

Revista ECONOMICA

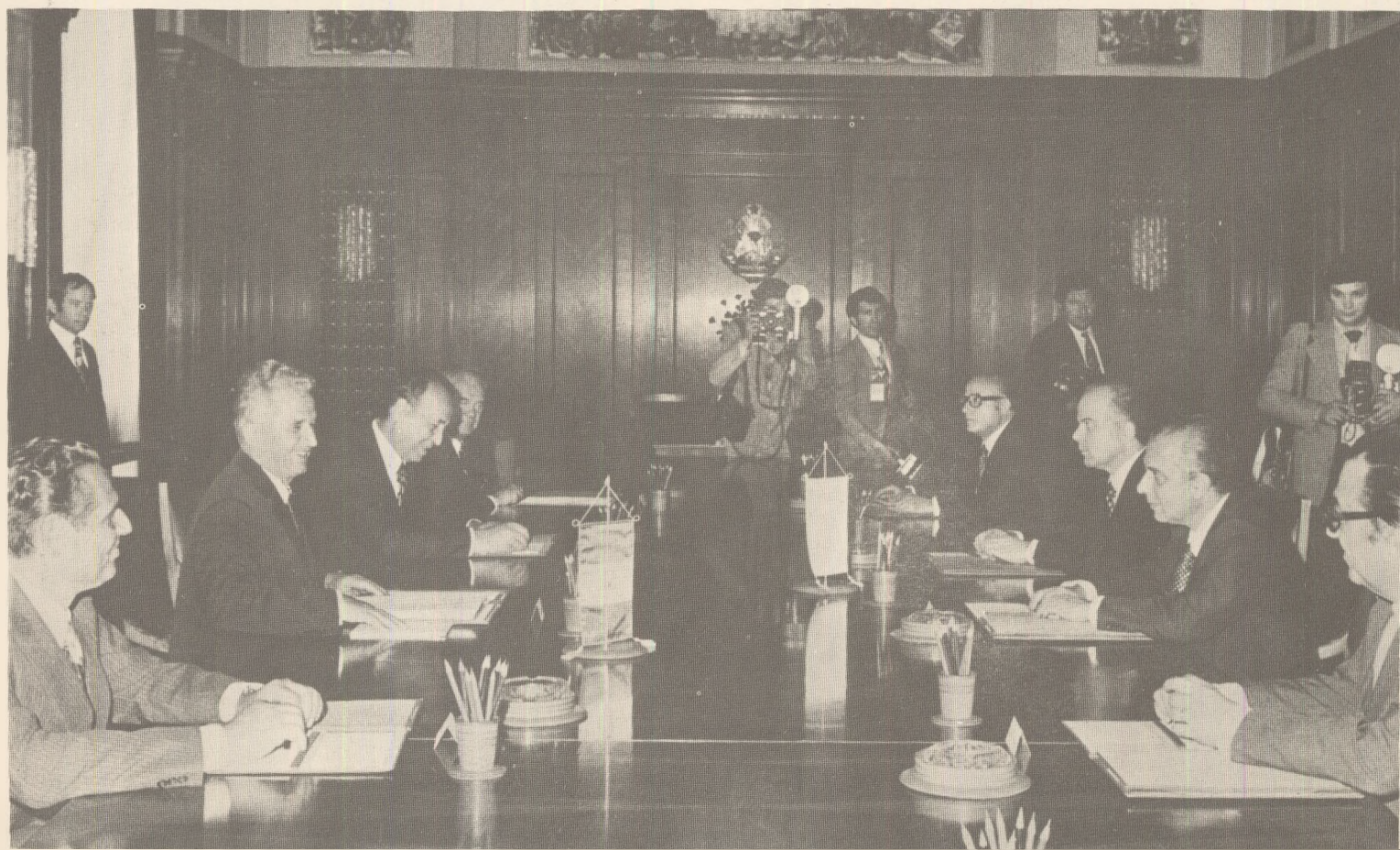
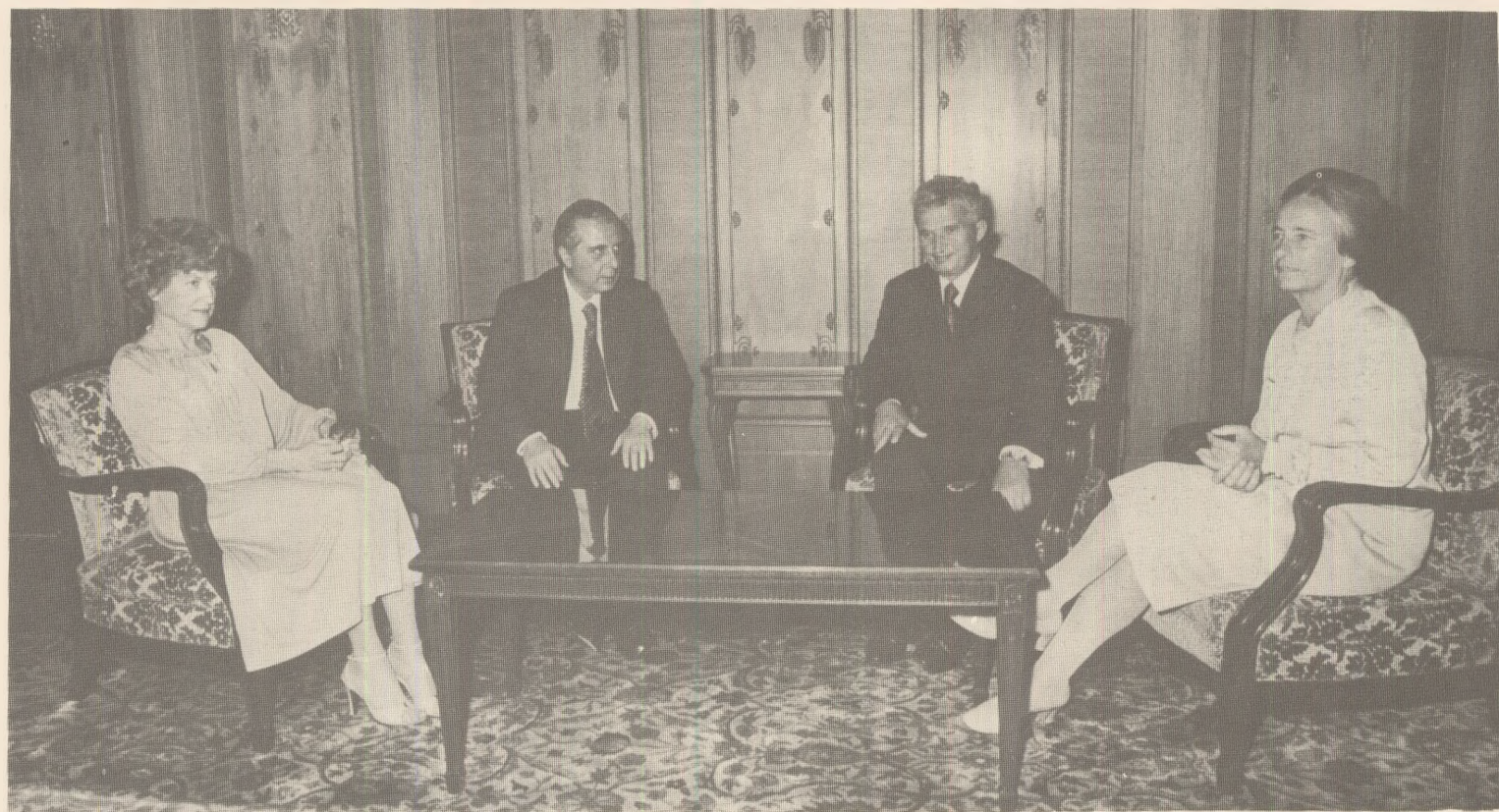
CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

reducerea cheltuielilor
materiale

FACTOR DE ACCELERARE A CREȘTERII

VENITULUI NAȚIONAL

**Moment semnificativ în dezvoltarea relațiilor de prietenie
româno-cipriote, expresie elocventă a politicii consecvente
a României în sprijinul păcii și colaborării internaționale**
LA INVITAȚIA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU.
VIZITA ÎN ȚARA NOASTRĂ
A PREȘEDINTELUI REPUBLICII CIPRU, SPYROS KYPRIANOU

În lumina indicațiilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitării expoziției din Complexul din Piața Scînteii

REDUCEREA CONSUMURILOR DE MATERII PRIME ȘI ENERGIE

ÎN CADRUL PREOCUPĂRILOR sistematice ale conducerii partidului pentru reducerea consumurilor normate de materii prime, materiale, combustibili și energie, recent a avut loc o vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Complexul expozițional din Piața Scînteii, prilej cu care au fost analizate măsurile și soluțiile menite să asigure în anul viitor și în cincinalul 1981—1985 o intensificare substanțială a economisirii tuturor resurselor materiale a atragerii într-o mai mare măsură în circuitul economic a materiilor prime secundare. Cu această ocazie au fost date orientări și indicații deosebit de valoroase pentru depistarea și valorificarea unor noi posibilități de diminuare a consumurilor

normate, de folosire a unor soluții deosebit de eficiente care să contribuie la rezolvarea unor probleme majore ale dezvoltării și modernizării economiei.

Se poate afirma că din ansamblul foarte complex de preocupări și direcții de acțiune prezente în expoziție, reșin cu precădere atenția, prin însemnătatea lor economică majoră și prin aria largă de cuprindere, trei domenii principale :

- valorificarea superioară și economisirea metalului ;
- gospodărirea judicioasă a combustibililor și energiei ;
- necesitatea intensificării puternice a colectării și valorificării materialelor secundare și a deșeurilor.

ÎN INDUSTRIA METALURGICĂ studiile elaborate pînă în prezent și analiza posibilităților de aplicare a cercetărilor conduc la concluzia că unitățile din această ramură se vor încadra în limitele prevăzute în ce privește consumurile materiale normate, fundamentate pe introducerea etapizată a 25 de noi tehnologii de

bază, prin care se estimează menținerea, la nivelul anului 1985, a unei economii de peste 2 miliarde de lei. Resurse importante de metal vor fi economisite prin ridicarea coeficientului de scoatere a metalului, îndeosebi prin dezvoltarea tehnologiei turnării continue, dar și pe seama unui ansamblu de alte măsuri. După cum este cu-

noscut, în cazul turnării clasice, coeficientul de scoatere al metalului este de cel mult 80—85%, în timp ce turnarea continuă face ca acest important indicator să crească pînă la 91—99%, ceea ce înseamnă de fapt că pentru o tonă de laminate se consumă cu 10—15% mai puțin oțel lichid. La nivelul anului 1980, aplicarea

în proporție de 30% din totalul producției de sleburi și blumuri a acestui procedeu poate conduce la economii de ordinul a 500 000 tone oțel.

În același timp este posibilă îmbunătățirea scoaterii și în cadrul tehnologiei clasice de producere a laminatelor pornind de la lingouri, care va deține, în continuare, ponderea cea mai mare în producția de oțel laminat, atât prin extinderea fabricării și utilizării oțelurilor semicalmate pe scama restrîngerii celor calmate, cât și prin perfecționarea tehnologiilor practicate în prezent în oțelării și secțiile de laminare. Astfel, **extinderea folosirii prafurilor și a plăcilor termogene și izolante de calitate corespunzătoare și în structura sortimentală necesară diferitelor domenii de utilizare** permite, așa cum arată, între altele, experiența pozitivă a combinatului din Tîrgoviște, diminuarea pierderilor de metal cu 5—6% prin reducerea maselotelor și șutajelor. **Sînt necesare din partea Ministerului Industriei Metalurgice măsuri în ce privește diversificarea sortimentelor de prafuri și plăci termogene ce se produc în țară, creșterea, în continuare, a calității acestor produse, spre a răspunde tuturor cerințelor, ținînd seama că prin aceasta se pot economisi în 1980, comparativ cu 1975, peste 130 000 tone oțel.**

Analizele efectuate împreună cu institutele de cercetare de specialitate au relevat, de asemenea, însemnătatea aplicării unor măsuri în ceea ce privește îmbunătățirea substanțială a unor tehnologii actuale, îndeosebi prin :

a) ÎN OȚELĂRII

— **îmbunătățirea și diversificarea formei lingotierelor, concomitent cu reducerea maselotelor ;**

— **extinderea utilizării feroaliajelor complexe de tip silicomangan, ferocrom-mangan, ferocrom-mangan-azotat etc ;**

— **extinderea alierii în oală ;**

— **tratarea și turnarea oțelurilor în vid și în atmosferă protecătoare ;**

— **tratarea oțelurilor cu zguri și cenuși sintetice.**

b) ÎN LAMINARE

— **optimizarea sutajelor la laminarea degrositoare și a lungimii de tăiere a țagelilor ;**

— **extinderea curățirii semifabricatelor prin flamare și restrîngerea cojirii prin strunjire a laminatelor finite ;**

— **valorificarea capetelor și a scurtăturilor prin utilizarea ca atare, relaminarea în minilaminare sau forjarea pe mașini speciale ;**

— **controlul strict al regimului de încălzire în diferitele faze ale laminării și altele.**

Toate aceste perfecționări reprezintă un potențial de economii ce nu poate fi neglijat, fiind estimat la 150—200 mii tone metal pe an.

Măsurile elaborate de colectivele de specialiști din **construcția de mașini** pentru reducerea mai accentuată a consumurilor materiale și valorificarea în mai mare măsură a resurselor secundare vor conduce la realizarea unei economii de circa 190 mii tone de metal la nivelul anului 1980, pe următoarele căi principale (în tone) :

● **Fabricarea de produse noi și reproiectate — 63 000 ;**

● **Extinderea utilizării oțelurilor de înaltă rezistență — 20 000 ;**

● **Extinderea utilizării fontelor cu caracteristici superioare — 65 000 ;**

● **Debitarea centralizată și tehnologii noi de croire — 14 000 ;**

● **Reducerea adaosurilor de prelucrare — 17 000 ;**

● **Extruziunea la cald și la rece — 1 000 ;**

● **Tehnologii noi de sudare — 8 100.**

În acest scop se vor reproiecta o serie de produse, se vor aplica tehnologii de mai mare eficiență, se va extinde tipizarea produselor. Astfel, pentru anul 1980, este prevăzut să fie introduse în fabricație circa 2 750 produse noi și reproiectate, a căror pondere va reprezenta, în ultimul an al actualului cincinal, circa 70% din totalul producției M.I.C.M.

Prezintă, de asemenea, un mare interes o serie de tehnologii noi, deosebit de eficiente, ce se vor aplica sau generaliza în această ramură de producție.

Cea mai largă arie de acțiune o are **extinderea procedurilor de realizare a semifabricatelor** cit mai aproape de cotele finale, prin operațiuni pregătitoare cum sînt laminarea, forjarea de precizie în matrite, turnarea de precizie, extrudarea, metalurgia pulberilor. Comparativ cu metodele clasice, la care se face prelucrarea prin așchiere, pornind de la laminate sau semifabricate obținute prin forjare liberă sau turnare prin metodele

convenționale, se obține o creștere sensibilă a coeficientului de utilizare a metalului de la 0,5—0,7 la 0,85—0,95 și, în unele cazuri, chiar mai mult. În această direcție, este necesar, în primul rând, ca, printr-o conlucrare sistematică între unitățile constructoare de mașini și cele siderurgice, să se asigure asimilarea și dezvoltarea producției la o serie de profile îndoite la rece de forme specifice, care să fie folosite ca atare la execuția unor repere de mare serie, cum sînt longeroanele șasiurilor de vagoane și mijloacelor de transport, grinzile de susținere din cadrul structurilor portante ale mașinilor agricole și utilajelor de ridicat și transportat, etc.

La fabricarea unor repere de largă utilizare, cum sînt: axe de diverse tipuri, flanșe, cuple, rulmenți și altele, prin trecerea la forjarea de precizie în matrițe, comparativ cu prelucrarea directă prin așchiere din laminate, se obține o creștere a coeficientului de utilizare a metalului pînă la de 2 ori și într-o serie de cazuri de 3—4 ori. Folosirea țevilor cu pereți groși în locul laminatelor pline, utilizate în prezent la fabricarea de racorduri sau axe pentru strunguri normale, constituie o cale de majorare substanțială a gradului de utilizare a metalului, de circa 2 ori față de situația actuală.

Promovarea tehnologiilor de deformare plastică la rece sau la cald prin extrudere determină, de asemenea, creșterea într-o proporție însemnată a gradului de folosire a metalului, cu economii medii de 15—20%, concomitent cu reducerea consumului de manoperă și de ore mașini-unelte, ceea ce permite eliberarea acestora. Extinderea metalurgiei pulberilor sinterizate permite ca o gamă foarte largă de repere cum sînt bușele, lagărele, glisierile, discurile de ambreiaj, plăcile din carburi dure și altele să fie obținute cu coeficienți de utilizare de 0,93 față de numai 0,65—0,80 în cazul forjării sau turnării libere ori a prelucrării laminatelor prin așchiere, evitîndu-se, în același timp, operațiile de așchiere necesare în cazul tehnologiilor clasice, ceea ce determină importante economii de manoperă și ore mașini-unelte.

Exemplificativ prezentăm comparația consumului specific și a

coeficientului de utilizare, în cazul prelucrării unui reper prin ștanțare din tablă, față de tehnologia pulberilor sinterizate:

A) Ștanțare din tablă

Greutatea materialului brut 0,136 kg/buc.

Greutatea piesei finite 0,068 kg/buc.

Coeficient de utilizare 0,50.

B) Presare din pulberi metalice sintetizate

Greutatea materialului brut 0,069 kg.

Greutatea piesei finite 0,068 kg

Coeficientul de utilizare 0,99

Creșterea coeficientului de utilizare 98%

Economie pe bucată 0,067 kg

Economie pe an 5,0 tone.

prezintă 70—80% din totalul pierderilor în producția de utilaj tehnologic, vagoane, cazane, motoare electrice și transformatori.

În privința debitării, experiența și rezultatele obținute arată că sînt de avut în vedere două domenii de acțiune distincte:

— pe de o parte, **organizarea debitării centralizate**, inclusiv de platbenzi la combinele siderurgice producătoare și în bazele de aprovizionare-desfacere județene, precum și în cele specializate ale M.I.M. astfel încît să se extindă simțitor livrarea la dimensiuni și formate fixe sau multiple a laminatelor, tablelor, țevilor, eliminîndu-se pierderile prin debitare la utilizatori, pentru asemenea repere;

O direcție principală de acțiune pentru creșterea coeficienților de utilizare a materialelor o reprezintă **perfecționarea proceselor de debitare și de croire**, procese care se practică în aproape toate ramurile industriale. Din totalul pierderilor în diferitele faze ale proceselor tehnologice, pierderile prin debitare dețin ponderi relativ ridicate; astfel, de exemplu, pierderile prin debitare și croire re-

— pe de altă parte, pentru reperele de formate speciale, de serie mică, se pune problema **organizării croirii combinate** optimizate în secțiile de debitare ale unităților consumatoare.

M. MARINESCU

Într-un număr viitor vom aborda probleme legate de reducerea consumurilor de energie și valorificarea resurselor secundare.

Orientări și obiective ale cercetării științifice privind

CREȘTEREA SUSTINUTĂ A PRODUCȚIEI ȘI A RANDAMENTELOR CONSUMURILOR ENERGETICE ÎN AGRICULTURĂ [I]

prof. Nicolae GIOSAN

președintele Academiei de științe agricole și silvice

ÎN ETAPA actuală, creșterea producției agroalimentare și a eficienței sale suportă influențe capitale din partea unor mutații esențiale intervenite în domeniul economiei resurselor naturale și a celor energetice, în special.

Științei agricole îi revine o misiune deosebit de importantă în ce privește palierea consecințelor neplăcute induse de noua situație. În acest context, se impune o analiză atentă și responsabilă a rezultatelor, problematicii, sarcinilor imediate și de perspectivă ale cercetării în direcția sporirii producției și a eficienței sale economice din punctul de vedere al folosirii maxime a resurselor și al creșterii continue a randamentelor consumurilor energetice în ramura agroalimentară.

Astăzi ne apare mai evidentă ca oricând condiționarea directă dintre progresul societății și consumul de energie sub toate formele sale — de la energia primară la cea industrială — eficiența la nivelul economiei naționale depinzând tot mai mult de eficacitatea cu care sint valorificate resursele naturale și potențialul energetic. Tocmai de aceea partidul nostru acordă o atenție deosebită problemelor energetice ale țării. La Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură din 5—6 martie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat din nou necesitatea intensificării eforturilor tuturor oamenilor muncii pentru reducerea la minimum a consumului de combustibili și energie: „Ținând seama de caracteristicile situației economice internaționale, de implicațiile crizei energetice și de materii prime, un obiectiv central al viitorului cincinal va fi îmbunătățirea radicală a structurii industriei noastre, orientarea hotărâtă a eforturilor spre dezvoltarea ramurilor și sectoarelor mici consumatoare de energie”. Dar, această orientare privește și celelalte sectoare ale economiei, expunerea secretarului general reprezentând în fapt o reconsiderare a politicii energetice naționale, direcționarea întregii economii spre o raționalizare riguroasă a consumurilor de energie și combustibili.

Crearea condițiilor pentru realizarea unei alimentații în concordanță cu recomandările științei, așa cum se arată în Programul partidului, constituie o componentă esențială a politicii generale de creștere a nivelului de trai al poporului. Dezvoltarea producției agroalimentare, pe de o parte și consumul de energie, pe de altă parte, constituie o ecuație complexă, nu ușor de rezolvat.

În abordarea acestei probleme noi trebuie să pornim de la concepția că obiectivele de creștere fizică și calitativă a producției agroalimentare pot fi considerate ca îndeplinite numai în condițiile în care sint realizate cu consumuri de materii prime și energetice tot mai reduse pe unitatea de produs util.

În acest context, pentru a sublinia problematica cu care sintem confrunțați, trebuie să arătăm că în țara noastră, ca și în alte țări, de altfel, producția agroalimentară crește mai încet decât consumurile totale de materii prime și energie. De asemenea, cheltuielile materiale au crescut mai repede decât producția globală, ceea ce a dus la îngustarea posibilităților de sporire a producției nete și a surselor pentru mărirea fondurilor de dezvoltare. Consumurile ridicate de materii prime, materiale și energetice exercită însă o presiune de creștere a costurilor produselor agroalimentare. Este clar că fără o reducere a costurilor alimentelor nu se va putea realiza programul de creștere a nivelului de trai al populației. Menționăm cu titlu informativ că în prezent, în țara noastră, cheltuielile pentru produse alimentare se ridică la peste 50% din totalul cheltuielilor de consum pe o gospodărie, ceea ce reprezintă o pro-

porție mult prea ridicată, caracteristică de altfel țărilor în curs de dezvoltare. Ridicarea țării noastre la un nivel de dezvoltare comparativ cu țările avansate, în accepțiunea modernă a acestei noțiuni, necesită reducerea ponderii cheltuielilor cu alimentația, desigur, în condițiile unei alimentații îmbunătățite cantitativ și calitativ. Totodată, sectorul agroalimentar participă tot mai mult la diviziunea internațională a muncii, atât prin importul necesar de combustibil, metal etc., cât și prin exportul de materii prime agricole sau produse agroalimentare prelucrate. După cum se cunoaște, prețurile pieței internaționale a combustibililor lichizi, ca și a altor materii prime necesare procesului de producție agricolă sint în continuă creștere, fapt ce pune serioase probleme ridicării eficienței economice a exportului de produse agroalimentare.

Iată de ce soluționarea problemelor creșterii producției agroalimentare pe baza valorificării superioare a resurselor și a creșterii randamentelor consumurilor energetice necesită profunde schimbări în optica de abordare și în orientările cercetării științifice. Trebuie să recunoaștem deschis că **problema creșterii randamentelor consumurilor de materii prime și energetice nu a constituit și nu constituie încă o problemă centrală a tuturor cercetărilor**, indiferent de domeniul de specialitate. Prevederile în programele de cercetare a parametrilor de producție medie la hectar sau pe animal, de conținut util, consum de ore-om și costuri de producție au însemnat un salt calitativ important, dar toate acestea, dacă nu sint însoțite și de parametrii consumurilor de resurse materiale și energetice, nu mai pot fi considerate ca suficiente și nu pot răspunde integral la sarcinile care se pun în fața cercetării științifice. Apare astfel necesară analiza fiecărui program și temă de cercetare din punctul de vedere al creșterii convergenței energetice, atât pentru a putea da soluții imediate pentru anul în curs și pentru 1980, cât și pentru fundamentarea și rezolvarea sarcinilor deosebit de mari ale cincinalului 1981—1985. Totodată, va trebui să stabilim cercetări fundamentale noi, de perspectivă, pe care să le promovăm cu curaj și să pregătim condițiile necesare realizării lor.

Cercetările biologice, factor de sporire a producției și a bioconversiunii

PENTRU a putea stabili orientările cercetării științifice trebuie să clarificăm pe deplin conceptele, alternativele și opțiunile de progres tehnico-științific în producția agroalimentară.

Soluțiile în creșterea producției și a eficienței sale economice nu pot fi univoce, ci trebuie concepute întotdeauna ca cercetări alternative pentru a fi pregătiți să facem față situațiilor imprevizibile.

În prezent, în gândirea științifică pe plan internațional se confruntă două concepții diferite privind opțiunile asupra tipului (modelului) de progres tehnico-științific în agricultură, cu implicații deosebite pe plan teoretic și practic.

O primă concepție este cea a agriculturii intensive, de tip industrial, concepție apărută la început în țările dezvoltate, ca urmare a reducerii forței de muncă din agricultură și a avantajelor obținute în sporirea rapidă a producției agricole și a productivității muncii prin folosirea pe scară largă îndeosebi a chimiei și mecanizării. În agricultura de tip industrial s-au

obținut, într-un timp scurt, creșteri spectaculoase ale producției și productivității muncii. Această orientare a revoluționat întregul sistem tehnologic și de organizare a producției și a muncii, trezind mari speranțe în soluționarea problemei alimentare. Însă, producțiile înalte și productivitățile ridicate se realizează, în acest sistem, cu mari consumuri materiale și de energie, care au devenit restrictive în condițiile unor resurse de materii prime și energetice tot mai limitate și cu prețuri foarte ridicate. De asemenea, în unele cazuri, agricultura de tip industrial a dus la scăderea calității produselor, la manifestarea unor fenomene de poluare intensivă a mediului, care necesită mari cheltuieli de combatere.

Ca o replică împotriva aspectelor negative ale agriculturii de tip industrial a apărut, în ultimul timp, concepția agriculturii „biologice” sau „organice”, care în unele abordări extreme propagă excluderea utilizării factorilor de producție din afara agriculturii. Este evident că sporirea producției agricole într-un timp scurt printr-o agricultură biologică „pură” nu este posibilă, nu numai datorită reducerii forței de muncă, ci și datorită faptului că, în prezent, științele biologice nu pot oferi încă alternative care să înlocuiască integral sursele materiale și energetice nebiologice, industriale.

De aceea, pornind de la rezultatele cercetărilor științifice obținute în țara noastră și peste hotare, de la resursele de care dispunem și de la obiectivele pe care ni le propunem în creșterea producției agricole, **în orientarea cercetărilor trebuie să concepem un tip de progres tehnic prin care să înlăturăm neajunsurile agriculturii de tip industrial și să punem în centrul preocupărilor creșterea rolului factorului biologic în sporirea randamentelor.**

Ținând seama de tendințele actuale și de perspectivă, **agricultura noastră trebuie să fie o agricultură modernă în care să se realizeze o valoare biologică adăugată cu o bioconversiune optimă, caracterizată printr-o productivitate superioară celei actuale, cu un consum specific mai redus de mijloace de producție scumpe și rare (energie, îngrășăminte, produse fitosanitare etc.), reducerea și valorificarea deșeurilor și subproduselor, reducerea la minimum a substanțelor poluante, utilizarea la maximum a potențialului natural, existent pe teritoriul național ș.a.**

Datorită rolului hotărâtor al factorului biologic în producția agroalimentară, orientările cercetării biologice trebuie reconsiderate nu numai în sensul revenirii lor pe prim plan, ci și al îmbogățirii conținutului lor, în vederea creșterii producției, pe calea ridicării randamentelor de bioconversiune, începând de la cultura plantelor și pînă la prelucrarea și conservarea produselor finite.

Pentru a stabili orientările și sarcinile de viitor ale cercetării agrobiologice trebuie făcut mai întâi un „inventar activ” al stocului de cunoștințe și rezultate obținute pînă în prezent în toate domeniile sale.

În domeniul producției vegetale au fost obținute realizări importante la principalele plante de cultură. Analizînd rezultatele din activitatea de ameliorare a **grîului** de toamnă rezultă că, în perioada 1970—1978, potențialul biologic de producție al soiurilor omologate din culturile comparative a crescut de la 50 q/ha la 85 q/ha.

Rezultate mai bune decît la grîu au fost obținute la **orz**, la care capacitatea de producție a soiurilor omologate a crescut de la 60 q/ha la 100 q/ha.

La **porumb**, sporul mediu anual al capacității de producție a hibrizilor, în aceeași perioadă, a fost de 2 q/ha pentru hibrizii timpurii și de 2,4 q/ha la cei tardivi.

Progrese însemnate au fost realizate prin crearea hibrizilor la **floarea-soarelui**, obținîndu-se un spor mediu anual al capacității de producție de 1,4 q/ha și o creștere medie anuală a conținutului în ulei de 0,7%.

La **sfecla de zahăr**, o etapă nouă în procesul de ameliorare o constituie crearea și introducerea în producție a soiurilor monogerme, care au dat producții medii în culturi comparative de 50—62 t/ha, cu un conținut de zahăr de 16—18% realizîndu-se totodată, faptul cel mai important, însemnate economii la consumul de muncă manuală.

De asemenea au fost create un număr mare de soiuri și hibrizi cu capacitate ridicată de producție și calitate superioară la plantele textile, uleioase, medicinale și furajere.

În **legumicultură** au fost făcute eforturi deosebite pentru a îmbunătăți sortimentul la toate speciile cultivate, fie prin testare și introducerea creațiilor valoroase din sortimentul mondial, fie prin creșterea numărului soiurilor și hibrizilor produși în țară.

Progrese importante au fost realizate și la **cartof**, soiurile noi semitimpurii ajungînd la o capacitate de producție de 60—65 t/ha în cultură neirigată și 85—90 t/ha în cultură irigată.

La **vița de vie**, soiurile și selecțiile clonale obținute au o capacitate de producție de 10—20 t/ha și însușiri de calitate superioare în raport cu soiurile existente în cultură.

Un amplu și fructuos dialog cu specialiști, cadre de conducere, mecanizatori, cooperatori din agricultura județului Constanța l-a prilejuit vizita de lucru efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cursul zilei de 20 iunie, la I.A.S. Amzacea (în fotografie), la complexul Asociației intercooperatiste pentru creșterea și îngrășarea tineretului taurin de la Tortomanu și în sectorul legumicol al C.A.P. Poiana, din cadrul Consiliului agroindustrial Valu lui Traian.

Realizări importante au fost obținute și în **pomicultură**, în special la măr, păr, prun, cireș și vișin; soiurile noi corespund cerințelor pentru realizarea plantațiilor cu desime mare.

Rezultate deosebite s-au înregistrat în ameliorarea **pajiștilor naturale**. Experiențele efectuate pe suprafețe întinse și în condițiile de producție ale unităților etalon din Argeș, Brașov, Hunedoara, Alba, Mureș, Iași și alte județe au permis să se obțină producții de 20—30 tone masă verde la hectar, față de circa 3—5 tone cit se obțin în mod obișnuit.

În **creșterea animalelor** s-au obținut, de asemenea, rezultate importante prin realizarea de material biologic cu potențial superior, față de populațiile existente în producție. Stocul genetic valoros, alături de populațiile de bovine selecționate la rasele Friză, Bălfață românească și Brună, cu producții de peste 7000, 5500 și respectiv 5000 litri de lapte pe lactație, reprezintă garanția unui progres continuu în producția de lapte.

La **porcine**, liniile specializate selecționate pînă în prezent vor putea asigura un plus de 2—4 purci înțărcați, față de cît obținem în prezent pe o scroafă, precum și reducerea perioadei de creștere și îngrășare, pentru atingerea greutatei de 100 kg, de la 230—240 zile la numai 180 zile. Liniile și tipurile valoroase de ovine create vor putea avea un potențial productiv de 12—13 kg lînă la rasa Merinos și de 7—8 kg la tipul Crossbreed, Rușetu 1.

Folosirea în crearea de noi hibrizi a celor 5 linii de **găini** formate la S.C.C.A. Corbeanca, caracterizate prin producții medii de 260—280 ouă, vor permite sporirea producției pe baza creațiilor autohtone.

Atît în cultura plantelor cît și în creșterea animalelor, cercetările au urmărit ca, concomitent cu sporirea potențialului de producție să aibă loc și creșterea conținutului de substanță utilă, precum și reducerea consumului de muncă vie pe unitatea de produs.

Însă, cu toate acestea, trebuie să arătăm că **problemelor bioconversiunii li s-a acordat o atenție cu totul insuficientă**. De altfel, consumul materiilor prime și energetice și rezultatele obținute, așa cum am arătat la început, nici n-au fost incluse printre parametrii programelor de cercetare. Aceasta a constituit una din cauzele care au dus la creșterea mai rapidă a consumurilor energetice decît a potențialului de producție în substanță utilă, la o scădere a randamentelor de conversiune.

Ținem să subliniem că în acest domeniu primordial de activitate **sarcina fundamentală** rămîne în continuare **crearea de noi soiuri și hibrizi de plante**. Liniile, tipurile și hibrizii de animale capabile să asigure o utilizare mai bună, maximală a condițiilor naturale, materiale și de muncă, finalizate într-o sporire rapidă a producției, cu un consum specific cit mai redus pe unitatea de produs. Pentru aceasta trebuie să continuăm folosirea mai judicioasă, la maximum a metodelor actuale de

În programul vizitei de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o, duminică 24 iunie, în zone afectate de ploi abundente, a fost inclusă și Stațiunea de cercetări pomicele Voinești, județul Dimbovița. Aici, secretarul general al partidului a dat prețioase indicații pentru o mai eficientă folosire a terenului în vederea creșterii producției și a veniturilor la hectar.

investigare, a metodelor care au devenit de pe acum „clasice”. Ele conțin încă mari rezerve, pe care cercetarea din țara noastră nu le-a valorificat din plin.

În același timp trebuie să fim conștienți că actualele metode de investigare sînt limitate, că nu permit obținerea unor progrese deosebite în ameliorarea plantelor și animalelor, iar pe plan mondial se caută și se întrevăd orientări și metode cu totul noi în cercetările de biologie aplicată, definite în conceptul de „inginerie genetică”. În acest sens cercetările dintr-o serie de țări avansate prefigurează posibilități mari de modificare a organismelor, crearea unor organisme superioare, cu însușiri fundamentale schimbate.

Scopul acestor cercetări este crearea de forme cu totul noi, capabile să depășească cu mult performanțele actuale privind potențialul de producție, însușirile calitative, de adaptabilitate și de constanță în producție. Cercetările vor trebui să urmărească crearea unor forme noi în primul rînd la cereale și plante tehnice, dar și la alte grupe de plante, capabile să fixeze azotul atmosferic prin simbioză cu microorganisme cu înaltă eficiență de fixare sau prin asimilare directă a azotului de către celulele proprii ale plantelor.

Pentru realizarea unui salt în potențialul productiv al animalelor este necesar să se treacă la folosirea unor metode și tehnici noi de transformare genetică a caracterelor biochimice și imunologice legate de reproducție, de influențare a sexului, transferul de gene între specii și în interiorul speciei pentru crearea de organisme animale cu caractere economice deosebite și pentru grefarea unor însușiri biologice, ca rezistența genetică la factorii de agresiune în condițiile exploatareii intensive, corectarea erorilor de metabolism înăscute etc.

Vor trebui intensificate cercetările de genetică pentru obținerea de microorganisme înalt producătoare de energie, hormoni, proteine și alți metaboliți de interes industrial și zootehnic, elaborindu-se totodată, tehnologiile de producere și utilizare.

Lărgirea orizontului cercetărilor de biologie aplicată este strîns legată de amplificarea conlucrării cu cercetările fundamentale de biologie — fotosinteza, metabolismul vegetal și animal, mecanismul ereditar, sinteza proteinei de către bacterii și alge — premise absolut necesare pentru a spori substanțial eficiența fenomenelor de bioconversiune.

Cercetările agricole în sprijinul folosirii raționale a resurselor naturale și al protecției mediului

ASA după cum este cunoscut de noi toți, alături de factorii biologici, în producția agricolă un rol important îl are folosirea rațională a resurselor naturale de climă, sol, apă, a ecosistemelor.

Cercetările efectuate în țara noastră în ultimii ani au condus la elaborarea și utilizarea unor metode mai eficiente de cunoaștere a potențialului și distribuției teritoriale a factorilor naturali, știința contribuind astfel la fundamentarea soluțiilor privind amenajarea teritoriului prin lucrările de îmbunătățiri funciare și de gospodărire a apelor, amplasarea culturilor intensive pomicele, viticole și legumicole, precum și la optimizarea folosirii îngrășămintelor și pesticidelor.

În cercetările din acest domeniu a dăinuit mult timp concepția unei investigații descriptive și statice, fără să se ia în considerare influența puternică asupra utilizării factorilor naturali a noilor tehnologii de cultura plantelor și de creștere a animalelor, precum și a unor tehnologii industriale care determină modificări în mediul înconjurător. Or, utilizarea maximală a factorilor naturali constituie o condiție de bază a creșterii producției agricole și a eficienței acesteia.

Din punct de vedere climatic țara noastră se înscrie într-una din zonele dintre cele mai prielnice dezvoltării agriculturii, valoarea medie a radiației globale fiind de 130—135 k/cal/cm²/an iar energia radiantă de 110—120 k/cal/cm²/an. Acest potențial asigură obținerea unei acumulări, echivalent substanță uscată, de 20—25 tone la hectar. Deși potențialul climatic este favorabil agriculturii, variația sezonieră și teritorială a indicilor climatici pune probleme deosebite în elaborarea unor agrosisteme diferențiate și în stabilirea unei strategii atât la nivel zonal, cît și a unităților de producție în organizarea și conducerea proceselor de producție, în funcție de influența și evoluția factorilor climatici. În acest scop apare necesară o conlucrare mai strînsă a cercetărilor de agrometeorologie cu cele de biologie și pedologie.

Capacitatea de producție a solurilor noastre, estimată cu ajutorul indicatorului sintetic — volumul edafic util, este cuprinsă între 51—75%, situînd solurile noastre agricole în categoria de productivitate mijlocie. Dintre folosințele agricole, terenurile arabile și plantațiile de vie beneficiază de un volum edafic util ce depășește media, iar pășunile și fînețele se situează cu mult sub medie. În ceea ce privește rezervele de substanțe nutritive ale solurilor, acestea pot să asigure producții de cereale între 1 000—1 600 kg la ha în funcție de tipul de sol. Asigurarea parametrilor de producție stabiliți prin planurile de dezvoltare a griculturii și la nivelul potențialului biologic al solurilor și hibridizilor necesită intensificarea cercetărilor privind lucrările de ameliorare a solurilor în vederea creșterii volumului edafic util, precum și a celor referitoare la aplicarea îngrășămintelor și a amendamentelor.

Considerînd solul ca un rezervor de energie acumulată sub formă de humus este necesar să acordăm o atenție mai mare cercetărilor privind acumularea humusului din sol și mineralizării acestuia în cadrul sistemelor agricole, pentru a evita scăderea acestuia sub limite care conduc la deteriorarea însușirilor de productivitate a solurilor. Folosirea unor cantități tot mai mari de îngrășăminte și pesticide în agricultură ridică probleme deosebite privind fixarea acestora de către sol și creșterea conversiunii lor în substanță organică, precum și în legătură cu procesele de poluare a solului. Pentru optimizarea utilizării produselor chimice, care reprezintă unul din cei mai mari consumatori de energie din agricultură, este necesar să fie dezvoltate cercetările în staționar, în condiții de cîmp sau în case de vegetație care să permită elaborarea unor modele privind folosirea îngrășămintelor pe bază de bilanț și potrivit cerințelor sezoniere ale plantelor.

Dezvoltarea industriei, a agriculturii, a economiei în ansamblu determină o creștere considerabilă a consumurilor de apă, cu 175% mai mari în 1980 și 325% în 1990 față de 1970.

În ceea ce privește resursele de apă țara noastră se situează pe locul 11 în Europa, apa constituînd în perspectivă un factor limitativ al dezvoltării economice. Acoperirea nevoilor de apă se va realiza prin noi acumulări pe rîurile interioare, creșterea ponderii utilizării apelor subterane, însă calea principală trebuie s-o constituie gospodărirea rațională a tuturor surselor de apă. Agricultură fiind unul din marii consumatori de apă, sarcini importante revin raționalizării acestor consumatori și creșterii gradului de conversiune a apei în producția agricolă.

Cercetările din domeniul îmbunătățirilor funciare și gospodăririi apelor au acordat o atenție insuficientă metodelor pentru reducerea consumurilor de apă, utilizării unor surse secundare de apă, precum și reducerii consumurilor de materiale și energie la realizarea și exploatarea sistemelor de irigații.

În legătură cu aceasta vor trebui intensificate cercetările privind folosirea la irigații a unor surse secundare de apă cum sînt apele subterane, cele din acumulări locale de tipul lacurilor colinare, precum și a apelor recuperabile din sistemele de desecare-drenaj și a celor reziduale; de asemenea, trebuie reduse consumurile de apă prin utilizarea unor metode noi de udare, ca udarea prin picurare, rampe perforate sau prin distribuția apei sub formă de aerosoli.

Economisirea energiei — componentă
a strategiei partidului
de creștere economică

PROMOVAREA UNEI POLITICI RIGUROASE DE ECONOMISIRE A ENERGIEI

Creșterea consumului de energie, amplasarea la distanțe mari a consumatorilor de sursele de combustibil conduce de cele mai multe ori la mărirea distanțelor de transport. O experiență bogată s-a acumulat în conducerea operativă a subsistemelor electroenergetice prin care s-au evidențiat importante avantaje rezultate din încărcarea optimă a centralelor, reducerea pierderilor în transportul energiei electrice și creșterea siguranței în funcționare.

În optimizarea fluxurilor de combustibili un rol important va reveni stocurilor de combustibil atât la producători cât și la marii consumatori, astfel dimensionate încât să asigure continuitatea funcționării acestora independent de restricțiile, fluctuațiile și întreruperile fluxului de energie primară.

DEZVOLTÂNDU-SE unele ramuri industriale și activități intens consumatoare de energie, în România s-a realizat în ultimii 30 de ani un ritm mediu de creștere a consumului de energie de 12,3% pe an. Mult timp acest ritm era de 1,3 ori mai mare decât ritmul mediu de creștere a producției industriale și a venitului național în timp ce în țările dezvoltate economic același raport era de 0,75—0,95. Referindu-se la asemenea aspecte în expunerea la Congresul Consiliilor Oamenilor Muncii din iulie 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Dezvoltarea în ritm înalt a economiei cere promovarea unei politici stricte de economisire a resurselor de combustibil și energie. Așa cum am mai arătat, datorită consumurilor energetice nejustificat de mari, pentru realizarea unei unități de venit național se cheltuiește la noi o cantitate dublă de combustibil convențional, comparativ cu statele avansate economic. Acestei situații trebuie să i se pună capăt cât mai repede cu putință, luându-se măsuri pentru reducerea consumurilor tehnologice și a pierderilor de energie electrică în rețelele de transport și distribuție, utilizarea cât mai deplină a resurselor energetice secundare, eliminarea oricăror forme de risipă de energie. Trebuie să facem totul pentru folosirea cât mai economicoasă a resurselor și asigurarea bazei necesare dezvoltării în ritm intens a economiei noastre“. Sînt cuvinte care exprimă limpede direcțiile esențiale ale unui cuprinzător program de acțiune pentru întreaga economie.

În ultimii ani ca urmare a aplicării indicațiilor conducerii de partid, materializate în măsuri radicale de raționalizare în privința energiei, raportul dintre ritmul mediu de creștere a producției industriale și a venitului național s-a redus la valori între 0,75 și 0,80 apropiat de cel din țările dezvoltate economic. În aprecierea acestei creșteri, trebuie, desigur, pornit de la o realitate: în toate țările cu economie dezvoltată indus-

tria este cel mai mare consumator de energie (tabelul 1). În țara noastră industria este de departe cea mai

Tabelul nr. 1

Repartizarea consumului de energie în anul 1976 în România și cîteva țări industrializate pe categorii mari de consumatori

Țara	U.M.	— CONSUM FINAL — (1)				
		Consum intern brut	Total	Industria (2)	Transport	Populație, comerț, agricultură etc.
Italia	mil tep (3) %	136,40	120,94 100	59,25 49	21,15	40,54
Franța	mil tep %	178,20	159,64 100	68,63	30,67	33,5 60,32
R.F.G.	mil tep %	250,60	235,31 100	101,96	35,84	37,8 97,51
Anglia	mil tep %	206,84	180,86 100	43,3 76,19	15,2 30,93	41,5 73,74
C.E.E.	mil tep %	922,70	100	42,1 366,10	17,1 135,59	40,8 320,69
România	mil tec %	98,5	84,24 100	44,1 56,92	16,3 4,45	39,6 23,15

(1) Pentru alte țări: cuprinde consumurile din sectorul energetic dar exclude consumurile pentru serviciile auxiliare din centrale și pentru pompaj.

(2) Include și consumul neenergetic.

(3) t ep = tone echivalent petrol.

Sursa: Marino Valtorta, Previsioni dei fabbisogni energetici Italiani, pag. 9, octombrie 1978 pentru alte țări, iar pentru R.S.R. balanța energiei primare și balanța combustibilului în anul 1977 (D.C.S.).

importantă categorie de consumatori (60—70%), consumul de energie pentru populație ocupînd ponderi modeste (cca. 10%). O primă concluzie ce se desprinde astfel este că pentru economisirea energiei accentul trebuie pus pe analiza utilizării și raționalizării în primul rînd a consumatorilor industriali.

În țara noastră, ca urmare a faptului că mult timp am avut balanță excedentară de produse petroliere s-au dezvoltat industriile energointensive. Aceste ramuri industriale reprezintă cca. 50% din producția globală industrială, dar sensibil mai mult în privința consumului de energie. Numai metalurgia și chimia consumă cca. 58% din resursele necesare industriei. În legătură cu mutațiile intervenite în balanța energetică a țării noastre și pe plan mondial, conducerea de partid și de stat a dat indicații pentru reorientarea industriei. Așa cum arăta secretarul general al partidului trebuie „Să promovăm o politică fermă de economisire a energiei și materiilor prime, orientînd totodată eforturile spre îmbunătățirea structurii industriei noastre spre dezvoltarea ramurilor și sectoarelor mici consumatoare de energie“. Pe baza acestei reorientări și a unei utilizări optimizate de energie, în toate ramurile se prevăd ritmuri mai lente de dezvoltare a consumurilor de energie decât în trecut. Asemenea ritmuri din ce în ce mai re-

duse sau chiar negative își propun să realizeze în perspectivă și alte țări (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Ritmuri medii de creștere a consumurilor de energie prevăzute în diferite țări

	1980	1985	1990	1990	2000
	1975	1980	1980	1985	1975
R. F. Germania	3,2	3,4			0,5
Franța	4,6*				0,3
Japonia	4,7*	6,1			
Anglia				2,0	-0,7
Suedia				1,1	-1,15
Olanda					-0,8
Danemarca					-1,9
Bulgaria	11,6	5,3			
Ungaria	7,1	3,8			
R. D. Germană	2,6	2,5			
Polonia	4,6	5,3			
Cehoslovacia	4,4	2,7			

*) 1980/1973
**) 2010/2000

Există însă și păreri potrivit cărora consumul de energie va continua să crească în toate țările, cu ritmuri însă diferențiate, mai mari în țările în curs de dezvoltare și mai mici în țările dezvoltate. Oricum însă creșterea prețului combustibililor și în special la hidrocarburi, introduce o interdependență între preț și consum (fig. 1), în mod obiectiv impunând o reducere a consumului. Schimbările de structură în industrie trebuie să asigure o amplificare a decalajului între rit-

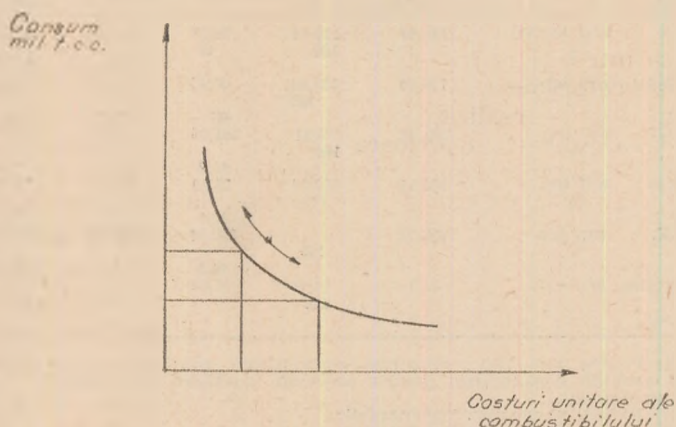

Fig. 1

mul de creștere a producției industriale și cel al consumului de energie în industrie, în condițiile scăderii corespunzătoare accentuate a consumurilor specifice energetice (fig. 2), numai în acest fel existând posibili-

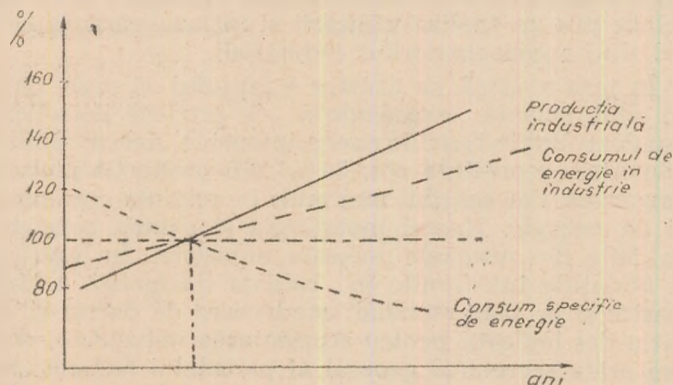

Fig. 2

tatea dimensionării și acoperirii judicioase a necesarului de energie.

O altă caracteristică a etapei actuale de dezvoltare a societății constă în creșterea accentuată a cotei de energie electrică din energia totală consumată. Astfel, dacă la nivel mondial în 1950 numai 19% din energia

consumată reprezenta energia electrică, în anul 1970 cota s-a ridicat la 25% iar pentru etapa 2000 se prevăd cote de 40—45%. Procesul de intensificare a utilizării electricității se realizează datorită facilităților de transport, distribuție, transformare în orice formă de energie, reglare, consum specific redus etc. El se aplică în mod curent prin trecerea pe acționări electrice atât a unor utilaje vechi cât și noi. Este evident că în aceste condiții printre rezultatele cele mai importante ale beneficiarilor pentru economisirea energiei se află acțiunile și măsurile îndreptate spre economisirea energiei electrice.

Căi și mijloace de reducere a consumului de energie

ANSAMBLUL de măsuri preconizat de conducerea partidului s-a concretizat în importanța economiei, în îmbunătățirea indicatorilor energetici ai economiei naționale. Creșterea gradului de valorificare a resurselor energetice este ilustrată de scăderea consumului specific de energie raportat la unitatea de venit național de la 3,98 kgcc/\$ în 1973 la 2,78 kgcc/\$ în anul 1976 și de la 3,98 kgcc/\$ în 1973 la 2,78 kgcc/\$ în anul 1976 etc. Nivelele respective care indică progrese certe, relevă deopotrivă însemnate rezerve pentru reducerea consumului de energie ținând seama că în 1976, de exemplu, în alte țări indicatorul amintit era de 1,61 kgcc/\$ în R.D. Germană, 1,56 kgcc/\$ în R.P. Ungară, 1,20/\$ în R.S.F. Iugoslavia, 0,90 kgcc/\$ în Belgia, 0,79 kgcc/\$ în R. F. Germania, 0,66 kgcc/\$ în Franța, 0,37 kgcc/\$ în Elveția etc.

O comparație detaliată a acestor nivele poate releva evident, unele direcții de structurare a activităților viitoare de cercetare, proiectare tehnologică și organizare a exploatarei. Trebuie însă arătat că practica noastră demonstrează că la fiecare categorie de consumatori de energie se pot obține reduceri ale consumului. În aceste condiții alegerea variantei optime de dezvoltare energetică la scară macroeconomică trebuie să fie încadrată organic într-un sistem de indicatori energetici: kWh, kgcc/1000 dolari venit național; kWh, kgcc/locuitor; kWh, kgcc/1 milion lei producție industrială etc. Bilanțuri energetice eficiente se pot întocmi printr-o bună concurență între tehnologi și energeticieni. Numeroase studii de caz au evidențiat rezerve mari. De exemplu la un cuptor adânc de încălzit lingouri s-a putut crește randamentul cuptorului de la 48,8% la 85% respectiv la o scădere a necesarului de combustibil de la 257040 Kcal/t la 117838 Kcal/t.

În industrie, care este cel mai mare consumator de energie, (așa cum arătam 60—70% din total) metoda cea mai eficientă de identificare a posibilităților de economisire și raționalizare a energiei în procesele de producție o constituie bilanțurile energetice. Bilanțul energetic reprezintă o sinteză cantitativă și calitativă a caracteristicilor tehnice și economice ale instalațiilor de producere, transport, transformare și utilizare a energiei.

Ca urmare a apariției decretului 620 bilanțurile energetice s-au realizat, practic în toate unitățile industriale. În lumina experienței acumulate și ținând seama de faptul că nu toate unitățile industriale au beneficiat de o asistență tehnică specializată și organizată considerăm că în momentul de față se impune reactualizarea acțiunii și chiar specializarea unei unități în problemele energeticii industriale și comunale de la faza de concepție și pînă la efectuarea practică a unor lucrări de strictă specialitate.

O altă acțiune importantă în reducerea consumului de energie este alegerea unor tehnologii și echipamente tehnologice cu randamente superioare și modernizarea celor existente. Aici este necesar să se sublinieze că randamentul unui agregat determinat pentru funcționarea în condiții nominale nu exprimă integral consumul de energie, deoarece în condiții reale agregatele funcționează anumite perioade de timp cu sarcini parțiale sau în gol. La alegerea variantelor celor mai indicate de tehnologii este necesar să se considere și criteriul privind minimizarea consumului de combustibil în afară de criteriul cheltuielilor totale actualizate minime.

Un aspect tot așa de important îl constituie îmbunătățirea izolației termice la clădirile sociale și industriale, la instalațiile tehnologice. Efectele favorabile ale acestei măsuri sînt cunoscute, însă problema din păcate încă nu se tratează cu suficientă atenție și operativitate. Dacă izolarea instalațiilor tehnologice sau a conductelor de transport se află în centrul atenției specialiștilor și intervine la întocmirea bilanțurilor energetice, nu aceeași situație se întîlnește la construcțiile de locuit, la clădirile social-culturale, la halele industriale care necesită încălzire etc. Problema se pune atît pentru clădirile noi cît și pentru clădirile existente în care scop este necesar să se revizuiască prescripțiile existente prin introducerea unor limite pentru pierderile de căldură, iar pentru clădirile existente să se elaboreze soluții și să se producă materiale adecvate, astfel încît organizațiile specializate sau chiar locatarii să le poată aplica cu ușurință.

În industria chimică, ca de altfel pentru cele mai multe din activitățile din economie, principala cale de economisire a energiei se conturează prin recuperări, prin recirculări, în special de căldură. În anul 1978, resursele energetice recuperate în industria chimică din țara noastră au asigurat circa 21% din necesarul de energie termică și combustibili utilizați în scopuri energetice. Se evaluează însă că există încă numeroase modalități de reducere a consumului de energie, considerînd că la nivelul anului 1980 cantitățile de energie termică recuperate ar putea să ajungă la 5 milioane tone combustibil convențional.

Agricultura modernă a devenit un consumator important de energie atît prin consum direct (datorită în special a mecanizării, irigațiilor și serelor) cît și indirect (utilizare de îngrășăminte, ierbicide, pesticide etc.). Economiiile cele mai importante se apreciază că se pot obține prin adoptarea unor soluții judicioase la irigații (prin utilizarea unor soluții gravitaționale) și la sere (prin utilizarea cît mai mult a energiei solare).

Ramura energiei electrice și termice cuprinzînd instalații de producere, transport și distribuție intervine cu o pondere de 22% în consumul de energie primară al țării. În această ramură există preocupări permanente și bine organizate de optimizare atît sub aspectele planificării dezvoltării cît și ale exploatării. Deși randamentul global pe ramura energiei electrice și termice este la nivelul realizărilor mondiale, există preocupări în continuare pentru adoptarea de soluții perfecționate pentru reducerea la minimum a consumurilor tehnologice în centralele electrice, în transportul și distribuția energiei electrice și căldurii. Astfel sînt preocupări pentru perfecționarea și extinderea sistemelor de termoficare, de realizare a unui vast program de construcție a centralelor hidroelectrice, de atragere de noi resurse și de economisire a energiei.

Iată acum și un alt aspect. În condițiile unei balanțe deficitare, respectiv a importului de energie, exportul de energie prin produsele în care se încorporează trebuie să facă obiectul unei analize economice, a oportunității efectuării exportului. Astfel unele produse se realizează cu consumuri specifice mari ca de exemplu : aluminiu electrolitic 4,7 tcc/t, legume de seră 7,1 tcc/t, fibre sintetice 3,69 tcc/t, celuloză și semiceluloză 1,11 tcc/ etc. Sub raportul energiei înglobate, exportul de energie corespunzător acestor produse este deosebit de ridicat.

DIN CELE DE mai sus rezultă că în etapa actuală de dezvoltare a economiei naționale, cea mai importantă resursă energetică a țării o constituie economia de energie, problemă aflată în centrul preocupărilor și acțiunilor din economie.

Această alternativă este singura pentru asigurarea cu energie a prezentului și viitorului și permite dezvoltarea în continuare în ritm rapid a economiei naționale. În prezent trecem printr-o tranziție de la o strategie economică cu balanță energetică excedentară la o strategie cu balanță energetică deficitară. Primele rezultate obținute ne face să avem încrederea că nu vom fi expuși unor momente de criză, iar dezvoltarea generală a economiei naționale se va desfășura în continuare în același ritm.

Elaborarea unei strategii energetice care să permită ca într-o perioadă relativ scurtă țara noastră să atingă indicatori de eficiență — kgcc/\$; kWh/\$ venit național etc. — realizați în țările dezvoltate industrial și cu o valorificare superioară a resurselor energetice, necesită ample cercetări interdisciplinare cu privire la perfecționarea proceselor tehnologice, la creșterea randamentelor instalațiilor și aparatelor consumatoare, la ameliorarea izolațiilor construcțiilor sociale și industriale, respectiv o nouă filozofie a folosirii energiei.

În domeniul concepției unor subsisteme industriale optimizate, în țara noastră s-a acumulat o bună experiență, prin realizarea platformelor industriale. Platformele industriale au permis reducerea investițiilor specifice la instalațiile de alimentare cu energie electrică și căldură, apă industrială, căi de comunicații etc. Totodată trebuie arătat că nu s-a urmărit cu consecvență tendința integrării tehnologice corespunzător „procesului circular activ“ ceea ce este dovedit de ponderea mare a resurselor energetice secundare nevalorificate încă, a deșeurilor de materii prime, de rebuturi etc. Problemele sînt similare și pentru ansamblurile rurale și urbane cu industriile și necesitățile energetice specifice acestor ansambluri. Integrarea în specificul teritorial al fiecărui ansamblu industrial trebuie să se reflecte atît prin acțiunile de protejare a mediului ambiant cît și prin valorificarea energiilor regenerabile din spațiul geografic respectiv ca : energia geotermală, energia solară, energia eoliană, apele cu pante mici, biomasa, biogazul, deșeurile industriale și menajere, etc. În acest context găsirea zonei optime comune poate duce la evidențierea unor noi posibilități de valorificare complexă și completă a materiei prime și energiei și integrarea mai corespunzătoare în mediul ambiant, a acestora.

prof. dr. docent Vasile NITU

EXIGENȚE ÎN EFECTUAREA CONTROLULUI CALITĂȚII PRODUSELOR

SPORIREA PRODUCȚIEI, reducerea consumurilor materiale și, în general, a costurilor de fabricație trebuie însoțite în permanență de măsuri și acțiuni care să asigure nu numai menținerea dar și ridicarea calității fiecărui produs realizat. Desigur, răspunderea pentru o calitate cât mai înaltă a producției revine, în primul rând, celor care realizează producția. Dar, atribuții importante pe această linie revin și controlului calității — atât celui al întreprinderilor, cât și controlului de stat. „Trebuie să se întărească răspunderea muncitorilor, maștrilor, inginerilor ce lucrează nemijlocit în producție, precum și controlul aparatului de conducere a producției, care arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, are datoria de a urmări permanent pe flux modul în care se realizează produsele. Se impune, de asemenea, să întărim exigența și răspunderea controlului de calitate atât a celui propriu al întreprinderii, cât și a controlului de stat”.

Progresele înregistrate în anii din urmă în creșterea exigenței pentru nivelul tehnic și calitativ al produselor realizate au făcut să se înlăture multe neajunsuri în fluxurile de producție care influențează negativ calitatea. Datorită ansamblului de procedee de măsurare, verificare și analiză utilizate, a faptului că poate informa în orice moment factorii de conducere și execuție dacă produsul corespunde documentelor tehnico-normative și clauzelor contractuale sau dacă are unele defecțiuni, C.T.C.-ul din întreprinderi își aduce un aport însemnat la ridicarea calității și eficienței productive. Având în vedere diversitatea tipurilor de producție și a modurilor de control tehnic al calității, creșterea volumului produselor și a cheltuielilor sociale pentru asigurarea calității, apare necesar ca activitatea controlului tehnic să fie ridicată la nivelul exigențelor, prin utilizarea de metode moderne, care să prevină realizarea unor produse necorespunzătoare.

Control al calității pe întreaga filieră a producției

ESTE CUNOSCUT FAPTUL că în producția bunurilor materiale relativ simple, care se produc exclusiv ca u-

nicate sau într-un număr redus de unități, se efectuează controlul bucată cu bucată de către executanți, de șefi de formații de lucru și, uneori, chiar de controlorii de calitate. Introducerea însă în fabricație a unui număr tot mai mare de produse de complexitate crescândă și înlocuirea aproape integrală a producției simple cu producția de serie și de masă, au făcut necesară, între altele, pe lângă menținerea controlului executanților, permanentizarea controlului tehnic și elaborarea unor noi concepte ale calității și controlului. Formei tradiționale de control individual al fiecărei unități de produs i s-a adăugat controlul prin sondaj statistic-matematic, respectiv al unei părți din lot, acceptarea sau respingerea din punct de vedere calitativ a produselor făcându-se în baza unor criterii de reglementare a raporturilor dintre furnizori și beneficiari.

Logica controlului prin sondaj statistic se bazează, pe de o parte, pe necesitatea mutării ponderii principale a controlului de la produsul final, cu caracter de filtru constator tardiv, la controlul pe faze de fabricație, începând de la aprovizionarea tehnico-materială și introducerea în fabricație a produselor primare și semifabricate și, mai ales, la fabricație, cu caracter de prevenire a defectelor; pe de altă parte, pe necesitatea măsurării performanțelor produselor și a evoluției acestora, toleranțelor și omogenității fabricației, corectarea preciziei și reglării utilajelor. Pentru folosirea controlului tehnic prin sondaj statistic s-au elaborat metode statistic-matematice și, după experimentarea și obținerea de rezultate meritorii, standarde de control statistic de recepție și în timpul fabricației, precum și recomandări de utilizare.

Deși în țara noastră primele standarde de control statistic s-au introdus de peste două decenii (ultima ediție datînd de peste șase ani), aplicarea lor în producție întârzie, iar încercările sînt nemulțumitoare. Existența celor două moduri de control tehnic al calității nu dă dreptul la înlocuirea unuia cu altul pentru orice produs, în orice condiții și nici la folosirea controlului prin sondaj statistic în mod empiric.

Întrucît în practica unor controlori și chiar în documentele normative vechi de control prin sondaj statistic de recepție se prevede verificarea unui număr fix mic de unități de produs (indiferent de produs, variabilitatea fabricației și mărimea lotului), iar lotul este acceptat dacă selecția nu conține nici un defect, un asemenea control, pretins statistic, care a premerș pe cel prin sondaj statistic-matematic, nu trebuie folosit. El nu asigură condițiile necesare unui control riguros, conducînd adesea la trecerea cu ușurință a unor produse la „examenul calitativ”.

Întîrzierea aplicării și încercările puține și nesatisfăcătoare de aplicare a standardelor de control statistic se datoresc, în principal, atât necunoașterii suficiente a avantajelor și dezavantajelor fiecărui mod de control tehnic al calității (tabelul), cât și unor lacune în pregătirea unor controlori în vederea stabilirii, folosirii și interpretării planurilor și fișelor de control și a rezultatelor obținute, precum și neasigurării climatului favorabil folosirii statisticienilor și cunoștințelor statistice ale altor specialiști.

Gestiunea calității — metodă complexă și eficientă

STUDII EFECTUATE în țări dezvoltate economic atrag atenția că, deși la nivelul firmelor industriale se fac eforturi considerabile și în continuă creștere pentru ridicarea calității, totuși, datorită nefolosirii unui mod adecvat de control, unele produse ajunse în exploatare se folosesc cu riscul unor costuri de reparare care depășesc de câteva ori prețul de cumpărare; pe de altă parte, la nivelul unor economii naționale, datorită deficiențelor de calitate, se pierde anual aproximativ 10% din produsul național. Aceleași studii arată că un control tehnic eficient permite realizarea unor economii de 3—5% la cheltuielile de producție. Aceste constatări au determinat și introducerea gestiunii calității, care reprezintă un instrument sistematic aplicabil tuturor sferelor reproducției. Concluzii ale acestui control economi-

Limite de aplicare, avantaje și dezavantaje ale modurilor de control tehnic al calității producției și al produselor

Moduri de control	
Individual al tuturor de produse	Prin sondaj statistic-matematic
1. Limite de aplicare	
<ul style="list-style-type: none"> — produse care pot periclita protecția omului — produse care pot împiedica funcționarea unor sisteme — produse foarte scumpe 	<ul style="list-style-type: none"> — produse primare, semifabricate, finite și componente fabricate în serie și în masă, care nu pot periclita protecția omului sau funcționarea unor sisteme tehnice — produse cu termene de utilizare și de garanție scurte sau foarte solicitate, a căror remediere a deficiențelor sau înlocuire nu implică consecințe mari sau costuri ridicate — procese tehnologice omologate
2. Avantaje în utilizare	
<ul style="list-style-type: none"> — acceptarea unităților de produs sau a loturilor fără defecte, ca urmare a trierii celor fără defecte de cele cu defecte 	<ul style="list-style-type: none"> — determinarea nivelurilor indicatorilor calității, corelarea optimă a nivelurilor acestora atât în concepție și fabricație, cât și în utilizarea înaintea de controlul calității — compararea nivelurilor reale ale calității mai multor loturi ale aceluiași sau mai multor producători — folosirea mai multor tipuri de sondaje (simplu, dublu și multiplu), de control (prin atribuire, număr de defecte și măsurare) și grade de efectuare a controlului — stabilirea relației optime între volumul lotului și volumul eșantionului de controlat, decizia de acceptare a lotului și costul controlului și al produsului — reducerea încercărilor distructive — stabilirea capacității inițiale, corecțiilor preciziei și reglajelor utilajelor în timpul fabricației și izolarea produselor cu defecte pe fluxul de fabricație — determinarea indicatorilor nivelurilor calității după efectuarea controlului și a celei mai scăzute calități a produsului pe care o poate achiziționa un beneficiar
3. Dezavantaje în utilizare	
<ul style="list-style-type: none"> — garantarea 100% abia după multe verificări și sortări — întârzierea intrării produsului în circuitul economic — neeconomic la verificare distructivă — nu evidențiază legăturile cauzale între factorii de producție și economico-financiar — concentrat asupra produsului finit nu previne pierderile din fazele anterioare — mai costisitor, ca urmare a consumului de materiale și de muncă 	<ul style="list-style-type: none"> — acceptarea loturilor cu un nivel prezumtiv, nu eert de defecte în funcție de calitatea reală — când calitatea este slabă se trece la controlul bucată cu bucată — neaplicabil loturilor care pot periclita viața oamenilor, funcționarea unor sisteme și foarte scumpe

co-tehnic atestă că cu un efort de până la 4% din costul producției marfă se obține, în continuare, o economic de peste 66% din costul defectelor și implicațiilor economice asupra consumului, în timp ce neefectuarea lui implică pierderi de 13% la producția marfă. Urcarea economiilor cumulate la 7—8% din costul producției marfă diminuează pierderile de produs național la 2—3%.

În economia socialistă, gestiunea calității sporește în orizont și eficiență pe măsură ce cuprinde toate ramurile economiei; de aceea, este nevoie de reglementarea introducerii la nivel național.

Cît privește necesitatea completării cunoștințelor controlorilor și sprijinirea introducerii controlului prin sondaj statistic și a gestiunii calității, a-

cestea se pot realiza și cu contribuția Centrului de statistică matematică din Institutul Național de Metrologie al Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor. Centrul de statistică matematică, cu cei cîțiva cercetători care se ocupă și de aceste probleme, a oferit unor centrale industriale sprijin în introducerea controlului prin sondaj statistic, iar ministerelor economice în introducerea gestiunii calității.

Ofertele primite au fost multiplicat și transmise întreprinderilor în subordine. Cum introducerea controlului prin sondaj statistic face necesară colaborarea directă a beneficiarului cu executantul contractului de cercetare, întreprinderile, cu puține excepții, nu au cerut concursul ofertantului. La convorbirile purtate la unele ministere, centrale industriale și întreprinderi pe aceste probleme, nu au fost antrenați și economiști și alți specialiști pentru fructificarea cunoștințelor și experiențelor existente, iar problemele au rămas în continuare, în suspensie. Au reușit toate compartimentele de control, obligate prin legea calității produselor și serviciilor să promoveze folosirea metodelor moderne de control și financiar-contabile, să rezolve problemele prin alte moduri de control? Dacă nu, ce propuneri au în aceste probleme?

Deoarece calitatea produselor constituie o preocupare a tuturor și a devenit de mult timp o problemă de stat, în vederea impulsivării efective și eficiente a aplicării controlului calității prin sondaj statistic și a gestiunii calității, propunem:

● **determinarea în fiecare unitate economică a modului adecvat de control al calității pentru fiecare produs sau grupă de produse;**

● **estimarea necesarului de controlori care au nevoie de noi cunoștințe sau calificare pentru controlul prin sondaj statistic și gestiunea calității, stabilirea priorităților în pregătirea acestora, cit și a unui program centralizat pe unități și ramuri economice.** O astfel de sarcină ar putea reveni Inspectoratului general de stat pentru controlul calității produselor sau unui alt organ central;

● **atestarea controlorilor calității și pe baza cunoștințelor de control prin sondaj statistic și de gestiune a calității.**

Aplicarea unui program național unic de sprijinire a controlorilor calității pentru folosirea controlului prin sondaj statistic (unde și cînd este cazul) și a gestiunii calității se va reflecta, desigur, în sporirea productivității muncii acestora și în creșterea eficienței economice a întregii economii naționale.

Ion GUNEA

cercetător științific principal
Institutul Național de Metrologie

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență

ECHILIBRUL FINANCIAR — CERINȚĂ DE BAZĂ A AUTOGESTIUNII

BUGETUL propriu de venituri și cheltuieli al unităților economice, bazat pe principii cum sînt autogestiunea, autofinanțarea și autoconducerea, îndeplinește multiple funcțiuni în cadrul proceselor de planificare, analiză și control ale întregii activități economice. În esență, el constituie un instrument important al organelor colective de conducere în asigurarea, de către fiecare unitate, din activitatea proprie a mijloacelor financiare necesare, cît și în creșterea rentabilității și a beneficiului: atingerea acestor obiective impune luarea tuturor măsurilor necesare în scopul gospodăririi judicioase

a fondurilor materiale și bănești de care acestea dispun.

Deși între funcțiile bugetului de venituri și cheltuieli există relații de interdependență și de condiționare reciprocă, funcția de asigurare a echilibrului financiar prezintă o serie de particularități, avînd implicații directe atît asupra propriei activități, cît și asupra activității unităților colaboratoare. Stabilirea și menținerea echilibrului financiar între încasări și plăți pe ansamblul unității, cît și pe feluri de activități și fonduri prevăzute în bugetul de venituri și cheltuieli este o cerință esențială a aplicării în practică a principiului autofinanțării.

Dimensionarea mijloacelor circulante în funcție de necesități

DINTRE multiplele aspecte pe care le comportă dezbaterile problemelor legate de funcția bugetului de venituri și cheltuieli al întreprinderii de asigurare a echilibrului financiar doresc să exprim unele puncte de vedere legate de realizarea acestui echilibru în sfera finanțării mijloacelor circulante. După cum este cunoscut, asigurarea mijloacelor financiare necesare desfășurării activității productive se realizează prin fondul propriu al mijloacelor circulante, completat de diferite surse atrase și de credite bancare.

Principiul fundamental care trebuie să stea la baza dimensionării fondului mijloacelor circulante este acela de a **asigura necesarul de finanțat în condițiile desfășurării optime a proceselor de aprovizionare, producție și desfacere**. Trecerea la sistemul de calcul global-valoric al normativelor mijloacelor circulante a adus simplificări în sistemul de calcul, însă, în același timp, nu a mai dat posibilitatea reflectării în nivelul rezultat a modificărilor intervenite în sistemul de aprovizionare tehnico-materială, în structura producției etc. Acest fapt s-a reflectat negativ asupra fondului

mijloacelor circulante, în sensul că nivelul normativului acordat nu asigură, în totalitate, mijloacele financiare necesare.

În acest context apreciem că trebuie luate unele măsuri cum sînt:

- **recalcularea normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante, în mod analitic;**
- **verificarea minuțioasă a documentațiilor întocmite de unități și a calculelor de fundamentare, de către comisii de specialiști din organele financiar-bancare;**
- **stabilirea normativelor mijloacelor circulante și a surselor atrase la nivelul rezultat în urma verificării și corectarea actualului fond al mijloacelor circulante în mod corespunzător.**

Numai printr-o determinare riguroasă a necesarului de mijloace circulante pe bază de criterii științifice se poate trece în fapt la aplicarea principiului autofinanțării întreprinderilor. În acest sens, H.C.M. nr. 32/1978 stabilește metodologia pentru determinarea normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante, astfel încît se impune efectuarea recalculării începînd cu data de 1. I. 1980. În felul acesta s-ar eli-

mina reflectarea în împrumuturi cu dobîndă majorată a unor stocuri absolut necesare producției pentru perioada de plan la unele întreprinderi și totodată s-ar putea prelua la bugetul statului fondurile care depășesc necesarul altor întreprinderi. Deosebit de problema determinării prin bugetul de venituri și cheltuieli a unui fond al mijloacelor circulante la nivelul necesităților reale, ne exprimăm părerea că unele reglementări de ordin financiar necesită a fi îmbunătățite în așa fel încît sistemul de decontare între unități, precum și cel de credite să devină pîrghii eficiente în asigurarea echilibrului financiar între încasări și plăți.

Accelerarea decontărilor între unitățile economice

ÎN ACEST SENS facem următoarele propuneri:

● **Înlăturarea efectului negativ al blocajului în lanț creat de lipsa de disponibil în cont la beneficiari prin introducerea unui sistem operativ de creditare a plăților la cumpărător, astfel încît furnizorul care a executat și livrat produsele la termenul contractual și de bună calitate să poată să-și încaseze contravaloarea acestor produse. În același timp, fur-**

nizorului ar putea să-și achite la rîndul său obligațiile față de unitățile colaboratoare. Se realizează astfel un echilibru între încasări și plăți. Totodată, se înlătură și un alt fenomen negativ care apare în prezent, generat în bună parte de lipsa de disponibil în cont la beneficiari, și anume acela că furnizorii neîncasînd facturile pentru produsele livrate, nu-și pot realiza la termen nivelul planificat al beneficiului. Drept urmare, în asemenea situații nu se pot efectua integral vărsămîntele pentru constituirea fondurilor prevăzute în bugetul de venituri și cheltuieli, cu consecințele ce decurg din acest fapt.

● **Prelungirea termenului pentru retragerea împrumuturilor pe documente de la 30 de zile cît prevăd în prezent „Normele metodologice nr. 1/1972 ale BNSR, pct. 37, la 60 de zile.** Acest fapt ar conduce la eliminarea unui mare număr de refuzuri de plată din partea beneficiarilor, și în mod deosebit a refuzurilor pentru neprimirea produselor în termenul de acceptare stabilit de bancă, inclusiv a celui de amînare. Datorită distanțelor relativ mari pe care trebuie să le parcurgă produsele de la furnizori la beneficiari, a incapacității unor stații CFR pentru preluarea produselor, a manevrelor necesare formării diferitelor direcții de transport, precum și datorită altor factori perturbatori care apar în timpul transportului, termenul de amînare a plății de 20 de zile prevăzut de normele bancare și respectiv de 30 de zile pentru menținerea creditelor pe documente au devenit insuficiente.

De altfel, în practică se constată numeroase cazuri în care produsele ajung la beneficiar după termenul de amînare a plății de 20 de zile solicitat băncii pentru neprimirea mărfii. Ca urmare refuzului introdus de beneficiar, furnizorului i s-a retras creditul pe documente. Normele metodologice ale băncii prevăd că odată cu introducerea refuzului la plată beneficiarul este obligat să anexeze la scrisoarea de refuz și factura originală. În momentul primirii mărfii, beneficiarul nu poate reveni imediat asupra refuzului, nefiind în posesia facturii. Urmează un șir de corespondențe între

cele două unități pentru restituirea prin poștă a facturii și efectuarea plății, în urma cărora se produc întîrzieri nejustificate în încasarea prețului produselor livrate. Consecințele negative asupra furnizorului în asemenea condiții sînt, în primul rînd, lipsa mijloacelor financiare corespunzătoare costului planificat al produselor finite livrate, și, ca urmare, afectarea echilibrului financiar. În al doilea rînd, se produc întîrzieri în raportarea ca producție marfă vîndută și încasată a produselor în cauză.

În condițiile prelungirii termenului pentru retragerea creditelor pe documente de la 30 de zile la 60 de zile se impune totodată și modificarea termenului pentru amînarea plății pentru marfă nesosită de la 20 de zile la 30 de zile. Prin majorarea termenului pentru retragerea creditelor pe documente s-ar atenua și efectul nefavorabil datorat, în prezent, plății cu întîrziere a facturilor ca urmare a lipsei de disponibil în cont.

● **Reconsiderarea sistemului de penalizare a întreprinderilor de către bancă prin trecerea la împrumuturi restante a imobilizărilor constatate în structura mijloacelor circulante și anume a materialelor, semifabricatelor și produselor fără mișcare, a comenziilor interne de fabricație cu ciclul depășit, a facturilor refuzate la plată de clienți, a debitorilor etc.** Prin sistemul actual situația financiară a întreprinderii este afectată în același timp și pentru aceleași cauze de mai multe ori. Astfel, prin imobilizarea unor mijloace materiale și bănești în diferite elemente ale mijloacelor circulante, întreprinderea își auto grevează situația financiară, întrucît aceste fonduri nu pot intra imediat în circuitul economic, nu parcurg întregul ciclu al relației B—M—B și ca atare nu pot fi investite în alte mijloace necesare producției. Se produce totodată un dezechilibru între încasări și plăți, întreprinderea neputîndu-și achita datoriile față de furnizori. Drept urmare, potrivit H.C.M. nr. 306/1970 întreprinderea datorează furnizorilor respectivi penalități pentru achitarea cu întîrziere a facturilor. În același timp, pentru sumele trecute de bancă la îm-

prumuturi restante, întreprinderea este obligată să plătească dobînzii penalizatoare de 12% pe an, fără a primi efectiv credite suplimentare, peste cele existente. Rezultă în mod evident că întreprinderea suportă duble consecințe negative pentru aceleași imobilizări.

Pentru înlăturarea acestui fenomen negativ considerăm că este necesar a se modifica actualul procedeu de stabilire a limitei de creditare a întreprinderilor, în sensul de a nu se mai deduce din limita de creditare, volumul creditelor restante. În acest fel, întreprinderile vor putea beneficia integral de creditele aprobate.

Lichidarea imobilizărilor și prevenirea formării de noi imobilizări impune din partea fiecărei unități luarea de măsuri energice pentru vînzarea materialelor disponibile, finalizarea comenzilor de fabricație cu ciclul depășit, rezolvarea cauzelor care au generat refuzurile de plată etc. Totodată, la realizarea echilibrului financiar concură o multitudine de factori din sfera respectării disciplinei de plan și a normelor financiare, dintre care menționăm cîteva: nominalizarea integrală și în timp util a planului de producție, determinarea cu exactitate a necesarului de materiale, lansarea în fabricație a produselor numai după încheierea contractelor cu beneficiarii, exercitarea unui control financiar preventiv riguros, executarea în termen și de bună calitate a produselor, livrarea lor la timp etc.

Bugetul de venituri și cheltuieli trebuie să devină un instrument activ al conducerii, de mobilizare a întregului potențial material și uman de care dispun întreprinderile pentru realizarea atât a veniturilor cît și a cheltuielilor prevăzute, un instrument de analiză și control permanent al întregii activități. În acest fel, se creează condițiile necesare asigurării echilibrului financiar, cerință de bază a aplicării în practică a conceptului de autofinanțare.

dr. Stere STĂNICĂ
contabil șef, Întreprinderea
de pompe București

AMPLIFICAREA RELAȚIILOR FINANCIAR-VALUTARE ÎN RITMUL CREȘTERII COMERȚULUI EXTERIOR

DINAMISMUL economiei românești, ilustrat de ritmurile înalte de creștere, realizările importante obținute în ridicarea nivelului tehnic și diversificarea producției au creat premisele și totodată necesitatea participării tot mai active a țării noastre la diviziunea internațională a muncii.

Cu toate că în calea circuitului economic mondial au existat permanent o serie de bariere, că în cursul ultimilor ani s-au accentuat unele fenomene negative în conjunctura economică mondială, comerțul nostru exterior a urmat o linie continuă ascendentă, constituind unul dintre sectoarele cele mai dinamice ale economiei naționale.

Volumul comerțului exterior al României socialiste a crescut de la 8,2 miliarde lei valută în 1960 la 76,8 miliarde lei valută în 1978, adică de peste 9 ori. Corespunzător opțiunilor în politica economică a Partidului Comunist Român, ritmul de creștere a schimburilor economice externe l-a devansat în ultimii ani pe cel al venitului național, România participând tot mai amplu la diviziunea internațională a muncii. Astfel, în 1978 comerțul exterior a înregistrat o creștere de 10,1% față de 1977 și de 44,7% față de 1975, în timp ce venitul național a crescut în aceleași perioade cu 7,6% și respectiv 30%. S-a extins considerabil aria geografică de desfășurare a schimburilor economice cu străinătatea, numărul țărilor partenere sporind de la 29 în 1950 la 141 în 1978.

Concomitent cu importanța creșterii cantitative înregistrate, au avut loc schimbări calitative, îmbunătățiri ale structurii comerțului exterior al țării noastre. Ponderea mașinilor, utilajelor și mijloacelor de transport în exporturile românești a sporit de la 4,2% în 1950 la 26,8% în 1977, în timp ce s-a redus aceea a combustibililor, materiilor prime, metalelor, de la 33,8% la 20,7%. Mărfurile cu un înalt grad de prelucrare — mașini, utilaje, mijloace de transport, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum — au reprezentat în 1978 circa 55% din volumul total al mărfurilor exportate. La import, ponderea principală o dețin în ultimii ani materiile prime, mașinile, utilajele și instalațiile (circa 70%), corespunzător necesităților economiei naționale în plină dezvoltare.

Este de remarcat că extinderea pe care a luat-o în anii '70 activitatea de cooperare economică internațională. În ultimii ani, România a construit în țări în curs de dezvoltare — direct sau împreună cu organisme de stat ori particulare din aceste țări — circa 130 de obiective. În prezent funcționează un număr de peste 60 societăți mixte cu participare românească, dintre care 26

sînt societăți mixte de producție cu sediul în străinătate.

Toate aceste realizări demonstrează traducerea în viață a unuia dintre obiectivele importante stabilite prin Programul adoptat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, de amplificare și diversificare continuă a relațiilor economice și a cooperării în domeniul producției, al științei și tehnicii, cu toate celelalte state.

Un deceniu de activitate ca organism specializat

LA DEZVOLTAREA susținută a schimburilor economice ale României cu străinătatea, o contribuție însemnată a adus și sistemul financiar-bancar din țara noastră, în special după îmbunătățirea structurii sale organizatorice. După cum este cunoscut, prin aplicarea ansamblului de măsuri aprobate de Conferința Națională din 1967 și de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, privind perfecționarea organizării, conducerii și planificării economiei naționale, s-a trecut la specializarea sistemului bancar.

Printre măsurile luate în acest context a fost și înființarea, la 1 iulie 1968, a Băncii Române de Comerț Exterior ca instituție centrală de stat, specializată în operațiunile financiar-bancare cu străinătatea, care a creat premisele intensificării și perfecționării activității în acest domeniu, precum și sprijinirii mai active, la un nivel calitativ superior, a desfășurării schimburilor economice externe ale României.

Un prim bilanț al celor 10 ani de activitate a Băncii Române de Comerț Exterior*) evidentiază o creștere afirmativă, atât și calitativă, într-o strînsă conexiune cu dezvoltarea schimburilor comerciale, a prestărilor de servicii externe, a turismului internațional, a cooperării economice cu alte țări.

Trebuie subliniat că această activitate s-a desfășurat într-un cadru extern foarte complex, pe fundalul fenomenelor de criză economică și monetară care s-au manifestat cu o intensitate crescîndă pe plan mondial.

Referitor la fenomenele de criză monetară, trebuie arătat că acestea au atins în ultimii ani o intensitate deosebită, fără a se contura posibilitatea unei reveniri la stabilitate într-o perspectivă apropiată. Complexitatea situației constă în aceea că regulile care s-au aflat o anumită perioadă de timp la baza relațiilor valutar-financiare internaționale au fost abandonate, iar soluțiile avute în vedere nu sînt de na-

tură să ducă la o rezolvare de fond a problemelor.

Dezechilibrul grave apărute în relațiile valutar-financiare internaționale sînt cu atât mai preocupante, mai dificil de rezolvat, cu cât se află într-o conexiune strînsă cu alte fenomene negative ce confruntă lumea capitalistă.

Ca o sintetizare a condițiilor actuale pe acest plan, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată, în Expunerea la Sesiunea solemnă cu prilejul împlinirii a șase decenii de la făurirea statului național unitar român, că „se adîncesc contradicțiile economice, se agravează criza economică mondială, criza energetică, valutară, monetară, care produc mari perturbații în economia lumii și afectează raporturile dintre state, întreg climatul internațional”.

Existența acestui cadru extern, ca și exigențele tot mai mari în ce privește activitatea de comerț exterior și implicit activitatea bancară din țara noastră au impus o concentrare a eforturilor colectivului Băncii Române de Comerț Exterior pentru îndeplinirea în cât mai bune condiții a sarcinilor de mare răspundere ce i-au revenit. Acționînd în condiții de continuă schimbare, pe un teren extern incert, B.R.C.E. a făcut dovada că dispune de capacitatea de a se adapta la împrejurări și de a găsi soluțiile necesare pentru asigurarea derulării nestingherite a decontărilor externe, administrării corespunzătoare a fondurilor în valută, ca și efectuării unei game largi de alte operațiuni bancare legate de schimburile cu străinătatea.

Amploarea pe care a luat-o în această perioadă activitatea băncii este ilustrată de faptul că totalul bilanțului său a înregistrat o creștere de peste 7,5 ori, iar fondurile proprii o majorare de aproape 6 ori. Beneficiul băncii a cunoscut, de asemenea, o însemnată creștere, de la 45,5 milioane lei în 1969, la 1559,7 milioane lei în 1978. Acesta este un rezultat, între altele, și al creșterii veniturilor în valută ale băncii în intervalul respectiv de peste 20 de ori. Ca urmare, rentabilitatea fondurilor proprii ale băncii a sporit de la 0,1:1 la 0,8:1, adică de 8 ori.

Operațiunile de decontare efectuate de bancă decurgînd din derularea tranzacțiilor de comerț exterior au înregistrat în această perioadă o creștere de circa 680%.

Manifestările de criză și falimentele a numeroase firme comerciale — uneori chiar și bănci — din țările occidentale au impus să se procedeze cu o deosebită atenție și să se adopte anu-

*) Primul exercițiu financiar complet al acestei bănci a fost încheiat pe anul 1969.

mite măsuri de apărare a intereselor noastre în relațiile cu partenerii externi.

În vederea obținerii unei siguranțe bancare sporite ca și a accelerării intrărilor de valute, s-a reușit, prin acțiunea conjugată a băncii cu Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și cu întreprinderile de comerț exterior, să fie îmbunătățită **structura modalităților de plată** la exporturile românești. Practic, s-a reușit să fie mărită ponderea modalităților cu condiții de plată mai asigurătorii pentru exporturile românești. În același timp, la importurile românești s-a urmărit respectarea cu strictețe a prevederilor contractuale, referitor la angajamentele de plată asumate, condiție esențială pentru apărarea prestigiului întreprinderilor românești pe piețele externe.

Pe de altă parte, în cadrul sprijinului dat întreprinderilor românești de comerț exterior, au fost garantate obligațiile asumate de acestea, în continuă creștere, prin scrisorile de garanție emise de Banca Română de Comerț Exterior.

Pentru asigurarea fondurilor necesare efectuării plăților externe în structura pe valute corespunzătoare, ca și pentru mobilizarea de resurse și administrarea disponibilităților valutare ale țării noastre, a trebuit să se deruleze un volum și o diversitate foarte mare de operațiuni pe piețele externe.

Adaptarea la mediul economic extrem de dinamic

GENERALIZAREA fluctuării cursurilor valutare în anul 1973 nu a însemnat o simplă măsură tehnică, ci o renunțare deliberată la ideea stabilității prin lăsarea ca valutele să evolueze aproape exclusiv sub incidența așa-ziselor forțe libere ale pieței. Este de remarcat că unele țări occidentale s-au folosit de această situație pentru a utiliza și cursul de schimb al monedei ca un instrument al expansiunii lor economice. Instabilitatea adusă prin sistemul cursurilor valutare fluctuante a însemnat o schimbare a cadrului tradițional de desfășurare a relațiilor comerciale și financiar-valutare internaționale. Riscul valutar în derularea acestor relații a devenit deosebit de puternic, practica dovedind că orice valută s-a putut afla în situația ca la apariția unor manifestări de neîncredere să înregistreze scăderi de curs pînă la nivele care nu se puteau justifica, și deci nu se puteau prevedea, pe temeiul unor elemente economice obiective.

În această situație s-a impus adoptarea de către Banca Română de Comerț Exterior a unei atitudini elastice la plasarea disponibilităților și la angajarea creditelor externe, prin diversificarea lor pe valute și printr-o reacție rapidă la schimbarea condițiilor pieței, pentru reducerea la minimum a riscului valutar.

Pe parcurs a trebuit să se apeleze la căi și metode noi, corespunzând mai bine acestui obiectiv, ca :

— diversificarea surselor de fonduri, prin extinderea ariei geografice a băncilor partenere și recurgerea la noi forme de credite ;

— renunțarea la anumite categorii de credite și înlocuirea lor cu altele,

mai avantajoase din punctul de vedere al condițiilor.

În mod deosebit, trebuie subliniată înlocuirea treptată, pe parcurs, iar din 1978 completă, a creditelor comerciale pe termen mijlociu luate de întreprinderile românești, cu credite bancare.

În același timp, s-a acționat și în vederea sprijinirii — pe cale bancară — a exporturilor românești. Banca Română de Comerț Exterior a încheiat o serie de convenții de credit cu bănci din țări latino-americane prevăzând finanțarea exporturilor românești de mașini, utilaje și instalații în țările respective.

Amplificarea contactelor și colaborării internaționale

CU ACEEAȘI finalitate enunțată mai sus, de a se preveni riscurile sau atenua efectele instabilității valutare, s-a acționat pentru utilizarea optimă și îmbunătățirea permanentă a cadrului convențional în care se desfășoară relațiile de plăți cu străinătatea. Banca Română de Comerț Exterior a asigurat în această perioadă funcționarea unui număr mediu de peste 100 de acorduri, convenții, înțelegeri și aranjamente referitoare la relațiile de plăți externe ale țării noastre.

Corespunzător rolului activ pe care este chemată să-l joace în desfășurarea schimburilor economice externe, banca a informat operativ și a îndrumat întreprinderile românești de comerț exterior cu privire la situația principalelor valute occidentale, evoluția dobânzilor, condițiile de finanțare a schimburilor, precum și la alte aspecte financiar-valutare de un interes deosebit, făcînd recomandări practice de condiții contractuale și clauze valutare și acordînd asistența sa tehnică.

Pentru îndeplinirea sarcinilor privind decontările externe, asigurarea finanțărilor, administrarea disponibilităților valutare și acoperirea întregii game de servicii bancare a fost necesară o continuă extindere și îmbunătățire a activității privind relațiile cu băncile și instituțiile financiare din străinătate, încheindu-se în acest sens diferite forme de aranjamente interbancare. Rețeaua de corespondenți externi a fost lărgită, numărul total al băncilor cu care au fost stabilite asemenea relații sporind de la 692 în 1968 la 1 473 în 1978.

O importantă creștere în cursul perioadei analizate o prezintă conturile curente în valută pe numele băncilor străine (conturi „loro“) deschise la Banca Română de Comerț Exterior. Numărul lor a sporit de la 11 în 1968 la 191 în 1978, iar soldul disponibilităților și rulajul din aceste conturi au crescut de 25 și, respectiv, de 61 ori.

Creșterea în proporții însemnate și a altor activități cu străinătatea: relațiile diplomatice, turismul internațional, schimburile tehnico-științifice, culturale etc. a determinat dezvoltarea operațiunilor bancare necomerciale în valută, cum sînt operațiunile de primire și transferuri de fonduri, operațiunile de ghișeu pentru schimb valutar, operațiunile de cont curent în valută pe numele oficiilor diplomatice străine care au sediul în țara noastră. De asemenea, au înregistrat o evoluție ascendentă operațiunile bancare deri-

vînd din deschiderea de conturi personale în valută pentru cetățenii români.

În domeniul cooperării economice internaționale, Banca Română de Comerț Exterior a adus o contribuție directă la acțiunile realizate, prin acordarea de asistență financiar-valutară, organizarea și efectuarea decontărilor, acordarea de credite în valută și garantarea unor angajamente de plată ale societăților mixte cu participare românească.

De asemenea, a realizat acțiuni de cooperare proprii, prin înființarea a 4 bănci mixte în străinătate, la al căror capital participă în proporții diferite și anume : 50% la Banca Franco-Română și Anglo-Română, 56% la Frankfurt-Bukarest Bank și 49% la Banca Egipteano-Română (împreună cu Banca de Investiții și Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară). Datorită modului cum au fost concepute și organizate, ca și îndrumării și sprijinului direct de care au beneficiat, aceste bănci și-au consolidat poziția pe piețele respective și au dat rezultate pozitive, obținînd beneficii încă din primii ani de activitate, contribuind la dezvoltarea relațiilor noastre comerciale cu țările în care funcționează, ca și cu alte țări.

Pentru facilitarea pătrunderii pe piețele externe și urmărirea sistematică a evoluției situației valutare, a piețelor de credit, a diferitelor fenomene pe plan monetar, și pe această cale promovarea exporturilor românești au fost înființate reprezentanțe ale Băncii Române de Comerț Exterior la Roma, Zürich, Frankfurt, New York. Rolul lor este și de a acorda un sprijin din punct de vedere bancar-valutar întreprinderilor românești la negocierea, contractarea și derularea unor tranzacții cu parteneri din țările respective.

Acționînd în spiritul indicațiilor conducerii partidului și statului de a se dezvolta colaborarea cu organismele financiar-bancare internaționale, Banca Română de Comerț Exterior a intensificat relațiile sale de lucru pe multiple planuri cu Banca Internațională de Colaborare Economică de la Moscova, creșterea importanță a volumului operațiilor efectuate prin intermediul acesteia fiind o reflectare a liniei continuu ascendente a schimburilor economice cu țările socialiste membre ale C.A.E.R. De asemenea, în strînsă legătură cu realizarea importanțului plan de investiții din țara noastră, s-au amplificat și diversificat operațiunile efectuate cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ca și cu Banca Internațională de Investiții de la Moscova.

Distinct de importantul volum de operațiuni de decontare, creditare, garantare și altele desfășurate cu partenerii străini, un loc principal în activitatea Băncii Române de Comerț Exterior l-a ocupat în toată această perioadă creditarea în lei a unităților românești care participă la schimburile cu străinătatea ; stabilirea necesarului de credite, acordarea acestora și controlul utilizării lor de către beneficiarii cu respectarea riguroasă a dispozițiilor legale reprezintă pîrghii eficace uti-

Vasile VOLOȘENIUC

președintele

Băncii Române de Comerț Exterior

(Continuare în pag. 24)

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE — FACTOR DE ACCELERARE A CREȘTERII VENITULUI NAȚIONAL

DEZVOLTAREA economico-socială a țării este semnificativ reflectată în creșterea continuă și în ritm susținut a venitului național — proces care asigură, deopotrivă, condiții pentru modernizarea economiei și sporirea gradului ei de competitivitate, cât și pentru creșterea tot mai susținută a nivelului de trai al oamenilor muncii. Expresie a eficienței muncii sociale, creșterea venitului național, la un volum dat al produsului social, pune în lumină reducerea proporțională a cheltuielilor materiale, a valorii mijloacelor de producție consumate pentru producerea sa. „Fiecare procent de reducere a cheltuielilor materiale, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, înseamnă cîteva miliarde de lei (...). Aceasta înseamnă un plus de venit național, noi posibilități de dezvoltare a țării, de creștere a nivelului de trai al maselor largi populare“.

Este evident că asigurarea unui ritm de creștere a venitului național care să devanseze pe cel al creșterii produsului social, proces caracteristic economiei noastre în actuala etapă de dezvoltare, reprezintă o reflectare sintetică a nivelului de eficiență a activității, mai ales în condițiile în care criteriul economisirii resurselor și energiei este determinant în aprecierea eficienței activității economice. Asupra analizei acestei corelații, a componentelor și semnificațiilor ei ne vom opri în studiul de față.

Semnificații ale corelației dintre sporirea produsului social și a venitului național

TENDINȚA de devansare a ritmului de creștere a produsului social de către cel al venitului național poate fi pusă în evidență prin evoluția celor doi indicatori pe perioada 1971—1978 (vezi tabelul nr. 1). Așa cum rezultă, în intervalul amintit venitul național a crescut de 2,05 ori, indicele de devansare față de produsul social fiind de 1,04. Acest

Tabelul nr. 1

Creșterea venitului național în perioada 1971—1978

Anii	Venitul național (mld. lei)	Indicele de devansare a PS de către VN	Creșterea absolută a VN (mld. lei)	Greutatea specifică a VN în PS (%)
1970	212,1*	1,000	—	40,5
1975	361,9*	1,036	149,8	41,9
1977	436,1*	1,041	224,0	42,5
1978	464,0**	—	251,9	—

* În prețurile 1963.
** În prețurile 1977.

proces a condus la scăderea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social de la 59,5%, în anul de început al intervalului analizat, la 57,5% la sfîrșitul acestui interval. Creșterea venitului național în aceeași perioadă cu 224 miliarde lei, respectiv cu un ritm mediu de 10,8%, s-a realizat atît prin mărirea volumului de muncă depusă în sfera productivă, cît mai cu seamă pe baza productivității muncii, contribuția acestui factor ridicîndu-se la 67,3%. Acest procent s-a ridicat în anii 1976 și 1977 la 73%, nivelurile cele mai însemnate evidențiindu-se în industrie, care are rolul hotărîtor în creșterea venitului național. Este semnificativ în această direcție că prin măsurile inițiate de partid în scopul promovării cu consecvență a progresului tehnic, reducerii consumurilor materiale și energetice, ridicării neconținute a nivelului de calificare al muncitorilor, îmbunătățirii calității produselor, **sporul producției industriale în perioada 1976—1980 se obține în proporție de 80% prin creșterea productivității muncii.**

Trebuie subliniat, totodată, faptul că, datorită neîndeplinirii integrale a sarcinilor privind reducerea cheltuielilor materiale, ponderea acestora în produsul social a fost mai mare decît cea prevăzută: 57,5% în 1976 și 56,9% în 1977, ceea ce corespunde unei reduceri efective de numai 0,6 puncte față de 1,2 puncte cît s-a prevăzut — și s-ar fi putut obține — în 1977 comparativ cu 1975. Potrivit calculului, nerealizarea la nivelul prevederilor a reducerii ponderii cheltuielilor materiale în produsul social a fost echivalentă cu diminuarea sporului venitului național cu circa 6 miliarde lei, ceea ce indică mari rezerve existente încă în economie pe linia diminuării efortului material, atît în faza de concepție, cît și în cea de realizare efectivă a produselor.

Este, deci, limpede că realizarea sarcinilor de reducere a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social pînă la 55% în 1980, impune luarea unor măsuri hotărîte din partea tuturor unităților, centralelor și ministerelor, care să conducă la reducerea substanțială a consumurilor materiale, la creșterea accentuată a productivității muncii și eficienței utilizării fondurilor fixe. Numai în aceste condiții este posibil ca procesul de creștere a venitului național să devanseze pe cel al creșterii produsului social în proporție de 1,009 ori. În acest cadru se impune subliniat că măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, preocuparea pentru transpunerea în viață a acestora de către unitățile productive creează condiții pentru reducerea mai substanțială a raportului dintre cheltuielile materiale și produsul social, res-

pectiv pentru realizarea sarcinilor cu privire la ridicarea eficienței economice și sporirea venitului național prevăzute în actualul cincinal.

Cu resurse materiale cît mai puține — o valoare nou creată cît mai mare

TOATE ACESTEA constituie elemente care pun în lumină un fapt deseori subliniat de altfel în documentele de partid: **reducerea cheltuielilor materiale se înscrie ca o condiție hotărîtoare a creșterii mai rapide a venitului național față de produsul social.** Acest proces exprimă eficiența cu care este cheltuită munca socială, indică ponderea pe care o dețin valorile nou create în ansamblul bunurilor materiale realizate de întreaga societate pe o anumită perioadă; raportul dintre cheltuielile materiale și venitul național sintetizează, deopotrivă, și posibilitățile concrete de satisfacere a nevoilor de trai ale oamenilor muncii — și tocmai de aceea el trebuie urmărit cu o deosebită consecvență.

Desigur, așa cum arătam, calea esențială pentru reducerea cheltuielilor materiale o constituie acțiunile consecutive, ferme din partea tuturor unităților economice, de concepție și execuție pentru reducerea consumurilor materiale — materii prime, materiale, combustibil, energie etc. În același timp o însemnătate majoră are îmbunătățirea folosirii intensive și extensive a fondurilor fixe productive și în primul rînd a acelor categorii de fonduri fixe care acționează nemijlocit în procesele tehnologice de producție și care condiționează direct volumul și calitatea produselor. Este cunoscut că acest proces se reflectă în scăderea cheltuielilor cu amortizarea pe unitate de produs. Economia națională dispune de un ridicat potențial tehnic-productiv, dar care nu este în suficientă măsură folosit, ceea ce influențează creșterea corespunzătoare a venitului național. Potrivit unor calcule, dacă în anii 1976, 1977 și 1978 fondurile fixe ar fi fost folosite la nivelul anului 1975, venitul național ar fi crescut suplimentar, în acești trei ani, cu circa 17 miliarde lei. Avînd în vedere că nici în anul 1975 fondurile fixe nu au fost folosite satisfăcător, se relevă marile posibilități de sporire a venitului național pe seama îmbunătățirii folosirii fondurilor fixe, respectiv a reducerii cheltuielilor cu amortizarea, element principal al cheltuielilor materiale de producție.

Reducerea consumurilor specifice în condițiile respectării cerințelor de cali-

Modificarea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social

Tabelul nr. 2

	Dinamica cheltuielilor materiale de producție (1970 = 100)	Dinamica venitului național (1970 = 100)	Pondere cheltuielilor materiale în produsul social* (%)	Modificarea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social	
	1977	1977	1970	1977	
Total	189,6	205	59,5	57,9	- 2,0
- industrie	200,1	232	59,5	56,1	- 3,4
- construcții	171,4	186	60,0	57,1	- 2,9
- agricultură	173,4	153	49,6	52,6	+ 3,0

Sursa : Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic 1978.

*) Pondere cheltuielilor de producție în produsul social s-a calculat pe baza relației :

$$\frac{CM_t}{PS_t} = 1 - \frac{VN_t}{PS_t}, \text{ iar } \frac{VN_t}{PS_t} = \frac{VN_0}{PS_0} \times \frac{1VN_{t/0}}{1PS_{t/0}}$$

Proporția cheltuielilor materiale este exprimată în prețurile anului 1963.

tate a produselor, precum și îmbunătățirea folosirii fondurilor fixe se reflectă nemijlocit în scăderea relativă a ponderii cheltuielilor materiale curente și a celor cu amortizarea în costurile producției unităților economice. La nivelul economiei aceste reduceri realizate de fiecare întreprindere în parte se evidențiază în scăderea proporției cheltuielilor materiale și respectiv în creșterea proporției valorii nou create în produsul social. Importanța reducerii atât a cheltuielilor materiale curente și a celor cu amortizarea dobândește o amplă semnificație în contextul sporirii și modernizării potențialului tehnic al ramurilor productive, în principal al ramurilor industriale, precum și datorită volumului mare de resurse materiale ce sînt supuse prelucrării în aceste sectoare de activitate.

Un rol deosebit în economisirea mijloacelor materiale îl are proiectarea noilor tipuri de produse, fabricarea unor produse de calitate superioară și cu parametri tehnico-economici ridicați, realizarea unor consumuri la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial, fiindu-se seama de continua modernizare a structurii producției, de creșterea ponderii produselor noi — un criteriu esențial în acest sens constituindu-l diminuarea activităților și produselor energo și materialofage.

Insemnătatea analizei structurale

APRECIEREA realizărilor practice, a căilor de urmat pentru reducerea cheltuielilor materiale de producție necesită o dublă perspectivă: pe de o parte, trebuie să se țină seama de modificările relative ale ponderii lor în ramurile productive, iar, pe de altă parte, de influențele pe care le exercită modificările structurii ramurilor asupra consumurilor materiale. După cum rezultă din datele tabelului 2, venitul național a crescut mai repede decât cheltuielile materiale de producție, și, ca urmare, s-a înregistrat o reducere relativă a ponderii acestora în produsul social. Scăderea ponderii cheltuielilor materiale de producție în produsul social a determinat o creștere a venitului național cu circa 15 miliarde lei. Dealtfel, economiile realizate în perioada 1971—1977 au fost determinate, în mare parte, de reducerile consumurilor de materiale în ramurile industriei și construcțiilor, ramuri în care reducerea proporției cheltuielilor materiale în valoarea producției a depășit reducerea

medie pe țară; se evidențiază că în agricultură cheltuielile materiale au înregistrat o anumită creștere, ceea ce s-a reflectat negativ asupra creșterii venitului național. Este semnificativ faptul că reducerea mai pronunțată a cheltuielilor materiale din industrie față de reducerea pe ansamblu a determinat o economie de materiale de circa 21,3 miliarde lei. Dacă nu s-ar fi înregistrat o creștere a proporției consumurilor de materiale în agricultură, sporul venitului național pe seama cheltuielilor materiale de producție ar fi fost mult mai mare față de ceea ce s-a realizat efectiv.

Industria, ca ramură de bază a economiei, a contribuit în perioada 1971—1977 cu 78,8% din sporul venitului național de 224 miliarde lei, respectiv cu 176,6 miliarde lei. Ca urmare a efectelor pozitive determinate de înfăptuirea măsurilor legate de ridicarea eficienței activității unităților industriale, între care un rol însemnat îl are reducerea consumurilor de materiale și energie — numai în anii 1976 și 1977 contribuția industriei la creșterea venitului național a fost de circa 62 miliarde lei, ceea ce reprezintă, față de creșterea totală a venitului național, aproximativ 84%. Desigur, în industrie există încă mari rezerve pentru a spori aceste niveluri. De asemenea, creșterea ponderii cheltuielilor materiale de producție în agricultură și, deci, influența negativă a acestui factor asupra creșterii venitului național, scoate în evidență eficiența încă scăzută a utilizării bazei tehnico-materiale din agricultură, deopotrivă cu posibilitățile largi de sporire a producției nete atât prin creșterea productivității muncii, cât și pe seama economiei de materiale. În această lumină apar și mai clare rațiunile programului de măsuri adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din februarie 1979, program ce constituie un factor de cea mai mare însemnătate menit să asigure perfecționarea conducerii, organizării și planificării agriculturii, folosirea rațională a bazei tehnico-materiale, raționalizarea consumurilor de materiale etc. și pe această cale sporirea producției agricole și a contribuției agriculturii la creșterea venitului național.

Creșterea venitului național pe seama reducerii cheltuielilor materiale de producție, considerăm că este necesar să fie analizată nu numai prin prisma influenței factorilor direcți — care determină reducerea consumurilor de materiale, ci și prin prisma influențelor indirecte, determinate de modificările structurale care au loc în sfera producției materiale. Creșterea sau scăderea contribuției diferitelor ramuri ale producției materiale la formarea pro-

pusului social influențează greutatea specifică a cheltuielilor materiale pe economie prin intermediul proporțiilor diferite dintre munca materializată și valoarea nou creată în fiecare din ramurile producției materiale. Micșorarea ponderii cheltuielilor materiale în ramurile care au o contribuție mare în produsul social va influența de bună seamă într-o măsură mai mare creșterea venitului național decât micșorarea acesteia în ramurile care contribuie în mai mică măsură la formarea produsului social. În perioada 1971—1975, modificările intervenite în structura ramurilor economice au condus la creșterea consumurilor de materiale. Această creștere se explică prin faptul că a crescut ponderea industriei și construcțiilor, ramuri în care ponderea cheltuielilor materiale de producție la început a fost mai mare decât media pe economie.

Ca urmare a măsurilor inițiate de conducerea de partid, s-au întreprins acțiuni concrete de reducere a cheltuielilor materiale și în special a consumurilor de materii prime și energie în aceste ramuri hotărâtoare ca pondere în economia națională, fapt care a condus la realizarea unor însemnate economii, la creșterea gradului de valorificare a resurselor materiale. Este semnificativ faptul că în anii acestui cincinal ponderea cheltuielilor materiale în producția industrială a scăzut sensibil, apropiindu-se de media pe țară.

Această tendință s-a accentuat în anii 1976, și 1977 când proporția respectivă a coborât sub media pe țară. Asociind această modificare cu creșterea proporției cheltuielilor materiale în valoarea produsului global din agricultură, s-a ajuns ca modificările structurale să reprezinte 26,7% din modificarea proporției cheltuielilor materiale de producție. În condițiile însă ale acțiunii corelate a tuturor factorilor, ponderea cheltuielilor materiale în produsul social în perioada 1971—1977 s-a redus cu 2%, ritmul scăderii fiind de 3,36%.

În această etapă, pe fondul crizei mondiale de materii prime și energie, când prețurile acestora, mai ales la țitei, cunosc o creștere vertiginoasă, **importanța reducerii consumurilor materiale dobândește un loc prioritar.** Caracterul limitat al resurselor materiale de care dispune economia, eforturile pe care le solicită procurarea acestora din import conferă economisirii materiilor prime și energiei un rol cheie care condiționează însăși dezvoltarea economiei, care impune noi orientări în structura pe ramuri de producție. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** va trebui să fie îmbunătățită structura industriei noastre în cincinalul viitor prin dezvoltarea ramurilor și sectoarelor mici consumatoare de energie, de materii prime, care să înglobeze un volum cât mai mare de muncă vie și, pe această cale, să ridice nivelul de competitivitate al produselor românești. Desigur că acest fapt se va reflecta pozitiv în structura produsului social, în creșterea ponderii valorii nou create, va crea condiții optime pentru mărirea acumulărilor socialiste, va influența favorabil reproducția socialistă lărgită și va determina mutații pozitive în creșterea nivelului de trai al populației, în dezvoltarea întregii societăți.

prof. dr. Ion CAPANU
lector dr. P. WAGNER
lector dr. D. POROJAN

„R.E.“ militează pentru generalizarea analizei valorii

O EXPERIENȚĂ POZITIVĂ, DAR ȘI REZERVE ÎNCĂ NEVALORIFICATE

SI OPINIA unor specialiști ce nu pot fi bănuți de părtinire departamentală, și exemplele concrete din numeroase articole și informații publicate în revista noastră în ultimii trei ani îndeamnă la aprecierea că în ramura economiei forestiere și materialelor de construcții, generoasa ofertă de eficiență economică a analizei valorii a fost just și din timp sesizată, iar introducerea și extinderea metodei au constituit obiectul unei acțiuni organizate, dirijate și constante care a antrenat în relații în dublu sens, subordonate interesului comun, ministerul și mare parte din unitățile sale.

Începutul se înscrie în timp cu cinci ani în urmă, când A.V., deja afirmată în alte țări, era încă la noi temă de inițiată. Ideea și-a câștigat repede aderenți și s-a concretizat într-un program de măsuri întărit printr-un ordin al ministrului. La cursurile Academiei „Ștefan Gheorghiu” au fost formați primii 20 de analiști-instrucitori, după care sarcina de a pregăti cadrele pentru A.V. au preluat-o centrele departamentale de perfecționare din Bușteni și București.

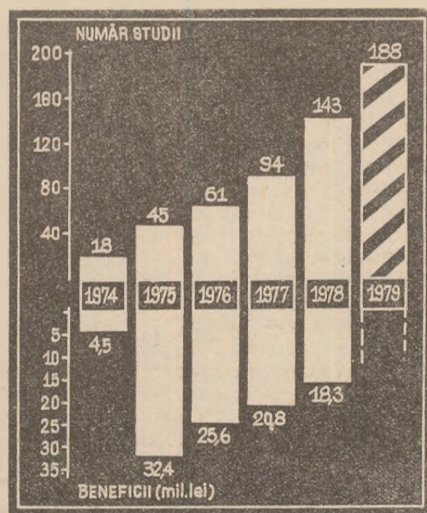
Astăzi, cei 175 de specialiști formați — în proporție aproape egală ingineri și economiști, fiecare cu proiect de absolvire aplicat — acoperă, practic, întreaga rețea de întreprinderi a ministerului și au angrenat în jurul lor numeroși alți lucrători. În total, în intervalul 1974—1978 au fost elaborate și aplicate 361 de studii, însumând o eficiență economică, postcalculată pe an, de 83 297 mii de lei (vezi graficul).

DIN EXPERIENȚA M.E.F.M.C. sînt de reținut cîteva elemente de principiu.

● **Propriul program de măsuri inițial, actualizat și adîncit pe baza programului special pe ansamblul economiei, a sensibilizat conducerea de unități asupra obiectivelor și avantajelor metodei, a imprimat răspundere pentru aplicarea ei.**

● **Orientarea și dimensiunile acestei aplicări sînt determinate prin imbinarea inițiativei întreprinderilor cu caracterul planic al directivei.** Pe baza propunerilor făcute de către unități circumscrise tematicii generale date de minister, anual se stabilește un program de studii în domeniul organizării conducerii, a producției și a muncii, în care capitole distincte se referă la analiza valorii, aplicarea metodei drumului critic și ergonomie. În 1979, de pildă, din totalul de 3 873 de studii de organizare programate, 188 se referă la folosirea A.V. în proiectarea sau reproiectarea de produse, repere, tehnologii. Faptul că la nivelul ministerului, al centralelor și întreprinderilor coordonarea acțiunii este încredințată compartimentelor de organizare asi-

gură unitatea de concepție și urmărire, capacitatea de a antrena în rezolvarea problemelor colective multidisciplinare, posibilitatea de a integra mai organic analiza valorii în ansamblul măsurilor de raționalizare a utilizării resurselor, de creștere a eficienței economice.

● **Pentru aprecierea valorii soluțiilor se utilizează, în multe cazuri — pe lângă criteriul beneficii suplimentare — și alți indicatori: spor de producție, economie relativă de personal — ceea ce îndeamnă la o viziune largă, complexă asupra eficienței economice.**

● **Responsabilii colectivelor de A.V. din unități sînt desemnați de către conducerea acestora (fiind, de regulă, inginerul-șef, șeful compartimentului tehnic, al celui de proiectare de produse și tehnologii sau alte cadre competente), ceea ce le conferă autoritate și îi mobilizează la întocmirea în termen a unor studii de calitate adecvată.**

● **În elaborarea studiilor se recurge frecvent la ajutorul metodelor de stimulare a creativității, al studiilor de marketing și al altor instrumente capabile să contribuie la optimizarea analizelor și soluțiilor.** (Astfel, dintr-o discuție cu maistrii și muncitorii de la linia de fabricație au rezultat posibilități de modificare constructivă pentru reducerea cheltuielilor materiale, cu păstrarea calităților funcționale, la dulapul garniturii Bonanza. Anchetele în rîndul publicului cumpărător oferă elemente utile pentru o corectă ierarhizare a funcțiilor pieselor de mobilier. Ideea unui colectiv de la I.C.H. Palas — Constanța, privind simplificarea cromatică a desenului de pe ambalajele de înghețată, a fost testată prin consultarea a 5 fabrici producătoare și a numeroși consumatori — iar din aplicarea ei au rezultat economii de peste un milion de lei.)

● **Ministerul și centralele industriale acționează pentru extinderea și gene-**

ralizarea soluțiilor, în întreprinderile care fabrică produse similare. (De pildă, rezolvările dintr-un studiu A.V. elaborat anul trecut la I.P.L. Timișoara, privind optimizarea consumurilor de materiale și manoperă și modernizarea tehnologiei de execuție a patului din garnitura Elegant, au fost preluate de la alte 7 unități.) Acestui scop îi servește și editarea periodică a unui caiet selectiv cuprinzînd prezentarea și date despre eficiența economică a celor mai bune studii de organizare din cadrul ramurii.

SUBLINIIND asemenea trăsături pozitive ale acțiunii A.V. în economia forestieră și industria materialelor de construcții, încă nu putem considera că ea reprezintă, în ansamblul său, un model. Mai sînt multe de făcut, începînd cu respingerea unei eventuale tendințe de automulțumire. Astfel, studiind graficul observăm că mărirea de la an la an a numărului studiilor de A.V. nu este însoțită de creșterea eficienței medii a acestora; dimpotrivă, în intervalul 1974—1978 ea s-a diminuat la aproape jumătate. E adevărat că principalele posibilități de scădere a consumurilor, în condițiile actualei paletă de materiale și tehnologii, au fost epuizate încă într-o etapă de început. E adevărat și că prin preluarea în proiecte a soluțiilor găsite economiile se realizează și în anii următori celui de aplicare a studiului, dar nu mai apar ca atare în contabilitate. Totuși, o medie de 128 mii de lei pe proiect (în 1978) devine nesemnificativă.

Fenomenul este alimentat și de aria încă restrînsă a extinderii metodei în unele subramuri. În decurs de 5 ani, Centrala prelucrării lemnului a deținut, în cadrul ministerului, o pondere de aproape 70% în ce privește numărul studiilor și de peste 90% la beneficiile realizate pe această cale; chiar în condițiile unui ritm în mod obiectiv mai lent de înnoire a produselor și tehnologiilor, credem că și în sectoarele celulozei și hîrtiei, materialelor de construcții, cimentului se poate face mai mult (mai ales pe linia unor imperative cum sînt crearea de inlocuitori, reducerea consumurilor energetice), iar în orice caz Centrala de utilaje și piese de schimb prezintă mari rezerve. Remarcăm, de asemenea, că analiza valorii încă nu a pătruns ca instrument de lucru în institutele de cercetări ale M.E.F.M.C.

De la extindere la generalizare, de la cantitate la calitate — acestea sînt direcțiile în care ministerul și unitățile sale trebuie să orienteze în prezent dezvoltarea acțiunii A.V., pentru o rezolvare superioară a comanda nentelor economice majore ale actualității.

Dorin CONSTANTINESCU

PERFECTIONARE — CREATIVITATE — EFICIENȚĂ

CREȘTEREA rolului factorului calitativ în întreaga activitate economico-productivă aduce pe prim plan problema **calității forței de muncă** — nivelul de instruire profesională și dezvoltare spirituală a oamenilor muncii, crearea unui climat de muncă adecvat realizării multilaterale a calității, de dezvoltare a conștiinței socialiste.

Problema perfecționării permanente a tuturor lucrătorilor, considerată ca necesitate obiectivă, a constituit pentru partidul și statul nostru o preocupare continuă, cristalizată în elaborarea de acte normative și în crearea unui sistem național de perfecționare a pregătirii profesionale. Dar, după cum s-a mai subliniat recent în paginile acestei reviste (nr. 24/1979), măsurile adoptate nu-și ating pe deplin efectul scontat decât dacă în fiecare unitate, conducerile colective organizează și controlează în mod responsabil activitatea de perfecționare, înălțurând orice tendință de rezolvare formală, superficială a acesteia.

Îmbunătățirea rapidă a calității de concepție și de execuție a produselor, în condițiile imperative ale economisirii resurselor, necesită stimularea puternică a **creativității**, care apare și se dezvoltă pe terenul fertil oferit de o **politică fermă de perfecționare profesională, sprijinită pe un cadru organizatoric adecvat.**

Planificarea calitativ-cantitativă și urmărirea activității de perfecționare

RIDICAREA la nivelul cerințelor a activității de perfecționare a oamenilor muncii din fiecare unitate economică trebuie axată pe asigurarea caracterului calitativ-cantitativ al procesului, inclusiv prin stabilirea unor obiective concrete care să conducă la finalizarea acțiunilor — ceea ce presupune în primul rând **urmărirea acestei activități sub raportul eficienței**, comparând cheltuielile cu veniturile și orientând eforturile spre sporirea permanentă a acestora din urmă.

Planificarea calitativ-cantitativă și urmărirea activității de perfecționare ar conține date (planificat; realizat), pe ani și cumulul pe un cincinal, privind: **numărul de personal muncitor cuprins**, pe structură și forme; **cheltuielile ocazionale** (sume plătite instituțiilor care perfecționează; cheltuielile de transport, cazare, retribuție pe durata perfecționării și impozit pe retribuții, C.A.S.; material documentar și de instruire etc.); **veniturile realizate** (spor de producție, de productivitate, reduceri de consumuri, îmbunătățirea calității produselor etc., obținute prin aplicarea în producție a proiectelor de absolvire a cursurilor; prototipuri și dispozitive realizate în cadrul acțiunilor de perfecționare; raționalizări și procedee noi propuse de cursanți; cuantificarea altor influențe pozitive asupra procesului de producție ș.a.).

O astfel de metodologie de planificare și raportare obligă la **angajarea unor tematici de perfecționare legate de necesitățile unității**, sensibilizând atât conducerea acesteia, cât și participanții la cursuri în obținerea unor performanțe superioare: totodată, dă posibilitatea unei analize realiste a perfecționării pregătirii profesionale.

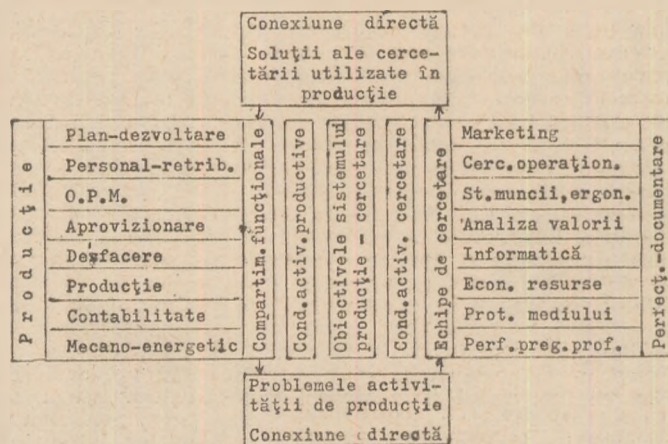
Rezolvarea necesităților producției prin echipe mixte de cercetare

REALIZAREA unui cadru organizatoric adecvat pentru a mări amploarea proceselor de pregătire profesională și a efectelor acestora impune ca la nivelul fiecărei unități economice să se stabilească o **mal puternică și sistematică legătură între producție și cercetare**, asigurându-se astfel realizarea superioară a obiectivelor economice.

Procesul de producție-cercetare, conceput al cincinalului revoluției tehnico-științifice, are în vedere **analiza permanentă a procesului de producție prin prisma ultimelor rezultate obținute de știință și investigarea posibilităților de aplicare ime-**

diată a noului, pentru a se asigura latura calitativă a activității productive. Elaborarea unei structuri de producție-cercetare trebuie să pornească de la o organigramă care să reflecte concentrat sistemul de organizare și conducere al unității productive. Elaborarea unei structuri de producție-cercetare, locul compartimentului funcțional să fie luat de **echipa de cercetare.**

STRUCTURA SISTEMULUI PRODUCȚIE-CERCETARE

Schema pe care o prezentăm reflectă rolul perfecționării pregătirii profesionale într-o structură de producție-cercetare și contribuția unei asemenea structuri la realizarea obiectivelor unităților economice.

Evident, de mare importanță este distribuția personalului din compartimentele funcționale în diferite echipe de cercetare, întrucât studiile realizate de o echipă pot prezenta interes pentru mai multe compartimente. Astfel, dacă o unitate economică urmărește să pună un accent sporit pe cercetarea de marketing, nu se va limita la a trimite la perfecționare unul sau doi oameni de la desfacere (crezând că în felul acesta poate fi asimilată și aplicată o concepție), ci va uni în echipa de cercetare pentru marketing personal din cel puțin 4 compartimente direct interesate (producție, desfacere, plan și aprovizionare).

Alcătuirea și funcționarea unor asemenea echipe, constituite pentru **teme individualizate** sau pentru **programe de durată**, devine posibilă prin aplicarea indicației secretarului general al partidului și a hotărârii Congresului Consiliilor Oamenilor Muncii, ca **specialiștii din compartimentele funcționale să desfășoare, pe durata a cel puțin jumătate din timpul de lucru, activități în sprijinul direct al cercetării, proiectării și producției.** *)

Așa cum se observă, **perfecționarea în sine trebuie să constituie obiectul de cercetare** al unei echipe, pentru a se stabili o legătură organică între necesitățile producției și ale cercetării și orientarea pregătirii profesionale în raport cu aceste necesități. Antrenind, pentru formarea echipelor de cercetare, personal calificat din centrele departamentale de perfecționare, din învățământul superior, din cabinetele teritoriale, se vor asigura de la bun început condițiile aplicării active și competente a cunoștințelor membrilor echipei.

Eugen HANCA
Suceava

* Nota red. : O investigație făcută recent de către instituții centrale de sinteză a relevat că în frecvente cazuri, această hotărâre fie că nu se aplică încă, fie că este rezolvată formal — aceasta și din cauza închistării în scheme de gândire rigide; se așteaptă „instrucțiuni”, în timp ce probleme de fond, legate de nevoile imediate și de perspective ale întreprinderii și care necesită o investigație științifică interdisciplinară, rămân nerezolvate. Propunerea autorului, care reiterează o idee exprimată și cu alte prilejuri în coloanele revistei de către diferiți specialiști și practicieni, experimentată de altfel cu succes (vezi numeroase studii de analiza valorii), merită să fie analizată și adoptată potrivit condițiilor specifice fiecărei unități (inclusiv în funcție de calificarea cadrelor).

Procesul circular activ

Ca ecou al dezbaterii inițiate de „R. E.” cu genericul: **ECONOMISIREA ENERGIEI — CRITERIU FUNDAMENTAL ÎN APRECIEREA CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMICE**, supun atenției economiștilor, proiectanților și constructorilor sinteza unui studiu cuprinzând propuneri de măsuri concrete pe tema:

REPROIECTAREA STRUCTURII GAMEI SORTOTIPODIMENSIONALE DE ARMĂTURI ȘI FITINGURI*) — CALE EFICACE DE ECONOMISIRE A ENERGIEI PE TERMEN LUNG

ÎN PREALABIL găsesc necesar să subliniez importanța practică a unor idei și soluții, formulate în cadrul dezbaterii la care ne referim, pentru întreg personalul tehnico-economic, pentru toți oamenii muncii care în folosul țării, al bunei stări, trebuie să dea viață politicii noastre energetice. Avem astfel în vedere eficiența producției pe termen lung; necesitatea unui nou instrument analitic de comensurare a eficienței în primul rând în funcție de restricțiile energetice actuale (atât sub forma energiei direct consumate cât și a celei încorporate în mijloacele de producție și obiectul muncii în producție și apoi în funcționarea produsului la valoarea de întrebuințare); regândirea parametrilor de funcționalitate, de fiabilitate, de adaptabilitate ai produsului, în funcție de restricțiile energetice; legat de acestea, reorientarea gamei de produse ce intră în fabricație și, așa adăuga, printr-o responsabilă colaborare între beneficiarii și producătorii; mobilizarea interesului și creativității specialiștilor în a se preocupa mai mult de ameliorarea (modernizarea) performanțelor energetice ale mașinilor, utilajelor, vehiculelor, întreprinderilor etc.; crearea unor platforme industriale bazate pe concepția de proces circular activ, valorificând superior atât resursele și energia primare, cât și transferul — de la o fabrică a platformei la alta — a deșeurilor tehnologice, a energiei secundare, refolosirea de repere tipizate, de tehnologii sau operații ș.a. Toate acestea pot reduce, în mare măsură, folosirea materialelor energofage.

Bazindu-mă pe experiență, pe unele studii și realizări concrete obținute împreună cu colectivele din întreprinderile de armături și fittinguri, câteva originale, brevetate, altele în curs, subliniez importanța acestor idei și le consider că ar fi necesar să facă parte necondiționat din statutul institutelor și centrelor de inginerie tehnologică, al tuturor inginerilor, economiștilor și tehnicienilor din economie. Din acest sector trebuie să emane soluțiile de rezolvare și aplicare creativă a restricțiilor energetice. Un aport cât de mic este astăzi necesar de la fiecare.

Din proprie experiență, este locul să arăt că aceasta nu se poate înfăptui fără conlucrarea directă cu oamenii muncii în întreprinderi, șantierele beneficiare, schele etc., fără a neglija aspectul comercial, aportul net-valutar, prognoza pieței, și prognoza produsului. Pentru aceasta specialistul trebuie să aibă o **autentică** specialitate. Găsirea soluțiilor eficiente de proiectare și organizatorice pe cele 6 idei grupate mai sus, nu este posibilă fără cunoașterea profundă a istoricului și viitorului produsului și producției, a problemelor cu care se confruntă colectivul ce trebuie să-l producă, fără o masivă informare pe plan intern și internațional sub raport tehnic, economic și organizatoric.

O contribuție oricât de modestă care ar putea fi de folos colectivelor întreprinderilor angajate în efortul de economisire a energiei trebuie să ne onoreze, întrucât în această direcție, nici o „picătură” nu este de neglijat. Unii așa-zii specialiști în armături și fittinguri au neglijat tocmai discernământul ale cărui jaloane le-am găsit atât de clar expuse în dezbaterile organizate de „R.E.” pe tema de mai sus, lucru care până la urmă a condus la situația că au fost „omologate” unele întreprinderi

(ca I.A.I.F.O. — Întreprinderea de armături industriale din fontă și oțel Zalău) cu proiecte sau produse asimilate dar care s-a văzut că au desfacere nesemnificativă, ceea ce în final constituie o pierdere de energie (de creație și materială). Colectivul tânăr al întreprinderii respective a găsit resurse rezolvând problemele prin introducerea în producție a unor produse cerute. Aș conchide referirea la ideile expuse în dezbateri preluând ideea procesului circular activ, la nivelul platformelor industriale sau ca sateliți ai acestora — **consider oportună organizarea de întreprinderi mici strict specializate pe produse de înaltă tehnicitate, sau care încă se importă.**

Multe produse, componente (etanșări, burdufuri silfon, trim-uri pentru armături, acționări variate, transmisii ș.a.) se importă deoarece — așa cum se afirmă în dezbaterile la care mă refer — aparent, nu prezintă economii de moment. În acest sens, întreprinderile mici — 200—500 de oameni — pot obține rezultate remarcabile, ele pot avea o mare mobilitate și viteză de acțiune în orientarea producției.

În străinătate, în industriile puternic dezvoltate, principiul baukasten (construcția din elemente tip combinate variat) și principiul versatyl (produs care prin baukasten sau fără are funcționalități diferite), cât și implicit adaptabilitatea rapidă la cerere, se datorează în cea mai mare parte existenței întreprinderilor mici. În domeniul producției de armături și fittinguri, cel puțin (fără a aminti în afară de acestea decât de pompe, reductoare, etanșări, organe speciale de montaj-asamblare) practica a dovedit de mult justetea ideii.

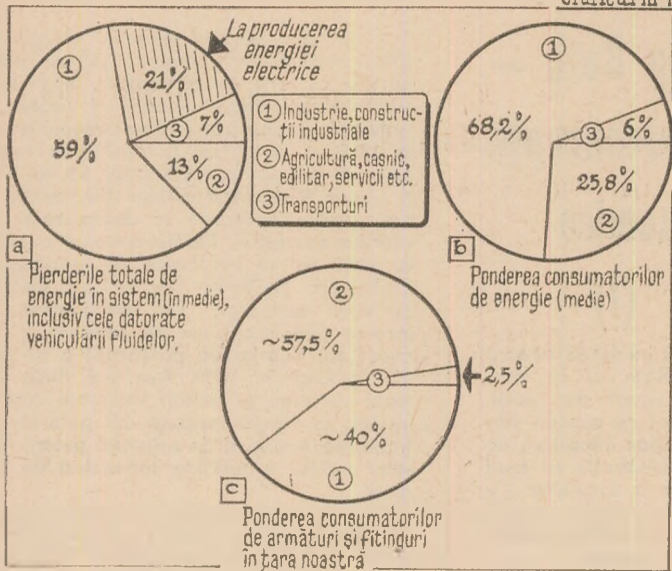
ARMĂTURILE ȘI FITINGURILE, datorită configurației lor cât și calității suprafețelor ce vin în contact cu fluidele vehiculate în instalațiile respective — apă, abur, aer comprimat, produse petroliere, produse chimice, lapte, bere suspensii de cărbune în apă, etc.) (a se vedea graficul 1c) — **generează pierderi de presiune locală, constituind o rezistență hidraulică.** Adică, existența acestor echipamente (funcțional necesare) determină puteri instalate sporite în stațiile de pompare și de compresoare, deci în ultimă analiză antrenează consum suplimentar de energie. La nivel mondial, în acest an, se estimează că se produc și montează peste 6—7 miliarde bucăți de armături și fittinguri, care constituie tot atâtea locuri de pierdere (disipare) de energie.

Zestrea în asemenea echipamente montate în țara noastră, se estimează în prezent la 2—3 sute milioane bucăți, conducând la un consum de energie de vehiculare de sute MWh anual, și, în special în industrie, agricultură, uz casnic, urbanism ele constituind astfel o bună parte din pierderile totale de energie (vezi graficul 1a). Numai în industrie se montează peste 39% din totalul armăturilor și fittingurilor aprovizionate anual la noi. Agricultură, construcțiile edilitare, gospodărești, serviciile montează circa 58%. Adică aceste sectoare consumă peste 97% din necesarul pe economie de armături și fittinguri, iar sub raport energetic (vezi grafic 1b) reprezintă peste 93% din consum, majoritar ca număr de locuri de montaj — deci pe unde se pierde „picătura” de energie — fiind agricultura, urbanismul, serviciile (vezi grafic 1c). Dar este necesar să subliniem că pierderile de energie sînt proporționale cu viteza de curgere la puterea a 3-a, ceea ce face ca industria să antreneze o pondere a pierderilor de energie cel puțin de același nivel.

Iată deci utilitatea practică a ideilor expuse în dezbaterile „R.E.” și anume orientarea cererilor beneficiarilor și implicit a producției cu precădere spre sortotipodimensiunile de armături și fittinguri care produc local o pierdere de presiune mi-

*) Nu există sector de activitate care să nu folosească instalații ori amenajări moderne de spații, fără a fi echipate cu armături (organe și agregate de tipul robineților) și fittinguri (elemente de conductă de tip cot, curbe, teu, reducții și alte piese fasonate). Se montează în mii de variante atât în apartamente cât și în centrale nucleare, în submarin și sateliți. În țara noastră se montează anual zeci de milioane de bucăți, din fabricația a peste 25 de întreprinderi și secții de specialitate.

Grăficul nr 1

nimă, inclusiv modernizarea instalațiilor consumatoare. În acest context, se impune reliefat faptul că industria românească constructoare de armături și fitinguri, orientată în sensul satisfacerii cererilor sectoarelor economiei, și-a diversificat paleta sortotipodimensională din 1960 pînă azi de peste 4,3 ori. Se execută pe lângă tipurile clasice (mari consumatoare de energie — vezi grafic 2) tipuri moderne ca: robinete cu sferă, robinete cu flutură, robinete cu clapă excentrică, robinete cu ventil și tije înclinată, curbe trase din țevă ș.a. la I.A.I.F.O. Zalău, I. Armătura Cluj-Napoca, I. Metalurgica Bacău, Combinatul de construcții de mașini din Bistrița și I.U.P. Tirgoviște.

Cu toate consfăturirile și schimburile de experiență efectuate cu proiectanții și constructorii beneficiari, (ultima la 14 septembrie 1978 la întreprinderea din Zalău), se constată o greutate în renunțarea la rulină, majoritatea beneficiarilor solicitând în continuare armături și fitinguri care sînt energofage, numai pentru că în devizul de moment par mai ieftine. Culmea este că, produsele pe care le-am amintit ca fiind economisitoare de energie, asigură și un consum redus de metal, unele chiar și spațiu, deci o investiție generală (C+M) redusă.

În tabelul din pag. 24, precum și în graficul 2, rezultă clar eficiența unei astfel de acțiuni (vezi tabelul). Deci cu o mutație de structură de 18,2% în eșantionul reprezentativ de 87,23% al sortimentului de armături și, respectiv, cu o mutație de 21% la fitinguri, se poate obține o economie anuală de putere instalată de circa 103 MW, la nivelul investițiilor actuale. Rutina și conservatorismul unor proiectanți și constructori-montatori, ca și comoditatea unor mecano-energetici șefi de instalații, întreprinderi sau combinate, îngreunează și întîrzie această schimbare de structură sortimentală, care este realizabilă în 2—2,5 ani. Pentru implementarea noii concepții împreună cu colectivele întreprinderilor amintite am asimilat din 1969 tipurile moderne de armături, am militat prin contact direct cu beneficiarii, prin cărți și articole de specialitate, pentru proiectarea de instalații echipate cu aceste tipuri care consumă mai puțină energie, pentru alegerea rațională a acestor importante produse ale construcției de mașini.

Recent am inițiat și colaborat la realizarea în întreprinderea de utilaj petrolier din Tirgoviște, a armăturilor de mare performanță pentru energetică, dintr-un alt semifabricat, cu configurație mai aproape de forma finită, care la dimensiunea de 250 mm și 400 atmosfere, conduce la economie de metal de peste 50% oțel special și la economisirea a sute de ore de prelucrare pe mașini mari de performanță, cu puteri instalate cumulate de sute Kw; totodată nu se mai pierde în șpan zeci de tone de oțel aliat pe an, respectiv o economie cumulată de peste 180 000 kWh. Aceasta într-un cincinal face disponibilă energia necesară pentru materialele, transportul și construcția a 10 apartamente a 3 camere.

La I.A.I.F.O. Zalău și apoi I. Armătura Cluj-Napoca, în baza unui brevet de invenție ce ni s-a emis din 1977 se execută însă din 1974 un nou tip de roată de manevră pentru armături, asigurînd o economie de circa 400 t fontă anual adică peste 200 000 kWh, ceea ce reprezintă energia necesară producției a peste 3,600 t produse zaharoase de exemplu. Această creștere se poate extinde și la I.M. Bacău, C.I.C.M. Bistrița, I. Armături Strehăia ș.a.

Mutația sortimentală mai sus expusă sintetic, elaborată în

urma unor investigații — de aproape 20 de ani — și analize în întreprinderi și șantiere se poate înfăptui numai prin receptivitatea consumatorilor față de robinete cu obturator sferic care trebuie folosiți în cantități de aproape 100 ori mai mari ca în prezent, în locul robinetelor mici (Dn 10—50) cu sertar sau cu ventil; respectiv și prin folosirea de robinete cu obturator flutură a cărui utilizare trebuie extinsă de 12 ori.

Deoarece peste 71% din totalul fitingurilor se prevăd în proiecte și se montează de către organizațiile de construcții industriale și civile, în majoritate prin institute și întreprinderile județene, se propune ca acestea să examineze minuțios fiecare loc de montaj și fiecare bransament în scopul reducerii în special a coturilor „în scurți” cu curbe care împreună cu teurile și reducățiile însumează peste 67% din totalul fitingurilor montate, energia dirijată fiind de zeci MWh anual.

Potrivit calculelor cu energia disipată numai în fitingurile în sortimentul folosit azi într-un apartament mediu (2 camere) pe timp de 2 zile poate fi alimentat un bec de 80 wați 10 ore. Reducînd numărul coturilor cu 40% ca în programul propus, înlocuindu-se cu curbe, iar numărul teurilor și cruciilor reducîndu-l cu cîte 10%, se obține o economie de energie pe apartament în 2 zile ce poate fi folosită la alimentarea aparatului de radio timp de o săptămînă-program. Această „picătură” de energie economisită, la nivelul volumului de apartamente ce-l construim anual, înseamnă practic o economie de energie de 1,5 mil. kWh anual, adică aproape 200 000 kg. cc. Estimînd aceste economii la nivelul celor aproape 6 milioane apartamente existente în țară, se ajunge la o economie de peste 4 200 t.c.c. anual, cu care se pot produce 38 230 t cărămizi ori peste 20 vagoane oțel beton. Ca efect economic pe termen lung luîndu-se în calcul durata de folosire de 100 ani a unui apartament — rezultă că se recuperează toată energia ce se consumă (incorporată în materiale și directă) pentru construcția a peste 50 000 apartamente.

În agricultură, la 100 ha teren irigat, numai în armăturile mari (Dn 150—1 400) se produc pierderi de presiune ce conduc la o putere instalată de circa 3 kw. Înlucuirea robinetelor cu sertar cu robinete sferă, flutură și robinete cu trecere directă în tub de cauciuc (tip I.A.I.F.O. Zalău) poate conduce la o economie de circa 3 MW instalați la 1 milion de ha, adică anual pe toată suprafața irigată la o economie de circa 3 000 t combustibil convențional.

Această economie de energie electrică poate fi dată disponibilă pentru iluminatul public și necesarul casnic în întreaga țară timp de aproape două zile.

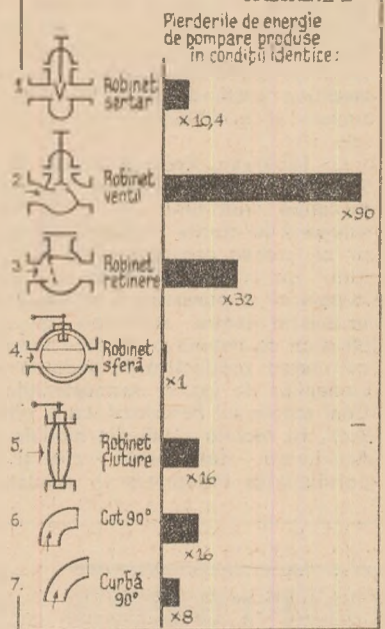
Tot pentru ilustrarea necesității efectuării calculelor de eficiență pe termen lung, și în favoarea necesității reorientării programelor de fabricație dar numai cu sprijinul efectiv al beneficiarilor, subliniez că este necesar să fie reanalizată poziția proiectanților de construcții civile și în general a proiectanților de termoficări de incinte; este timpul să se treacă la realizarea unei inițiative anterioare meritorii a întreprinderii Armătura-Cluj și I.N.C.E.R.C.-București, de a se înlocui, la radiatoarele-calorifer, robinetul cu dublu reglaj mecanic cerut pînă azi, cu ră-acestui an, realizată prin utilizarea robinetelor cu termostat, ar binetului de radiator cu termostat înglobat.

Exact cum s-a atenționat de tov. Dr. Maria Popescu în dezbaterile R.E., proiectanții beneficiari au luat în considerare, aparenta scumpire a instalației, eficiența de moment; ei nu au promovat asimilarea noului tip. Dacă ne referim la faptul că pe lângă confortul asigurat, noul tip conduce la o economie de 45,28 kg combustibil convențional pe an și robinet se poate estima că în totalul apartamentelor și spațiilor încălzite cu radiatoare cu asemenea robinete (birouri, restaurante, hoteluri, așe-

ing. Petre RADULESCU

(Continuare în pag. 24)

Grăficul nr 2

TRANSILVANIA secolului al XIX-lea n-a dus lipsă de minți înaintate care să se angajeze plenar în prospectarea proceselor și legilor dezvoltării și în lupta pentru progres. Alături de militanți români ca Simion Bărnuțiu, Eftimie Murgu sau George Barițiu s-au remarcat maghiari ca Lázsló Kövory și Carol Farcaș sau germani ca Stephan Ludwig Roth, Johann Hintz și mulți alții. Oameni cu vederi înaintate, ei au știut să prețuiască prietenia între naționalitățile confolcuitoare și să înțeleagă locul și rolul românilor la ei acasă, în Transilvania.

Stephan Ludwig Roth (1796-1849) s-a lansat în studiul problemelor social-economice și politice ca umanist și a terminat ca revoluționar¹. Concepția sa despre societate și economie s-a plămădit pe baza cunoașterii relațiilor din Transilvania, a realităților de aici, ca și pe baza studiului științei și culturii universale. Viața și activitatea sa sînt un model de dăruire slujirii cauzei nobile a ridicării poporului prin luminarea lui iar, la nevoie, prin revoluție. Din anii de liceu, la Mediaș, Roth s-a dovedit studios, interesat de știință și cultură dar și de situația maselor populare pe care le vedea zbătîndu-se în cumplita nevoi și privațiuni. Călătoria din 1817 la Tübingen, unde-și va începe studiile universitare, i-a dat prilejul să facă comparație între situația maselor din Transilvania și cea a maselor din alte țări, să mediteze profund asupra unor neajunsuri sociale și a mijloacelor de înlăturare a lor.

La Tübingen, Roth se avîntă în studiul filozofiei speculative care-l decepționează nu după mult timp din cauza lipsei de aderență la marile probleme ale societății ce se cereau rezolvate. Află de „Școala vieții” de la Yverdon a marelui pedagog Pestalozzi și părăsește Germania plecînd în Elveția pentru studierea genului de practică ce îmbina pregătirea teoretică cu activitatea productivă în vederea ridicării oamenilor de jos, a dezmoșteniților soții. Căci școala lui Pestalozzi, ca și alte cîteva școli, își recruta elevii din mediile sărace. Activitatea desfășurată aici și studiile aprofundate întreprinse în științele uma-

Ștephan Ludwig Roth — promotor al unei concepții social-economice avansate (I)

niste au avut mare rol și influență asupra formării concepției lui Roth. El își conturează părerea că un sistem de școli, realist conceput și realizat cu dascăli pasionați, ar constitui un mijloc important de ridicare a gradului de civilizație al unui popor și de restructurare a societății. Cu o evidentă notă de supraestimare a rolului școlii el va lega, mai apoi, realizarea ideilor sale asociaționiste de școală.

Întors în iunie 1820 la Tübingen, Roth își elaborează și susține teza de doctorat pe o temă despre esența statului. Aprobată de universitarii din Tübingen, teza de doctorat nu este recunoscută de administrația meternichiană pentru criticile aspre aduse absolutismului și pentru ideile liberale promovate. Revenit în Transilvania, Roth încearcă inițierea unui nou mod de școală instructivă, productivă și transformatoare. De la critica distorsiunilor societății el trece la critica sistemului școlar existent și propune organizarea unor școli-ferme sau școli-ateliere bazate pe idei asociaționiste. Cere pentru aceasta concursul material al celor bogați dar solicitările lui rămîn neonorate ca și cele ale marelui utopist englez Robert Owen adresate țarului Rusiei. De la școală activitatea sa reformatoare se extinde la agricultură, la meșteșuguri și industrii, la comerț și alte domenii de activitate. Dar fără a întîlni înțelegere și fără a avea rezultatele scontate, așa cum s-au petrecut lucrurile și cu alți mari predicatori ai umanismului cînd feudalismul se mai menține încă.

„Pînă la urmă, va mărturisii el, am învîțat: prejudecățile ruginite trebuie îndepărtate cu forța nu cu vorba”². Și, în consecință, acest mare umanist și visător cu înclinații utopice s-a alăturat revoluției de la 1848, a participat la adunarea românilor de pe Cîmpia Libertății de la Blaj a luptat în fruntea cetelor de români și sași pentru apărarea și dezvoltarea cu cerințelor revoluției. Pentru aceasta a plătit cu viața cel ce elaborase idei generoase. „Tribunalul de Sînge” de la Cluj, încăput pe mina nemeșilor, l-a condamnat la moarte prin împușcare iar sentința a fost executată în ziua de primăvară a lui mai 11, la Cluj, în 1849. Așa s-a sfîrșit din viață un erou al ideilor înaintate care a înțeles, în ultimă instanță, că puterea rațiunii are nevoie și de rațiunea puterii maselor pentru a preface societatea din temelii.

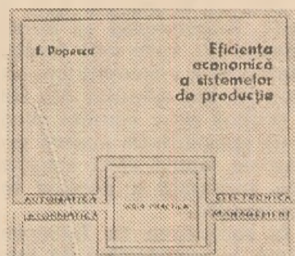
Opera scrisă a lui Roth însușează șapte volume strînse cu grije și editate într-un corpus de către Folberth Otto³. Despre ea s-a scris relativ mult în epoca contemporană atît în țara noastră cît și peste hotare. Printre exegeții acestei opere întîlnim nume ca: Nicolae Iorga, Carol Gîllner, Folberth Otto, Czikei Friederich, Fittbogen Gottfried, Vasile Măciu, Camil Mușeșan, Wittstock Oskar ș.a.

Prima lucrare a lui Roth — scrisă în 1817 pe baza impresiilor de călătorie la studii în Germania — este dominată de accente de revoltă față de contrastele constatate între bogați și săraci, între deținătorii puterii statale și cei îndepărtați de la putere, între oprimați și opresori. Călătoria întreprinsă și observațiile făcute au contribuit la formarea convingerilor că societățile existente în vremea sa — atît cea feudală cît și cea capitalistă — nu sînt conforme naturii omului și că stă în puterea rațiunii umane să îndrepte lucrurile.

La Yverdon, în 1820, autorul nostru redactează într-un timp record „cu sufletul la gură”, lucrarea: „Der Sprachunterricht” („Predarea limbilor”) care-i o lucrare ce dezbate ca problemă centrală raportul între știință, cultură și realitățile înconju-

reș, precum și din centrele universitare București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Petroșani.

În centrul atenției s-a situat elaborarea soluțiilor pentru materializarea în practică a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind mecanizarea și automatizarea lucrărilor miniere, în general, promovarea progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale. Totodată, s-au prezentat soluții pentru creșterea eficienței cu care sînt utilizate resursele materiale și umane disponibile, pentru îmbunătățirea cadrului organizatoric și pentru perfecționarea multilaterală a muncii de formare a omului nou, ferm angajat în practica construirii socialismului în România.

● După ce evidențiază legătura organică dintre funcțiile producției, eficienței și costurilor, abordînd aspecte cu caracter general, în special metodologic — particularitățile eficienței economice în diferitele subsisteme ale economiei naționale, metodele de calcul și de optimizare — dr. ing. Ion Popescu propune în cartea Eficiența economică a sistemelor de producție (Editura tehnică, București, 1979. 244 p.), un unghi de vedere personal în abordarea, sub prisma eficienței, a unor domenii mai greu de exprimat riguros matematic, cum sînt rolul știin-

ței, tehnologiei, al metodelor moderne de conducere și organizare. În ultimă instanță, spune I.P., atîta timp cît eficiența economică reprezintă un criteriu esențial pentru fundamentarea opțiunilor în luarea deciziilor economice, este necesar să se proiecteze și forme de conducere și organizare adecvată, capabile să încorporeze noutățile cunoașterii umane de „ultimă oră”. Pentru a se ajunge la eficiența posibilă și dorită, factorii de decizie trebuie să aleagă și reconsidere permanent căile care pot satisface dezișteratele optimizării. Cuprins: I. Concepte, definire și cuantificare; II. Eficiența producției materiale; III. Eficiența inovării tehnice; IV. Eficiența conducerii producției și a muncii.

Urmărind eficiența tehnicii noi

● Referindu-se la noua metodologie de determinare a eficienței economice a utilizării în

FIȘE

Sesiune științifică

● În cadrul festivalului național „Cîntarea României”, în organizarea Comitetului municipal Baia Mare al U.T.C. și a Institutului de învățămînt superior Baia Mare, s-a desfășurat la începutul lunii iunie a VI-a Sesiune de referate și comunicări tehnico-științifice, consacrată aniversării a 35 de ani de la eliberarea Patriei și celui de al XII-lea Congres al P.C.R. Au fost prezentate 406 comunicări și referate realizate de peste 700 specialiști din producție, cadre didactice, cercetători, studenți, muncitori din județul Maramu-

rătoare, între principiile culturii antice și realitățile unei epoci date.

Dogmatizării feudale a preceptelor antichității în „Humanioare” el îi opune utilizarea acelor precepte, împreună cu altele noi, pentru o mai bună înțelegere a vieții contemporane lui în vederea transformării ei. Este aceasta o poziție avansată care i-a permis aprofundarea studiului problemelor care-i frământau pe oamenii vremii sale și punerea științei, culturii, școlii în slujba eliberării lor de lanțurile feudalismului.

„Das Wesen des Staates” („Esența statului”) este lucrarea sa de doctorat elaborată în iunie 1820; textul definitiv s-a pierdut, s-a păstrat un proiect amănunțit care permite înțelegerea conținutului de idei al lucrării. Discutarea esenței statului îl conduce la ideea că statul absolutist habzburgic este străin de problemele reale ale progresului societății și ale vieții oamenilor, că el s-a constituit într-un organism parazit care oprimă și care ia de acolo de unde nu dă nimic. „Puterea, menționa el, vrea să secere unde n-a arat, vrea să strângă recolta unde n-a semănat”¹⁾. În concepția sa statul parazit trebuia îndepărtat și înlocuit cu un stat activ care să nu se suprapună oamenilor ci să facă corp comun cu ei, să fie promotor și sprijinitor al activității practice productive și lucrative a oamenilor. După el statul nu trebuie să se sprijine pe dreptul istoric de proprietate privată ci pe dreptul natural al oamenilor cărora natura lucrurilor le-a hărăzit să fie liberi, să muncească și să trăiască din rezultatele muncii lor. În spiritul teoriei contractului social al lui Rousseau el considera că statul a apărut ca rezultat al înțelegerii oamenilor pentru a-și apăra interesele comune. Pe linia de gândire referitoare la esența statului el nu înțelege însă natura de clasă a statului pe care o observă doar în exercitarea funcțiilor sale.

În vara anului 1822 apare la Sibiu în 500 ex. lucrarea: „An den edelsinn und die menschenfreundlichkeit der sächsischen nation in Siebenbürgen... Eine bitt

und ein vorschlag” („Apel către spiritul nobil și umanitar al națiunii săsești... O rugăminte și o propunere”). Ea este axată pe ideea rolului deosebit al școlii în prefacerile sociale cu condiția ca școala însăși să fie așezată pe noi baze și încadrată într-o nouă concepție.

Din punctul de vedere al creației științifico-literare anii 1941-1843 sint cei mai productivi din viața lui Roth. Cu o rapiditate de neașteptat de la ursuzul „țaran în haină de savant”, cum se autointitula uneori, se succedau lucrările și studiile publicate independent sau în ziarele vremii dintre care cităm: „Breslele”, 1841; „Lupta pentru întietate a limbii de stat în Transilvania”, 1842; „Cercetări și reflecții despre agricultură și viața nomadă”, 1842; „Dorințe și sfaturi”, 1843; „Crisa bănească și pauperizarea în Transilvania, îndeosebi a populației săsești”, 1843. După acestea, puține scrieri a mai lăsat Roth.

Concepția social-economică și politică a lui Roth, cum a reieșit în parte și din sumara trecere în revistă a operei, se întemeiază pe o viziune umanist-raționalistă asupra societății. Ea are în cuprins elemente socialiste premarxiste nu ca o transpunere a ideilor apusene de aceeași factură ci rezultate din judecarea realităților Transilvaniei. Sint avansate idei ca cele ale asociaționismului, ale forței transformatoare a rațiunii, ale rolului economiei și ale dezvoltării materiale în evoluțiile sociale etc.

Coordonate importante ale concepției lui Roth întilnim în însemnările lui din jurnalul datat ianuarie 1819, într-o scrisoare către tatăl său din aceeași perioadă și în „Toastul de la Sebeș”. În însemnările de jurnal el nota că societatea își are legile ei firești și veșnice decurgând din natura oamenilor și a contractului de conviețuire deci ceva asemănător susținerilor contemporanului său P.J. Proudhon. Puterea rău întrebuintată și abuzurile au dus la nerespectarea legilor firești, raporturile între oameni s-au degradat, economia a decăzut și „răul e

pretutindeni”. „De unde provine faptul că am alunecat astfel din calea adevărului?” se întreabă el, și tot el răspunde: „...N-a fost întotdeauna așa. Într-adevăr, merită osteneală să privești în jur și să cauți izvoarele din care aceste rele se năpustesc asupra noastră. Pentru propria noastră vindecare e necesar să le cunoaștem, spre a înălța stăvilare și a îndigui malurile. Așa nu se mai poate... Răul e comun, așa că trebuie să rezulte dintr-o cauză comună”. Și această cauză comună este văzută de el în reaua întocmire socială întemeiată pe dreptul istoric feudal și nu pe dreptul natural la muncă și viață al oamenilor. Critica lui virulentă este îndreptată împotriva acestei baze comune a răului despre care „însuși secolul știe că nu e așa cum trebuie să fie”. Dar critica stărilor de lucruri insuportabile și a bazei lor comune nu-i făcută de pe pozițiile întoarcerii la trecut, chiar și la cel eroic al antichității, ci pentru a merge înainte.

prof. dr.
Ivanciu NICOLAE-VĂLEANU

¹⁾ Despre viața și activitatea lui Roth vezi studiul introductiv al lui Carol Gollner la lucrarea: „Stephan Ludwig Roth — Viața și opera”, E.S. București — 1966. Aici sint cuprinse și textele reprezentative ale operei sale, motiv care ne determină să cităm, la nevoie, din această sursă. Mai vezi și lucrarea de doctorat a lui Mihail Kroner pe tema „Stephan Ludwig Roth. Viața și opera”, București, 1972.

²⁾ Stephan Ludwig Roth. Viața și opera. E.S. București, 1966, p. 24.

³⁾ Folberth Otto, Stephan Ludwig Roth, Gesammelte Schriften und Briefe. Berlin — Leipzig — Kronstadt, 1927-1964, 7 vol.

⁴⁾ Carol Gollner enumeră 45 de titluri despre opera lui Roth. Vezi: St. L. Roth — Viața și activitatea, p. 168-170. Lista bibliografică întocmită de Mihail Kroner cu lucrările lui Roth, despre el sau tangente cu activitatea lui numără aproape 70 pag. Vezi lucr. cit. p. 30-372.

⁵⁾ Stephan Ludwig Roth, op. cit., loc. cit. p. 15-16.

⁶⁾ Idem, p. 97.

economia U.R.S.S. a tehnicii noi, V. Senciagov și V. Iankin arată, în articolul Povșenie effektivnosti novoi tehniki (Creșterea eficienței noii tehnici), apărut în VO-PROSI EKONOMIKI nr. 4/1979, că, spre deosebire de metoda anterioară, care dă posibilitatea calculării economiei obținute numai pe baza reducerii cheltuielilor de exploatare la consumatorul acestei tehnici, noua metodă introduce în calcul reducerea volumului investițiilor de capital necesar pentru reproducerea mijloacelor de muncă având caracteristici calitative (productivitate, longevitate, fiabilitate) ameliorate. Autorii propun, printre altele, să se introducă o scară științific fundamentată pentru premiarea celor care introduc tehnica nouă și care să orienteze îndeplinirea pe scară mare a măsurilor de mecanizare complexă și automatizare a producției, de perfecționare a proceselor tehnologice.

Au pierdut S.U.A. poziția de leader occidental în domeniul inovației?

● Newsweek (4 iunie 1979), într-un amplu studiu, intitulat Innovation. Has America lost its edge? (Inovația. Și-a pierdut America poziția de vîrf?), își manifestă, îngrijorarea față de situația actuală a inovației în S.U.A. Ceea ce alarmează în mod deosebit este scăderea cu 5 la sută a cheltuielilor de stat pentru cercetarea fundamentală, creșterea competitivității străine, îndeosebi vestgermane și japoneze, pe piața mondială a tehnologiei și scăderea comparativă a creșterii productivității muncii. Deși cheltuielile întreprinderilor private nu au scăzut, partea destinată cercetării fundamentale — care stă la baza inovației viitoare — a scăzut cu 20 la sută. Unii experți pun deteriorarea pregătirii științifice în S.U.A. pe seama tendinței americane, a marii industrii

americane, de a da prioritate profiturilor imediate, în dauna cheltuielilor pentru cercetarea pe termen lung. Sint enumerate și alte cauze, cum ar fi inflația, cheltuielile pentru mediu ș.a., dar ponderea principală pare s-o dețină adversitatea marelui business față de reglementarea dezvoltării științei.

1979 — Anul Turistic Balcanic

● În cadrul manifestărilor prilejuite de Anul Turistic Balcanic, în perioada 6-9 iunie a.c. a avut loc la Mamaia, seminar științific internațional cu tema Planificarea și dezvoltarea turismului de litoral, organizat de Ministerul Turismului, prin secția Turism a Institutului de economia comerțului interior și a turismului și ONT Litoral. Au participat reprezentanți din țările balcanice — R.P. Bulgaria, Grecia R.S.F. Iugoslavia, R.S. România, Turcia

FIȘE

— și din unele state europene: Uniunea Sovietică, R.S. Cehoslovacă, Finlanda, Marea Britanie, R.P. Polonă, R.P. Ungară.

Delegația română a prezentat următoarele referate de bază: Orientarea investițiilor în vederea modernizării bazei hoteliere și a altor construcții cu destinație turistică pe litoralul românesc al Mării Negre; Funcționarea și eficiența folosirii bazei materiale a turismului pe litoralul românesc; Realizări și direcții de dezvoltare și diversificare a prestațiilor de agrement pe litoralul românesc; Aspecte ale protejării mediului natural, istoric și cultural în construcția bazei materiale turistice pe litoralul românesc.

Seminarul a prilejuit un schimb util de idei.

CALE EFICACE DE ECONOMISIRE A ENERGIEI PE TERMEN LUNG

(Urmare din pag. 21)

zăminte culturale, etc.) **economia anuală poate fi de minimum 1 500 000 t.c.c.** adică de 10 ori mai mult decât va recupera secundar Combinatul Chimic Telejean în acest an.

Luând în considerare încălzirile centrale ce se execută în mai toate spațiile locative vechi, economia anuală la nivelul acestui an prin utilizarea robinetilor cu termostat ar

Evoluția unor consumuri de energie

		Pierdere de energie mai mare decât cea provocată de robinetul cu sferă, în condiții identice de viteză, diametru și natura fluidului	Pondere actuală a tipurilor în total consum (%) bucăți	Pondere propusă — mutația de structură (%) bucăți	Economie de putere nou instalată anual (MW)
ARMĂTURI (87,23% din sortiment)					
FITINGURI (54% din sortiment)					
● ARMĂTURI TOTAL din care	—		28%	28%	
1. robinete cu sertar	mai mare de 10,4 ori	16	13,4	27	
2. robinete cu ventil — cu tije înclinată	90 ori	69	53,7	36	
3. robinete de reținere — cu ventil	22 ori	(1,2)	(17,7)		
— cu clapă	70 ori	1,8	1,5		
— cu clapă excentrică	32 ori	(1,2)	(0,3)		
4. robinete cu sferă	20 ori	(0,57)	(0,2)		
5. robinete cu fluture	1	(0,03)	(1,0)	35	
	mai mare de 10—16 ori	0,17	15,6	se regăsește la poz. 1 și 2	
		0,26	2,0		
● FITINGURI TOTAL	—		72%	72%	
6. coturi 90° în scurt	mai mare de 16 ori	51	30		
7. curbe 90° (largi)	8 ori	3	24	5	
● TOTAL PIERDERI LOCALE	—		100%	100%	
● TOTAL ECONOMII prin schimbare de structură (MW)	—				103 M W

fi aproape echivalentă cu valoarea întregii acțiuni R.E.S. (valorificarea resurselor energetice secundare) programate în industria chimică și petrochimică în aceeași perioadă la noi în țară.

Față de importanța funcțională și sub raport energetic a armăturilor și fittingurilor, ilustrate numai din cele câteva referiri posibil de cuprins în spațiul articolului de față, consider că este momentul să se producă o schimbare calitativă și în modul de tratare și aprofundare a acestor echipamente de către specialiștii beneficiari, încetînd de a le mai considera materiale mărunte de montaj care se aleg și se specifică în pripă, de cele mai multe ori în perioada de derulare a planului de aprovizionare, și mai ales fără analize energetice amănunțite. Nu puține au fost cazurile cînd, în activitatea curentă, am întilnit proiectanți beneficiari care aveau drept „criterii de alegere a armăturii” un proiect vechi sau referire la o documentație străină fără a putea susține din punct de vedere funcțional-energetic, alegerea. Desigur, se vădesc și aspecte pozitive în opțiunile menționate. Ne gîndim astfel la proiectanții de instalații chimice, de instalații energetice, de utilaj alimentar, nave și trebuie arătat că acestea au constituit imbold și satisfacții profesionale în munca specialiștilor din fabricația acestor produse în țara noastră.

În consecință propunem. Consiliile tehnico-economice ale institutelor de inginerie tehnologică și proiectare cit și inspectoratele energetice, să primească în sarcină avizarea proiectelor și sub aspecte concrete propuse aci. Pentru crearea unui etalon unitar pe economie la care să recurgă atît proiectanții cit și organele economice, propunem, totodată, redactarea neîntîrziată a unui act normativ la nivel de STAS cu obiectul: „Condiții generale energetice și funcționale — reparabilitate pentru armături industriale” și unul pentru armăturile destinate instalațiilor interioare și secundare, respectiv și fittingurilor din fontă maleabilă și fittingurilor din oțel.

Reparabilitatea armăturilor, la care s-au făcut referiri și în dezbaterile R.E., este o noțiune în favoarea aplicării căreia milităm din 1969; Calculele relevă că acest proces poate asigura o rezervă de economii de energie și materiale de sute de mil. lei anual la nivelul țării; asupra ei vom reveni cu un articol special.

Recentele accidente tehnice în instalații de virf. din străinătate (centrale nucleare electrice) au demonstrat cu prisosință importanța majoră ce trebuie acordată armăturilor și fittingurilor, prezentul articol limitîndu-se la analiza și evidențierea metodelor practice de valorificare a economiei potențiale de energie prin profunda lor cunoaștere, alegere și folosire în secțiile economiei naționale.

Ritmul creșterii comerțului exterior

(Urmare în pag. 15)

lizate de bancă în acțiunea de sprijinire a activității de comerț exterior.

În acest răstimp au avut loc modificări în structura creditorilor în lei acordate acestor întreprinderi, corespunzător mutațiilor intervenite în comerțul nostru exterior, crescînd ponderea creditorilor pe termen mijlociu și lung.

Și în domeniul respectiv au apărut și au fost rezolvate probleme noi cum sînt creditarea lucrărilor de construcții-montaj, construcții de obiective industriale, obiective ample de infrastructură în străinătate.

Perfecționarea sistemului informațional

ÎN APLICAREA hotărîrilor de partid cu privire la perfecționarea sistemului informațional și introducerea sistemului de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor, ca și cu privire la simplificarea și raționalizarea sistemului de evidență, au fost luate măsurile corespunzătoare și în cadrul Băncii Române de Comerț Exterior. Ca urmare, Banca a trecut la sistemul de prelucrare automată a datelor, fiind dotată cu un microcalculator

electronic și utilizînd Centrul de calcul al sistemului financiar bancar. Aceasta a permis să se facă față volumului tot mai mare de operațiuni — și ceea ce este deosebit de important în activitatea bancară — să se cunoască în orice moment situația disponibilităților, a angajamentelor, a rulajului, a operațiunilor pe valute, pe bănci partenere etc. pentru a se putea fundamenta deciziile asupra modului cum trebuie acționat.

În general activitatea băncii care la înființarea sa se limita aproape la simpla decontare și finanțare a comerțului exterior, a cunoscut în acești ani, o largă diversificare, trecîndu-se la efectuarea de operațiuni noi și complexe ce s-au dovedit necesare ori avantajoase pentru creșterea eficienței schimburilor economice cu străinătatea. Un exemplu, între altele, îl constituie efectuarea, pe întreaga lor filieră, a operațiunilor cu efecte comerciale, care au permis obținerea unor avantaje importante.

Trecerea în revistă, succintă, a activității desfășurate în decursul celor peste 10 ani de la înființare, ilustrează faptul că Banca Română de Comerț Exterior și-a stabilit un loc distinct, un profil bine conturat, în cadrul sistemului financiar bancar din țara noastră, în spiritul hotărîrilor luate de conduce-

rea de partid și de stat cu privire la specializarea acestui sistem.

Acționînd pentru realizarea politicii partidului și statului în domeniul plășilor, creditării și controlului bancar-valutar privind relațiile economice externe, Banca Română de Comerț Exterior și-a adus o contribuție pozitivă la dezvoltarea și creșterea eficienței schimburilor cu străinătatea. S-a reușit ca banca să dobîndească o experiență valoroasă în domeniul relațiilor valutar-financiare internaționale și să-și consolideze o poziție de prestigiu pe piețele externe.

Activitatea desfășurată, realizările obținute și neajunsurile manifestate sînt în evidență că mai sînt încă însemnate rezerve în ce privește creșterea eficienței activității proprii, cit și contribuția pe care trebuie să o aibă la dezvoltarea schimburilor economice externe, la stimularea exporturilor și, în ultimă analiză, la creșterea intrărilor de valută în țară.

Înscriindu-se în efortul general al poporului nostru, colectivul Băncii Române de Comerț Exterior va acționa mai ferm, mai eficace și va da dovadă de mai multă inițiativă și de rapiditate în adaptarea la condițiile pieței, în vederea creșterii în continuare a aportului său la îndeplinirea cu succes a obiectivelor Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea comerțului exterior și cooperării economice internaționale, la dezvoltarea economică-socială a României.

STORIA științei cunoaște momente în care, paralel cu analiza tot mai fundată a infinitelor forme de manifestare ale materiei — pe diferitele ei trepte de organizare —, apar și teorii unificatoare, ce reușesc să ofere spiritului uman posibilitatea îmbrățișării, dintr-odată, a unui număr mare de fenomene, cu relativ puține concepte și legi. Astfel a fost mai de mult teoria electromagnetismului elaborată de Maxwell, mai înainte mecanica lui Newton ce cuprindea și mișcările astrelor, sau teoria evoluționistă a lui Darwin. În zilele noastre, cu o remarcabilă putere de cuprindere se manifestă teoria sistemelor. Și, pe un alt plan, dar la fel de importantă, este și teoria mulțimilor vagi, sau „fuzzy”, după termenul anglo-saxon.

Studiul sistemelor s-a dovedit a fi o structură intelectuală de valoare deosebită, care a unificat înțelegerea unor concepte foarte diverse, cuprinzând drept cazuri particulare ființele vii, ca și sistemele de reglare automată. Dintr-un anume punct de vedere chiar și cibernetica intră în studiul sistemelor, ea ocupându-se cu o clasă particulară de sisteme, în care interesează informația și conducerea, controlul.

Iată că de curind teoria sistemelor s-a impus și în știința conducerii — adică în management. Lucrurile erau firești, omul fiind interesat să înțeleagă cât mai bine acele structuri care îi afectează direct viața. Dar cel ce dorește o cunoaștere amplă, bazată atât pe o informare de prima mână, cât și pe puncte de vedere personale, este invitat să citească recentul volum, intitulat „Studiul sistemelor în știința conducerii”, apărut în Editura Academiei R.S.R.*). Acest volum reunește lucrări elaborate și dezbătute în cadrul Laboratorului de știința conducerii de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, în cursul anului 1977.

Amintim că în cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu” funcționează Laboratorul interdisciplinar pentru studierea problemelor științei conducerii societății socialiste. Începând din anul 1971, programul acestui laborator a cuprins numeroase probleme de importanță teoretică și practică, abordate în concordanță cu cele mai noi concepții științifice. Orientarea cercetărilor a fost mult influențată de coloeviul, organizat în anul 1972,

*) **Studiul sistemelor în știința conducerii**, Editura Academiei R. S. România, București, 1979, coordonatori Sergiu Tămaș și Paul Constantinescu.

privind problemele științei conducerii societății, stabilind anumite priorități în științele sociale românești.

Lucrările grupate în prezentul volum continuă o linie științifică abordată de cercetătorii români în domeniul științelor sociale, legată anume de metode și concepte de vîrf ale cercetării științifice în general.

Se remarcă faptul că în secolul trecut științele fizice au progresat mult prin matematizarea lor, recurgînd intensiv la instrumentul ecuațiilor diferențiale ordinare și cu derivate parțiale. În epoca noastră unii economiști, cum ar fi de exemplu J. Tinbergen, au căutat să transpună această metodă în domeniul economic. Dealtminteri tentativele de matematizare a științelor sociale sînt vechi — e suficient să ne gîndim că și Spiru Haret a încercat să creeze o „mecanică socială”. Simpla transpunere de metode dintr-un domeniu în altul nu este

sistemelor și teoria mulțimilor vagi sau „fuzzy”.

Volumul în cauză debutează cu un studiu care creează un cadru general pentru problematica întregului volum. Se examinează astfel potențialitatea abordării sistemice, o nouă perspectivă în proiectarea sistemelor de conducere, se introduce conceptul deosebit de important de „calitate a conducerii” etc. La fel de semnificative sînt și alte studii cuprinse în volum, care pun în evidență diferite forme de manifestare a abordării sistemice, începînd cu planurile ca instrumente de conducere și ajungînd la elemente mai concrete și de mai mare tehnicitate, cum sînt sistemele de conducere cu bucle de reglare, dispuse la diferite niveluri ierarhice.

Desigur că nu este cu puțință să analizăm — nici chiar sumar — toate contribuțiile remarcabile din acest volum. Dar nu putem ignora unele puncte de vedere noi, pe care

ulterior și în limbile engleză și japoneză.

Punctul de vedere sistematic s-a impus astăzi în știință. Dar numai teoria clasică nu este suficientă pentru a rezolva problemele efective ale conducerii. Tocmai de aceea, în volumul la care ne referim apar puncte de vedere noi — cum ar fi abordarea sistematică centrată pe om, modelarea structurii sistemelor social-economice, studiul sistemelor dinamice ierarhizate etc. Ni se pare semnificativ și faptul că unii autori au simțit nevoia de a acorda o atenție specială problemelor referitoare la informație, respectiv la entropie. Așa cum este binecunoscut, în țara noastră s-a dezvoltat un curent de gîndire axat pe relația dintre entropie și organizare.

Un loc aparte în volumul colectiv „Studiul sistemelor în știința conducerii” revine proiectării participative a evoluției sistemelor eterogene. În fond conducerea înseamnă totdeauna și modificarea stării prezente spre altă stare, pe care dorim a o atinge. Iar sistemele sociale sînt, evident, eterogene.

Varietatea considerabilă a temelor abordate, punctele de vedere moderne, aplicabilitatea studiilor efectuate, arată preocuparea temeinică a cercetătorilor noștri de a aduce o contribuție efectivă, substanțială, atât la edificarea unei concepții științifice originale în domeniul conducerii, cât și la implementarea unor sisteme informaționale și informatice corespunzătoare.

Editura Academiei are meritul de a fi publicat o lucrare remarcabilă prin bogăția materialului oferit cititorilor. Autorilor le revine meritul deosebit de a fi prezentat studii nematematizate în care accentul se pune pe idei și nu pe tehnica de calcul matematic. Cititorii au mult de cîștigat din paleta largă a temelor expuse în mod magistral, de către unii dintre cei mai competenți specialiști în știința conducerii. Aria cititorilor potențial interesați este extrem de largă, de la specialiști în științele sociale la ingineri și matematicieni, la doctoranzi și studenți.

Prin originalitatea, prin bogăția și diversitatea de idei noi vehiculate, prin ineditul unor opțiuni și analize, prin competența solidă a tratării unor subiecte, cartea „Studiul sistemelor în știința conducerii” este un succes de prestigiu al specialiștilor noștri.

Edmond NICOLAU

O structură conceptuală eficientă prin aplicarea studiului sistemelor la știința conducerii

însă totdeauna utilă sau posibilă. Dacă instrumentul matematic de evaluare a inegalităților s-a dovedit util în metodele legate de programarea matematică, de cercetările operaționale, există astăzi în arsenalul matematicii contemporane și numeroase alte posibilități. După cum se exprimă coordonatorii volumului (Sergiu Tămaș și Paul Constantinescu), „...**sistem de părere că experiența acumulată în... dezvoltarea fizicii moderne din secolul nostru reprezintă un potențial care trebuie adoptat și dezvoltat în concordanță cu particularitățile dinamicii sistemelor economico-sociale**”. Dar, la un examen mai atent, constatăm că mai degrabă se dovedește a fi utilă tot metoda clasică a utilizării matematicii în studiul realității economico-sociale, chiar dacă instrumentul respectiv nu a fost utilizat în fizica secolului nostru. Pe această linie se înscrie teoria

le considerăm deosebit de semnificative pentru dezvoltarea științei în epoca actuală. Astfel, din simpla enumerare a temelor cuprinse în prezentul volum, reține atenția numărul relativ mare de subiecte care — direct sau indirect — se ocupă de mulțimi vagi, informație, entropie, sisteme ierarhice. Este cazul să subliniem că noua categorie de mulțimi vagi se diferențiază atât de teoria clasică a mulțimilor și sistemelor determinate, cât și de studiul sistemelor probabilistice — respectiv de studiul cîmpurilor de evenimente probabilistice. Acest concept a fost dezvoltat de mai mulți cercetători români și este cazul să arătăm că, după părerea noastră, prima tratare matematică riguroasă a problemei este datorată autorilor C.V. Negoită și D.A. Ralescu, care au elaborat volumul „Mulțimi vagi și aplicațiile lor”, volum ce a apărut

Documentar **FONDUL COMUN DE FINANȚARE A OBIECTIVELOR**

PROGRAMUL INTEGRAT PENTRU PRODUSELE DE BAZĂ

RECENTA reuniune a UNCTAD a readus în atenția opiniei publice mondiale problema materiilor prime, aspect deosebit de acut pentru țările în curs de dezvoltare producătoare, cit și, de altfel, pentru țările consumatoare. Țările în curs de dezvoltare, care sînt principalele deținătoare de materii prime sînt, totodată, și cele mai susceptibile de a fi afectate de fluctuațiile excesive ale prețurilor, de natură să frîneze creșterea economică a țărilor rămase în urmă, atunci cînd patru cincimi din încasările lor în devize provin din exportul produselor de bază. Problema stabilizării prețurilor, predominantă în negocierile dintre consumatori și producători, devine tot mai mult o problemă a rezervelor, cu atît mai mult cu cît în prezent unele materii prime au devenit foarte rare sau tind să se epuizeze curînd. Aceasta — în condițiile în care prețul unor materii prime este inferior cheltuielilor necesare compensării sau înlocuirii lor. Pentru a se împiedica agravarea unei situații deja precare, la sesiunea a IV-a UNCTAD de la Nairobi, din mai 1976, a fost adoptat Programul integrat pentru materiile prime, în vederea reglementării reciproc avantajoase a problemei producției și comerțului cu produse de bază.

Coordonate ale Programului

PROGRAMUL vizează aplicarea unor măsuri în următoarele direcții principale de acțiune: stabilizarea dinamică a prețurilor produselor de bază și evitarea fluctuațiilor excesive ale acestora; asigurarea securității și stabilității veniturilor țărilor în curs de dezvoltare, provenite din exportul de produse de bază; creșterea participării țărilor în curs de dezvoltare la economia produselor de bază, implicînd măsuri pentru dezvoltarea prelucrării acestora în țările respective, ameliorarea participării la comercializarea, transportul și distribuirea acestor produse, în vederea asigurării unui acces garantat și crescînd la piețe.

Ca principale instrumente pentru realizarea acestor obiective, Programul integrat prevede: a) crearea de acorduri internaționale pe produse*, bazate pe mecanisme de stocare și alte măsuri de control al ofertei; b) crearea unui fond comun de finanțare a constituirii și operării stocurilor tampon precunizate, cît și finanțarea altor acțiuni care vizează cercetarea și dezvoltarea în domeniul produselor de bază, diversificarea producției.

Deoarece la sfîrșitul anului 1976, negocierile au înregistrat pînă în prezent un progres lent determinat, în principal, de opoziția țărilor capitaliste dezvoltate — manifestată față de această, în cadrul negocierilor de la Geneva — față de ideea realizării unor asemenea acorduri, care, prin elementul de reglementare internațională ar limita jocul liber al forțelor pieței. S-a constatat de asemenea opoziție, față de problema restrucurării comerțului internațional cu produse de bază, atitudinea țărilor respective fiind încă dominată de principiul tradițional al abordării separate, produs cu produs, în funcție de interesele individuale la anumite produse.

Concretizarea unui acord, dar și acela numai de principiu, a avut loc la Geneva în martie 1979, cînd s-a convenit crearea unui Fond comun în valoare de 750 milioane dolari, care va servi ca bancă de clearing pentru finanțarea măsurilor de stabilizare a prețurilor, întreprinse de acordurile internaționale pe produse asociate la Fond.

Fondul comun va trebui să faciliteze încheierea și funcționarea acordurilor și aranjamentelor internaționale pe produse de bază, în special la produsele care prezintă un interes deosebit pentru țările în curs de dezvoltare.

Fondul comun este conceput sub forma a două „ghişee” distincte. Primul este destinat să finanțeze stocurile internaționale

regulatorii (tampon) și — conform modalităților care vor fi determinate ulterior — stocurile naționale coordonate la nivel internațional. În cadrul acordurilor și aranjamentelor internaționale pe produse, acest „ghişeu” grupează, producătorii și consumatorii care reprezintă majoritatea comerțului mondial cu produsele considerate, cu respectarea autonomiei acordurilor și aranjamentelor internaționale pe produse și fără a interveni direct pe piețele acestor produse.

Prin intermediul celui de al doilea „ghişeu”. Fondul comun va finanța alte măsuri vizînd îmbunătățirea structurilor de piață și a competitivității produselor de bază, precum și a perspectivelor pe termen lung ale acestor produse, cercetarea și dezvoltarea, creșterea productivității, comercializarea, transportul și distribuirea produselor de bază, schemele de diversificare verticală. Măsurile de finanțare prin intermediul celui de al doilea ghișeu vor fi coordonate și urmărite în comun de producători și consumatori în cadrul acordurilor, conform criteriilor care vor fi convenite, la stabilirea acestor criterii trebuînd să se țină seama de importanța înglobării unui număr suficient de produse al căror export prezintă un interes deosebit pentru țările în curs de dezvoltare. De asemenea, prin intermediul celui de al doilea ghișeu, Fondul comun va stabili relații strînse cu instituțiile financiare internaționale existente, evitînd pe cît posibil paralelismul cu activitățile acestora.

Resursele financiare ale Fondului

A FOST astfel, realizat un prim pas prin acordul realizat la Geneva. Ceea ce se impune în prezent este convingerea tuturor părților interesate de a veni la masa tratativelor pentru a conveni asupra aspectelor aflate în suspensie, pentru înlăturarea rezervelor care mai există asupra prevederilor acordului. Una din problemele aflate în prezent în discuție o constituie, astfel, constituirea resurselor financiare ale Fondului. Așa cum prevede textul adoptat de cele peste 100 de state participante la tratativele de la Geneva, resursele financiare vor fi constituite din:

a) contribuții guvernamentale directe pentru creșterea creditului Fondului și constituirea unui capital circulant care să-i permită să facă față necesarului specific de lichidități pe termen scurt (primul ghișeu) și să finanțeze cheltuielile sale administrative; b) resurse provenind din asocierea la Fond a acordurilor și aranjamentelor internaționale pe produse (primul ghișeu) sub formă de procent din resursele financiare maxime estimate pentru aceste acorduri. La rîndul lor, aceste resurse vor fi constituite din depunerile în numerar ale acordurilor și aranjamentelor internaționale și capital la abel (la cerere) sau garanții pentru împrumuturile efectuate de Fond pe piețele de capital; c) împrumuturi pe piețele internaționale de capital; d) contribuții voluntare; e) venituri nete rezultate din operațiunile Fondului.

Resursele alocate primului ghișeu, provenind din contribuții guvernamentale directe vor fi de 400 milioane dolari, din care 150 milioane dolari depuși în numerar, 150 milioane dolari capital exigibil și 100 milioane dolari capital la abel.

Contribuțiile guvernamentale directe la Fond vor fi constituite din:

a) o contribuție de 1 milion dolari depusă de fiecare stat membru, din suma totală astfel obținută (circa 150 milioane dolari) alocîndu-se 70 milioane dolari celui de al doilea ghișeu.
b) o sumă suplimentară de 320 milioane dolari, din care țările membre ale „Grupului celor 77” le revine o pondere de 10%, țărilor capitaliste dezvoltate (Grupul B) 68%, țărilor socialiste din grupul D 17% și R. P. Chineze 5%, repartiția în cadrul grupurilor urmînd a fi determinată de țările membre.

Resursele celui de-al doilea ghișeu vor proveni din contribuțiile guvernamentale directe inițiale (70 milioane dolari) și din contribuții voluntare efectuate de statele membre și din alte surse, pînă la suma de 280 milioane dolari.

Suplimentar față de aceste resurse (400 milioane dolari pentru primul ghișeu și 350 milioane dolari pentru al doilea ghișeu), acordurile și aranjamentele internaționale pe produse asociate la Fond vor depune 33,5% din necesitățile lor financiare maxime.

În cadrul prevederilor privind modul de organizare, de gestiune și sistemul de adoptare a deciziilor, rezoluția ultimei sesiuni a Conferinței de negociere a Fondului comun, din martie a.c.

* Produsele de bază cuprinse în Programul integrat sînt: cafea, cacao, ceai, zahăr, bumbac, cauciuc natural, iută, fibre dure, cupru, ositor, banane, bauxită, minereu de fier, minereu de mangan, carne de vită, fosfați, lemn tropical și uleiuri vegetale.

Produse de bază clasificate după gradul de instabilitate a prețurilor (indice de instabilitate a)

	0-5	5-10	10-15	peste 15			
ceai	1,3	cafea	6,5	zahăr	13,9	cupru	5,0
banane	1,2	bumbac	4,0	cauciuc	3,5	cacao	2,0
		min. de fier	8,6	min. fosfați	2,6	zină	0,7
		porumb	2,3	orez	1,6	făină de	
		lemn industrial	2,2	ulei palmier	1,4	peste	0,5
		tutun	1,9	carne vită	0,7	copra	0,4
		cositor	1,7	ulei de cocos	0,6	sisal	0,2
		portocale	1,4	ulei arahide	0,4		
		făină de soia	0,0	plumb	0,4		
		bauxită	0,7	lămii	0,2		
		minereu de Mn	0,6				
		griș	0,6				
		sorg boabe	0,5				
		arahide	0,5				
		jută	0,2				
Total	2,5	27,5	25,8	9,4			

Notă: cifrele referitoare la fiecare produs indică ponderea sa în totalul exporturilor de produse de bază (fără combustibil) în 1975.

a) Indicele se bazează pe o medie mobilă a prețurilor pe cinci ani, în perioada 1955-76 și măsoară abaterea medie de la media mobilă (% din prețul anual).

Sursa: „Rapport sur le développement dans le monde”, Banca mondială, august 1978.

precizează următoarele: deciziile Fondului vor fi adoptate, pe cât posibil, prin consens; nici un grup nu va avea o majoritate simplă din numărul total de voturi; voturile vor fi repartizate între țările membre la Fond în funcție de trei elemente — principiul egalității; contribuții directe; contribuții de capital la apel la Fond efectuate de țările membre ale acordurilor și aranjamentelor pe produse asociate la Fond — urmărindu-se să se ajungă la următoarea structură: „Grupul celor 77” — 47%, Grupul B — 42%, Grupul D — 8% și R. P. Chineză 3%.

În vederea clarificării unor elemente încă disputate, a redactării statutului final al Fondului comun și pentru recomandări referitoare la lucrările pregătitoare necesare intrării în funcțiune a Fondului s-a înființat un Comitet interimar al conferinței de negocieri, deschis participării tuturor statelor membre UNCTAD, care își va desfășura activitatea până la reluarea Conferinței de negocieri, prevăzută pentru finele acestui an.

Conceptul ca o nouă instituție care va evolua și se va adapta necesităților pe măsură ce se va acumula experiența, crearea Fondului comun reprezintă recunoașterea de către comunitatea internațională a necesității implementării Programului integrat, ca un aspect esențial al cerințelor țărilor în curs de dezvoltare pentru restructurarea mecanismelor care guvernează relațiile lor cu țările dezvoltate. Se poate aprecia că acordul asupra elementelor fundamentale ale Fondului comun va stimula pozitiv negocierile pentru încheierea acordurilor și aranjamentelor internaționale pe produse, va contribui decisiv la realizarea obiectivelor Programului integrat pentru produse de bază.

România — ea însăși țară în curs de dezvoltare — acordă toată atenția comerțului mondial cu materii prime în sensul așezării acestuia pe baze stabile și mai echitabile, ca o componentă importantă a edificării noului ordinii economice internaționale. Țara noastră se pronunță ferm pentru stabilirea unui raport just între prețurile materiilor prime și ale produselor industriale, de natură să favorizeze și să sprijine în primul rînd dezvoltarea țărilor rămase în urmă. În concepția României se impune totodată asigurarea accesului tuturor țărilor la materiile prime și sursele de energie, în acest sens impunându-se accelerarea intrării în vigoare a Programului integrat și a constituirii Fondului comun destinat finanțării programului, în vederea soluționării grabnice, cât mai echitabile a problemei materiilor prime, corespunzător intereselor dezvoltării fiecărei națiuni, ale globului în întreaga lume.

Ioan ILIE

Institutul de economie mondială

Masă rotundă pe tema:

„Instaurarea unei noi ordini economice internaționale — imperativ major al păcii și cooperării internaționale”

LA ACADEMIA „Ștefan Gheorghiu” din București au avut loc în zilele de 26 și 27 iunie 1979 lucrările celei de-a doua runde a mesei rotunde a oamenilor de știință și militanților Partidului Socialist Portughez și ai Partidului Communist Român, avînd ca temă: „Instaurarea unei noi ordini economice internaționale — imperativ major al păcii și cooperării internaționale”.

Pe ordinea de zi a reuniunii de la București s-au aflat următoarele teme: problemele globale și dimensiunile actuale ale noului ordinii economice internaționale; restructurarea relațiilor economice internaționale — componentă a noului ordinii; dimensiunile politice, sociale și culturale ale noului ordinii economice internaționale; posibilități de extindere a cooperării dintre România și Portugalia în realizarea noului ordinii economice internaționale.

În alocuțiunea de deschidere a manifestării, tovarășul Leonte Răutu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. președintele consiliului de conducere și rectorul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, a subliniat: „Continuînd schimbul de opinii început anul trecut la Lisabona, această masă rotundă abordează una din problemele cele mai acute și cele mai actuale ale lumii contemporane: instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Însuși faptul că anul viitor Organizația Națiunilor Unite va consacra acestei

probleme o sesiune specială demonstrează că, în pofida unor mari deosebiri în concepția și politica diferitelor state, în lume se ancorează tot mai profund înțelegerea faptului că lichidarea subdezvoltării și așezarea relațiilor economice pe principii de egalitate și echitate au devenit un imperativ al zilelor noastre, un factor primordial al soluționării problemelor extrem de complexe și dificile cu care se confruntă lumea contemporană. Poziția României socialiste în probleme de bază ale noului ordinii economice — a menționat vorbitorul — și-a găsit reflectarea în mesajul adresat de președintele Nicolae Ceaușescu celei de-a V-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la Manila, mesaj ce cuprinde un amplu și eficient program de măsuri vizînd atît intensificarea eforturilor proprii ale țărilor rămase în urmă pentru dezvoltarea lor economică-socială accentuată, dezvoltarea colaborării și întrajutorării între ele, cît și modalități concrete ale sprijinului ce urmează a fi acordat din partea statelor dezvoltate acestor popoare, inclusiv pe seama unor economii realizate prin reducerea cheltuielilor militare.

Luînd cuvîntul din partea delegației Partidului Socialist Portughez, Luis Cid, membru al Comisiei naționale a Partidului Socialist Portughez, deputat, membru al Direcției Centrului de studii al P.S.P., după ce a subliniat utili-

zarea continuării la București a schimbului de opinii — început anul trecut la Lisabona — referitor la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, a relevat: „Acțiunile consecutive ale României socialiste în această direcție se reflectă pregnant în contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la promovarea unei politici de colaborare între toate statele, la edificarea unei noi ordini economice internaționale, contribuție bine cunoscută și larg apreciată în lume”.

Prof. dr. Ioan V. Totu, directorul general al Institutului central de cercetări economice din București, a prezentat apoi problemele actuale ale noului ordinii economice internaționale, subliniînd în mod deosebit activitatea constantă a Partidului Communist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în direcția soluționării acestor probleme. Vorbitorul a relevat în acest context deosebita valoare teoretică și practică a tezei formulate de secretarul general al partidului nostru corespunzător căreia lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale, promovarea unor relații economice bazate pe principii de deplină egalitate și echitate constituie în fond o continuare nemîllocită a luptei împotriva imperialismului și colonialismului. El a subliniat totodată că evoluțiile din ultimul an confirmă din plin teza P.C.R. cu privire la necesitatea și inevitabilitatea unei noi ordini economice internaționale.

În continuare a avut loc un larg schimb de păreri, care a pus în evidență acordul deplin dintre participanții la masa rotundă asupra problemelor fundamentale care au format obiectul debaterilor, asupra căilor principale de soluționare a acestora, menținîndu-se și particularitățile existente în funcție de condițiile specifice ale fiecărei țări.

O.C.D.E. — perspective puțin optimiste

Un recent raport al O.C.D.E. apreciază că în următorii ani lumea occidentală va fi confruntată cu o inflație accentuată și ritmuri de creștere scăzute, „în caz că guvernele nu vor trece la adoptarea de măsuri corespunzătoare”. Astfel, ritmul de creștere pentru țările membre

ansamblul O.C.D.E. va rezulta un deficit de peste 5 mlrd. față de un excedent de circa 6 mlrd. dolari anterior.

Soluțiile pe care le propun autorii se referă la: stimularea industriei în general, accelerarea realizării investițiilor în sectoare prioritare cum sînt producerea și conservarea energiei, precum și în ceea ce privește cercetarea în domenii care necesită tehnologii de vîrf.

Iată, în continuare,

	Media 1965/66 — 1975/76	1977	1978	1979
Reducerea creșterii...				
R.F.G.	3,3	2,6	3,4	3,8
Anglia	2,1	1,2	3,2	2,1
Franța	4,7	3,3	3,2	3
Italia	4,1	2	2,6	4
Total O.C.D.E.	4,1	3,7	3,7	3,4
...și accelerarea sporirii prețurilor				
R.F.G.	4,4	3,8	2,6	3,1
Anglia	9,1	14,4	8,5	10,3
Franța	6,9	9,5	9,3	9,7
Italia	8,5	17	12,1	13

(Sursa: «Le Monde»)

ale O.C.D.E. este prevăzut să scadă pînă la nivelul de 3% în perioada 1979—1980, față de 3,5% în ultimele 12 luni. Potrivit motivațiilor furnizate în raport, majorarea continuă a prețurilor la petrol și la unele materii prime este de natură să ducă la o rată a inflației de 9% în acest an, superioară astfel celei de 7% din 1978.

În ceea ce privește balanțele externe, deși unele țări (Japonia, R.F.G., Elveția, S.U.A.) se așteaptă la situații ușor îmbunătățite, pe

problemele cu care au fost confruntate în primele 4 luni ale anului citeva din principalele state occidentale dezvoltate.

Anglia, în așteptarea anului 1980, cînd își va acoperi din resurse interne necesarul de petrol, a resimțit din plin lipsa acestuia în intervalul menționat, iar inflația a ajuns la 13%. Accelerarea în continuare a inflației este pusă de specialiști pe seama unei scăzute productivități. Se înregistrează, totodată, o com-

petitivitate limitată a exporturilor — sub aspectul prețurilor, concurent cu creșteri sensibile ale importurilor.

Pentru R.F.G., se apreciază că escaladarea prețurilor la petrol nu a fost de natură să afecteze previziunile de creștere pe acest an. În primele patru luni, creșterea prețurilor a fost sub procentul de 3,5 presupus pentru ansamblul anului. Ca urmare a investițiilor susținute, se constată o tendință de redresare a siderurgiei, concretizată într-o rată de creștere de 5% în acest interval față de perioada corespunzătoare anterioară. Recent, guvernul federal a cerut industriei să limiteze la maximum consumul nejustificat de petrol și materii prime.

În Franța, inflația a ajuns la aproape 10%, cu mult peste cit se prevăzuse la începutul anului (8%), fără a exista semne încurajatoare pentru următoarea perioadă. Ritmul de creștere a industriei se apreciază la circa 3%, față de 3,7% previzionat pentru întregul an.

Italia a atins o rată a inflației de 17%, spirala prețurilor-salarii fiind cu atît mai amenințătoare — apreciază specialiștii — cu cît în curînd vor expira contractele de muncă triennale. Cu toate acestea, producția industrială a crescut în primele patru luni cu un ritm de 8%, iar balanța comercială este net excedentară.

Orientări în dezvoltarea economică

Olanda: atenție prioritară creșterii economice și reducerii inflației

OLANDA, care a cunoscut o perioadă de prosperitate economică în deceniul trecut și în perioada premergătoare crizei de la mijlocul actualului deceniu, a început, în ultimul timp, să înregistreze dificultăți (acelearea inflației, diminuarea ritmului de creștere al P.I.B. și al venitului național, dezechilibrarea balanței de plăți externe, creșterea datoriei publice și a șomajului) la care s-a adăugat perspectiva reducerii exploatărilor de gaze naturale (90 mlrd. mc în 1978 față de 97 mlrd. mc în 1977).

Aceasta a determinat decizia guvernului olandez de a adopta o nouă strategie, destinată să reorienteze politica economică a țării, a cărei primă etapă urmează să se realizeze pînă în 1982. Noua abordare a problemelor cu care este confruntată Olanda pleacă de la necesitatea diminuării inflației pînă la o rată de 2—3% (față de media anuală de 7,7% în perioada 1974—1978), autoritățile financiare urmăresc menținerea, în același timp, a unei evoluții a monedei care să asigure creșterea rentabilității exporturilor olandeze.

În industrie — care a avut o creștere redusă în ultimii patru ani — se urmărește realizarea unui program sporit de investiții menite să stimuleze întreprinderile productive, precum și îmbunătățirea structurii sale sectoriale și regionale. Programul își propune să sprijine prioritare, printr-un sistem de prime de investiții, acțiunile vizînd economisirea consumului energetic, dezvoltarea industrială a regiunilor rămase în urmă și crearea de noi locuri de muncă.

În ceea ce privește utilizarea forței de muncă, se speră ca programul de investiții în industrie să ducă la reducerea șomajului, planificatorii avînd în vedere în plus o mai bună distribuire teritorială prin măsuri vizînd încurajarea și sprijinirea mobilității forței de muncă, precum și realizarea de programe de reciclare și specializare.

Pe planul politicii energetice s-a hotărît scăderea ritmului exploatării gazelor naturale în scopul conservării acestei importante surse energetice, deși decizia autorităților va însemna reducerea corespunzătoare a intrărilor de valută.

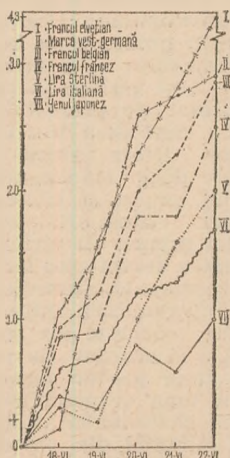
Noua strategie economică olandeză își propune optimizarea unor principali indicatori, printre care: rata anuală a inflației — 2—3% (față de 7,7% media anuală a perioadei 1974—78), creșterea productivității — 2% (2,7%), P.N.B. — 3% (față de 1,9% anterior) rata șomajului — 3,5% față de 7% din populația activă în anii 1974—78. În ceea ce privește exporturile, se preconizează o creștere anuală într-un ritm mediu de 6% în perioada 1978—1982.

Emilian STANCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN CURSUL săptămîinii 18—22 iunie 1979 s-a înregistrat un recul general al dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale, rezultat al procesului de reducere a nivelului dobînzilor în S.U.A., în contextul menținerii tendinței de creștere a costului creditului într-o serie de țări din Europa occidentală. De asemenea, creșterea săptămîinală fără precedent a masei monetare în S.U.A. înregistrată la finele intervalului precedent a avut o influență semnificativă asupra evoluției dolarului în pofida asigurărilor oficiale referitor la viitoarele măsuri de combatere a presiunilor inflaționiste. Pe parcursul acestei săptămîini s-au semnalat intervenții repetate ale băncilor centrale în sprijinul dolarului S.U.A.

Lira sterlină a continuat să beneficieze de condiții favorabile, printre care: nivelul ridicat al dobînzilor pe piața internă, de natură să sporască atractivitatea pentru investitorii străini, efectele economice favorabile asupra balanței comerciale care derivă din exploatarea petrolului din Marea Nordului etc. În aceste condiții, a fost atins un nivel maxim de circa 2.140 dolari/liră la închiderea săptămîinii. Francul elvețian a avut reacția sa specifică pentru momentele „fierbinți”, fiind căutat de operatori și speculatori, fapt care a determinat deprecierea sa rapidă pînă la un curs de circa 1.6330 franci/l dolar, respectiv la un nivel cu 4,3% peste închiderea de referință. Marca vest-germană a evoluat în nota generală, beneficiînd

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în săptămîina 18—22 iunie a.e.) Bază: cursurile din 15 VI 1979.

și de efectul măsurilor antiinflaționiste ale autorităților care vizează creșterea în continuare a dobînzilor pe piața internă. Marca a terminat cu aproape 3% peste închiderea de referință, la circa 1.8525 mărci/l dolar.

Creșterea taxei scontului hotărîtă de Banca Belgiei a avut influența preconizată asupra francului belgian, care a realizat o depreciere de circa 2,8% față de săptămîina precedentă, situîndu-se la un curs de 29,73 franci/l dolar. Francul francez a fost cotelat la închiderea la circa 4.3040 franci/l dolar, cu circa 2,3% peste nivelul de referință de 4.4100 franci/l dolar. Lira italiană a realizat o depreciere de numai 1,7% la un curs de circa 837,85 lire pentru un dolar, rămîind ușor în urma celorlalte valute europene. Yenul japonez continuă să rămînă în urma valutei occidentale, cu excepția dolarului, față de care a realizat o depreciere de circa 1% la un curs de 218 yeni/l dolar.

Nivelul dobînzilor la eurodepozitele la șase luni s-a situat la circa 10,75% la eurodolarii S.U.A., 1,9375% la eurofrancii elvețieni și 6,3125% la euromărcile vest-germane.

Prețul aurului a oscilat în acest interval între 279 și 282,30 dolari pe uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

ECONOMIA OCCIDENTALĂ: SITUAȚIA ȘI PERSPECTIVELE INVESTIȚIILOR DE CAPITAL

RELANSAREA economiei occidentale în perioada post-criză (după 1975) a scos în evidență faptul că, în afară de sincronismul inflație-șomaj, un factor care a imprimat incertitudine acestui proces a fost evoluția lentă a investițiilor de capital fix ale sectorului privat. După cum este cunoscut, această evoluție a investițiilor caracteristică perioadei 1975—1978, a fost determinată în principal de următoarele cauze:

— gradul insuficient de utilizare a capacităților de producție, determinat la rândul lui alături de nivelul general scăzut al cererii, cât și de diminuarea posibilităților ca unele din acestea, în contextul majorării prețurilor la materiile prime din 1973—1974 să asigure produse competitive;

— accentuarea efectelor crizelor sectoriale în ramurile „învechite”, ceea ce a redus considerabil din domeniile posibile de investiții (construcții navale, siderurgie, textile, îngrășăminte chimice);

— încetinirea ritmului de creștere a ratei profitului, în contextul tendințelor spre o politică monetară restrictivă având ca obiectiv stăvilirea inflației, care a redus interesul investitorilor;

— perspectivele incerte ale dezvoltării viitoare a economiei mondiale, materializate pentru țările occidentale în rate anuale de creștere lente și oscilante.

Cu mici excepții (S.U.A. și R.F. Germania), datele statistice disponibile confirmă evoluția lentă a investițiilor de capital fix în țările occidentale. Astfel, făcând o comparație între ritmurile medii anuale de creștere ale investițiilor în perioada 1976—1978 față de perioada 1961—1973, nivelurile pentru Belgia au fost de 1,5% comparativ cu 7,3%; Franța — 2% și respectiv 7,3%; Italia — 1,6% și 2,9%; Olanda — 3,9% și 6,4%; Anglia — 0,6% și 4,5%; Japonia — 7,1% și 13,2%. Comparativ, în R.F. Germania ritmurile au fost de 5,5% în perioada 1976—1978 față de 4,6% în perioada 1961—1973, iar în S.U.A. de 5,0% și respectiv 4,3%.

În ceea ce privește dinamica investițiilor, actualul deceniu se caracterizează prin ritmuri de creștere diminuate față de deceniul 7. Efectele acestui recul se observă în final în ponderea investițiilor în produsul național brut care înregistrează scăderi semnificative în special pentru R.F. Germania (de la 26,6% în 1971, la 20,7% în 1976), Japonia (de la 36,6% în 1973 la 30,1% în 1977) și Italia (de la 23% în 1975, la mai puțin de 20% în 1978).

O evoluție pe termen lung aparent aparte o prezintă S.U.A., unde ponderea investițiilor în produsul național brut a marcat în ultimii ani creșteri, comparativ cu alte țări. Fenomenul reflectă, însă o situație de ciclu după criza țiteiului, când economia S.U.A., după 1975 și până în 1978 a evoluat mai bine decât cea a țărilor vest-europene și Japonia. În același timp, la această evoluție, a avut o contribuție și situația dolarului (deprecierea acestuia față de celelalte valute occidentale și în special față de marca-vest germană și yenul japonez) care a stimulat investi-

țiile pe teritoriul S.U.A. Totuși nivelul relativ ridicat al investițiilor în raport cu P.N.B., în S.U.A. rămâne, chiar după această creștere de scurtă durată, inferior indicilor mondiali.

Situația comparativă relevă însă un alt fapt în cadrul tendinței pe termen lung și anume că diminuarea ritmului de creștere a investițiilor, în țările occidentale industrializate, accentuată în actualul deceniu nu este sincronizată. Fenomenul reflectă în principiu mo-

Investițiile și creșterea economică în țările capitaliste dezvoltate

Țara	Ritmul mediu real de creștere economică în perioada 1961—1973	Ponderea investițiilor în produsul brut (în %)	
		Total investiții 1950—1978	Investiții în echipamente industriale 1950—1973
S.U.A.	3,46	17,6	6,5
Japonia	8,41	29,9	12,6
R.F. Germania	5,46	23,0	11,0
Franța	4,81	21,2	9,1
Italia	4,62	20,7	8,7
Anglia	2,52	16,9	8,4
Olanda	4,46	23,3	10,9
Belgia	3,82	20,2	8,0
Danemarca	3,44	19,8	9,4
Irlanda	3,16	19,5	...
Austria	4,74	24,3	...
Norvegia	4,34	29,7	14,0
Suedia	3,23	21,7	7,8
Elveția	3,40	23,1	...
Canada	4,45	22,5	7,9

Sursa: IFO nr. 31—32 1978, München.

mente diferite în care țările au adoptat măsuri de politică economică restrictivă ca urmare a efectelor creșterii prețului țiteiului asupra balanțelor externe.

Perioadele de relativă stabilitate conjuncturală a economiei occidentale demonstrează că, cu cât ponderea din produsul național brut consacrată investițiilor este mai mare (un ritm de creștere al acestora dinamic), cu atât mai puternică este și creșterea economică. Pe de altă parte, deși în general există un raport direct între creșterea economică și investițiile în bunuri de echipament, rezultatele anilor din urmă au dovedit situații contrare, tocmai pe fondul crizei de ansamblu a capitalismului: în Anglia — creșterea economică scăzută determinată nu de reducerea investițiilor în echipamente ci de imposibilitatea diversificării, către mai multe ramuri, a fluxurilor investiționale; în S.U.A., Canada și Japonia — rate de creștere economică superioare celor ale investițiilor în echipamente care au trebuit să se orienteze mai mult către alte domenii, în special locuințe. Și de aici, ajungem la structura investițiilor care, tot pe fondul reducerii de ansamblu a investițiilor, a suferit modificări semnificative. În medie, structura pentru principalele țări industrializate este următoarea: bunuri de echipament — 41%; locuințe — 24%; alte construcții — 35%; pe țări, însă, apar diferențieri de ponderi a căror dinamică reflectă tocmai situația de criză a economiilor respective, precum și momentul diferit în care unul sau altul dintre sectoare

a fost afectat, subliniind, astfel încă o dată, concluzia de ansamblu a crizei generale a sistemului capitalist.

Un alt aspect interesant de semnalat, legat de investițiile de capital în perioada post-criză, este acela că relansarea economică a țărilor capitaliste dezvoltate a demonstrat că se verifică existența unei corelații directe între volumul investițiilor și gradul de ocupare al forței de muncă. Aceleași cauze, care au determinat caracterul lent al evoluției investițiilor, le-a dat și o anumită orientare intensivă și mai puțin extensivă, respectiv spre procese de raționalizări, restructurări, și reconversii industriale și organizatorice.

Aceste procese nu numai că nu au dus la crearea de noi locuri de muncă, dar în unele cazuri au contribuit la reducerea lor. În acest fel se explică persistența șomajului în țările occidentale ajuns la niveluri record: 17 milioane șomeri pe ansamblul țărilor O.C.D.E., respectiv 5,5% din forța de muncă activă.

Reducerea presiunilor inflaționiste și a dezechilibrelor în balanțele de plăți externe a creat premise de natură să favorizeze investițiile de capital la sfârșitul anului 1978. Tot atunci, când se constata o trecere evidentă de la expansiunea economică bazată pe cererea externă (în special în Europa de vest și Japonia) la o expansiune al cărui principal factor de stimulare devenea cererea internă, se presupunea o relansare relativ viguroasă a investițiilor private. Printre alți factori care ar fi sprijinit acest proces se menționau la acea dată următorii: accentuarea uzurii morale a mijloacelor de producție după relativa stagnare a investițiilor din perioada 1975—1978, ceea ce crea o cerere suplimentară de înlocuire a capitalului fix; creșterea contribuției cheltuielilor sectorului public la stimularea cererii interne prin noi proiecte de lucrări edilitare și de infrastructură. Cu toate aceste premise și, de asemenea, cu mici excepții, rezultatele primului semestru nu confirmă o sensibilă înviore a investițiilor de capital ale sectorului privat. Se poate aprecia că la menținerea climatului puțin favorabil al investițiilor au contribuit și recente decizii OPEC privind devansarea etapelor de majorare a prețurilor țiteiului, efectele acestor decizii fiind privite deocamdată pe termen scurt, întrucât pe termen lung procesele de restructurare a balanțelor energetice vor implica investiții sporite.

Este de reținut faptul că majoritatea părerilor specialiștilor converg spre ideea că totuși în condițiile existenței unor factori stimulativi și în general al unor măsuri de politică economică cu caracter expansionist, cu excepția S.U.A., (1) ritmul investițiilor de capital fix ale sectorului privat s-ar putea menține lent și în 1979 și (2) că orientarea acestora va fi cu deosebire spre restructurări și raționalizări, menținându-și, deci, caracterul accentuat intensiv.

Napoleon POP

Institutul de economie mondială

P. I. B. pe locuitor — comparații internaționale

SUB REZERVA exactității relative a reducerii la un numitor comun, compararea nivelurilor naționale ale P.I.B. pe locuitor relevă — din exemplul unor țări capitaliste dezvoltate — tendința de reducere a decalajului existent față de S.U.A. (vezi tabelul), tendință care s-a încetinit însă în anii următori crizei economice ori s-a inversat chiar (în cazul Belgiei, Olandei sau Italiei).

În intervalul examinat (1963—1976) progrese remarcabile au înregistrat și o serie de țări în curs de dezvoltare, cu o creștere industrială mai dinamică, printre ele evidențiindu-se Spania, Grecia, Portugalia, Brazilia, Singapore ș.a. Totodată, unele dintre ele — ca, de pildă, Chile și India — și-au adâncit decalajul economic față de S.U.A., ilustrând diferențierea mai accentuată în această privință în cadrul grupului țărilor în curs de dezvoltare.

Dinamica P.I.B. real, pe locuitor
(în prețuri internaționale medii, constante)

ȚARA	1963	1976
S.U.A.	100.0	100.0
Canada	77.0	90.3
Franța	63.1	78.5
Norvegia	62.5	76.4
R.F.G.	67.4	76.0
Danemarca	65.4	73.4
Belgia	55.3	65.9
Japonia	36.3	64.3
Olanda	54.0	63.6
Anglia	63.9	60.1
Italia	43.3	46.8
Grecia	28.7	44.9
Spania	33.0	45.8
Argentina	38.5	42.0
Irlanda	39.4	41.4
Portugalia	20.7	31.5
Brazilia	21.8	31.1
Mexic	23.8	25.4
Chile	31.4	24.6
Turcia	17.8	22.6
India	6.5	5.6

Sursa: O.C.D.E., L'Incidence des nouveaux pays industriels sur la production et les échanges des produits manufacturés, 1979, p. 23.

Cipru: preocupări pentru dezvoltarea turismului

TURISMUL reprezintă pentru această țară una din ramurile economice de bază: în 1973, cei peste 264 mii turiști străini care au vizitat Ciprul au adus țării încasări de circa 62,4 milioane de dolari, ceea ce a constituit o contribuție importantă la formarea produsului intern brut (circa 705 milioane de dolari în acel an).

Ținându-se seama de aceasta, autoritățile de la Nicosia acordă o atenție deosebită creșterii potențialului și modernizării industriei hoteliere. Cyprus Tourism Organization (C.T.O.) a asigurat în 1978 aproape 1 200 noi locuri de cazare pentru turiști iar pînă în 1981 are în vedere asigurarea a 5 000 de noi locuri.

În total se prevede construirea în sudul țării a 23 de hoteluri noi; cel mai important proiect îl reprezintă un

amplu complex turistic (cel mai mare din întreaga țară), care se va construi pînă în 1981 la Limasol. Complexul va costa 22—28 milioane dolari și va cuprinde 5 hoteluri, piscine, terenuri de tenis, un centru comercial, întinzin-

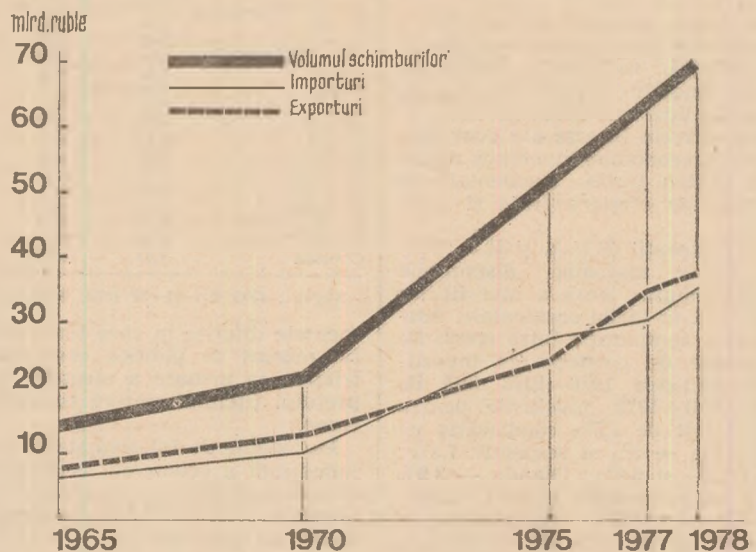
du-se pe o suprafață de 26 mii m.p. Prin concretizarea acestor proiecte se speră, ca industria hotelieră să fie capabilă să asigure, anual cazarea celor 310—320 mii de turiști străini care sînt așteptați în viitorii ani.

U. R. S. S.: dinamici valorice și structurale în comerțul exterior

DUPĂ o creștere relativ constantă în perioada 1960—1970, volumul comerțului exterior al Uniunii Sovietice a cunoscut în actualul deceniu o expansiune accelerată, reflectată în graficul alăturat. Astfel, valoarea schimburilor externe a crescut (în prețuri curente) de la 14,6 mlrd. ruble în 1965, la 22,1 mlrd. ruble în 1970 și la 70,2 mlrd. ruble anul trecut.

La această evoluție au contribuit modificările intervenite în structura comerțului exterior al U.R.S.S. ca și unele majorări de prețuri la unele grupe de

produse. De pildă, ponderea combustibililor și energiei electrice, a mineralelor și metalelor în ansamblul exportului a crescut de la 36,9% în 1969 la 45,9% în 1978, în timp ce ponderea materiilor prime agricole și a produselor alimentare s-a redus de la 21,6% la 4,7%; în ceea ce privește importurile, s-a mărit îndeosebi ponderea mașinilor și utilajelor (de la 37,5% la 42%), pe seama scăderii celei a grupeii „produse finite de larg consum”. Totodată, s-a modificat repartitia geografică a comerțului exterior al Uniunii Sovietice: ponderea schimburilor cu celelalte țări socialiste s-a redus (în total) de la 65,4% în 1969 la 59,8% anul trecut, în condițiile măririi ponderii țărilor capitaliste dezvoltate (de la 21,9% la 28%) și a cvasimentinerii ponderii țărilor ne-socialiste în curs de dezvoltare.

(Sursa: «Vneșneiaia torgovlia»)

Evoluții în economia japoneză

O PROGNOZĂ oficială asupra evoluției pe termen lung a structurii economiei japoneze, publicată de revista *Kogyo retchi*, se axează pe următoarele obiective de bază: asigurarea unei creșteri economice stabile și de durată în Japonia, restructurarea economiei, anihilarea factorilor care frînează dezvoltarea continuă a acesteia (îndeosebi soluționarea problemei energetice), căutarea și mobilizarea de noi rezerve (în special pe planul tehnicii) ale creșterii economice ș.a.

Se apreciază, între altele, că sporirea rapidă a investițiilor statului în capital

fix și a investițiilor private în construcția de locuințe, corelate cu necesitatea extinderii investițiilor legate de măsurile de raționalizare a producției (inclusiv economisirea energiei), vor determina o intensificare și a investițiilor private în mașini și instalații, față de prima jumătate a actualului deceniu.

În perspectiva anului 1985, dintre ramurile economiei japoneze, cele mai ridicate ritmuri de dezvoltare urmează să înregistreze industria și construcțiile, iar în cadrul celei dintii — prelucrarea metalelor, electrotehnica, construcția de vehicule de transport și de aparatură de precizie etc. Se consideră că în 1985 ponderea industriei și construcțiilor în P.N.B. va ajunge la 58,5% (față de 56,9% în 1975), cea a sectorului serviciilor — la 38,5% (față de 38,9%), iar cea a agriculturii și pescuitului se va reduce la 2,9% (față de 4,2% în 1975).

GLOSAR

U. M. A. [1]

Sînt cunoscute instrumentele monetare de tipul EURCO, D.S.T., E.C.U., A.M.U., etc., adică acele instrumente care nu au o formă fizică și care sînt create de diferite organisme internaționale ca soluție pentru problemele puse de actuala instabilitate generalizată a monedelor propriu-zise. Indiferent de nume, emitenț sau modalități de emisiune și difuzare, ele au o serie de trăsături comune care le fac să aparțină aceleiași familii de instrumente monetare. Pentru această familie se utilizează în prezent o denumire generică sub forma inițialelor U.M.A. (de la „unitate monetară artificială”, engl. Artificial Currency Unit — A.C.U.).

U.M.A. ar putea fi definite în modul următor: este vorba întotdeauna despre instrumente monetare apatride, emise de organisme internaționale, relativ stabile, necotate pe piață și neinfluențate de mișcarea prețurilor, evaluate pe baza unui „coș” de valute, neutilizabile de guverne pentru realizarea de obiective politice interne sau externe, îndeplinind funcții monetare limitate.

Trăsăturile comune ale U.M.A. sînt deci următoarele:

(1) Toate U.M.A. sînt create cu scopul de a se pune la dispoziția participanților la circuitul economic mondial (sau regional) un instrument relativ stabil, un punct de reper valoric într-o lume de monede care, fiind trecute la flotare, au devenit profund instabile.

(2) Orice U.M.A. este evaluată prin metoda „coșului” valutar, denumită și a „cocktail”-ului de valute, cu alte cuvinte are o bază multimonetară. În structura coșului intră mai multe sau mai puține monede naționale, selectate după anumite criterii. Astfel, la baza D.S.T. emise de Fondul Monetar Internațional se află un coș compus din 16 monede ale țărilor care participă cu cel puțin 1% la comerțul mondial: la baza E.C.U., emis în cadrul noului sistem monetar vest-european, se află un coș compus din cele nouă monede ale țărilor care în prezent fac parte efectivă din Piața comună etc..

(3) Principala utilizare a U.M.A. este aceea de etalon monetar. În această funcție, el a luat locul aurului, lirei sterline sau dolarului S.U.A., care în actualele împrejurări nu mai pot fi folosite cu succes ca etalon. Astfel, monedele următoarelor țări sînt definite în prezent în raport cu D.S.T.: Birmania, Guineea, Guineea-Bissau, Iordania, Kenya, Malawi, Mauritius, Sao Tomé și Príncipe, Sierra Leone, Uganda, Vietnam, Zambia; monedele următoarelor țări sînt definite în raport cu E.C.U.: Belgia, Danemarca, Franța, Irlanda, Italia, Luxemburg, Olanda și R.F.G. (este știut că Anglia nu a aderat încă la sistemul monetar european); monedele următoarelor țări sînt definite în raport cu alte U.M.A.: Algeria, Austria, Capul Verde, Cipru, Fiji, Finlanda, Kuweit, Malaezia, Malta, Mauritania, Maroc, Noua Zeelandă, Norvegia, Papua-Noua Guinee, Singapore, Suedia, Tanzania, Thailanda, Tunisia, Samoa de Vest.

O altă utilizare principală a U.M.A. este aceea ca unitate de calcul și de cont. În aceste funcții, U.M.A. servește și ca unitate de referință pentru definirea valorii unei tranzacții și, pe cît posibil, pentru menținerea în timp a acestei valori. Altfel exprimat, valoarea tranzacției se calculează în U.M.A., iar plata este efectuată în moneda națională convenită, la raportul dintre aceasta și U.M.A. din momentul plății. Rezultă deci că rolul U.M.A. se limitează la determinarea obligației de plată într-o monedă națională și la menținerea în timp, pe cît posibil, a stabilității valorice a acestei obligații.

C. K.

Interconexiune

Vlad Ionescu, Buftea —

1) Uniunea internațională a producătorilor și distribuitorilor de energie electrică (U.N.I.T.E.D.), al cărei ultim congres a avut loc între 11 și 15 iunie a.c. la Varșovia, a fost creată în anul 1925 în

vederea studierii în comun a problemelor industriei energiei electrice. La recentul congres s-a relevat tendința de creștere a ponderii energiei electrice în consumul total de energie, pondere care după unele prognoze ar urma să ajungă la 40 la sută în anul 2000. Principalele surse de acoperire a necesarului suplimentar de energie electrică s-a apreciat că ar urma să fie,

pină la sfîrșitul secolului cărbunele, și energia nucleară. În ceea ce privește producerea energiei nucleare, în țările occidentale există deja o întîrziere de mai mulți ani: puterea instalată în centrale nucleare va fi în 1985 cu 50 la sută sub nivelul preconizat după declanșarea „crizei energetice” în 1973. Dat fiind că pentru construcția unei centrale nucleare sînt necesari 10—12 ani, față de 7 ani în cazul unei termocentrale pe bază de cărbune și circa 3 ani în cel al unei centrale pe bază de petrol, orice nouă întîrziere în realizarea programelor nucleare și în extinderea utilizării cărbunelui ar avea ca efect așa cum s-a relevat la recenta conferință europeană de la Hamburg consacrată viitorului energiei nucleare, recurgerea obligatorie la petrol și implicit o sporire nedorită a dependenței de această sursă tot mai scumpă de energie. Aceasta desigur cu condiția ca petrolul respectiv să mai fie disponibil...

2) Pe continentul nostru cantitatea de energie electrică care face obiectul schimburilor internaționale pe baza interconectării rețelelor a sporit de la 11 170 GWh în 1960 la 56 592 GWh în 1977, cu perspectiva de a crește în continuare.

Autostradă

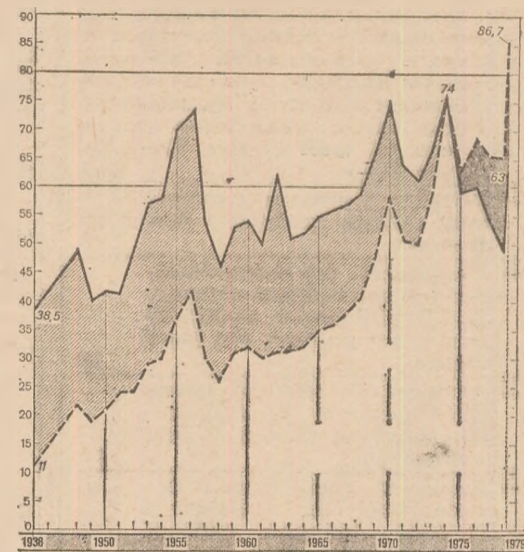
Ion Pandelică. Drăgășani — Din lungimea totală de circa 10 000 km a autostrăzii transeuropene — proiect realizat sub egida Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare — un tronson de aproape 840 km va străbate teritoriul țării noastre, de la Nădlac (vest de Arad), prin Lugoj, Drobeta-Turnu Severin, Craiova, Caracal, București, pină la Constanța. Autostrada București-Constanța, prima secțiune care va fi realizată în lungime de 215 km, va scurta cu circa 35 km actualul parcurs, ceea ce va permite, pe lângă sporirea vitezei comerciale a autovehiculelor și o însemnată economie de carburanți. Viitoarea autostradă va avea patru benzii de circulație, câte două de fiecare sens.

Putere de cumpărare

Mihai Totoescu, București — În legătură cu datele solicitate referitor la evoluția prețurilor la unele metale neferoase vă putem furniza rezultatele unui studiu elaborat în

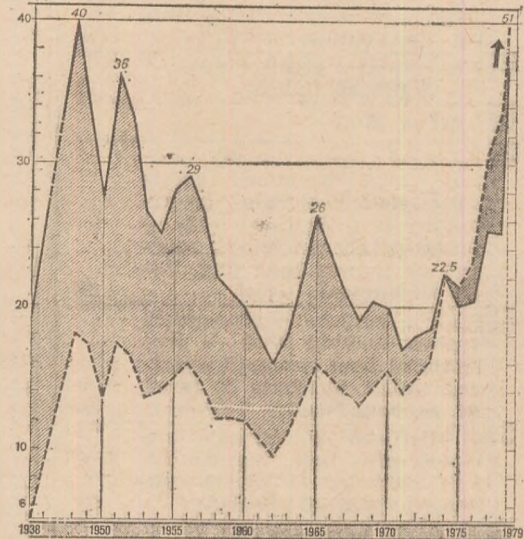
depășesc în prezent numai nivelul din 1974, iar cele în dolari constanți sînt inferioare maximelor din 1956. La plumb, deși atît cursurile reale cit și cele nominale au înregistrat adevărate recorduri, în monedă constanță prețurile actuale au depășit nivelul record din anii 1965 și 1956, dar nu și din perioada anterioară. Situații asemănătoare se în-

Centi/livra

Cupru : curs în dolari 1974
- - - - - centi constanți
..... centi curenti

Centi/livra

Plumb : curs în dolari 1974

(după „Le Monde”)

Franța de Federația sindicatelor de ramură. Analiza a avut în vedere evoluția prețurilor pe perioada 1938—1979, în prețuri curente și în prețurile din 1974, prin aplicarea unui coeficient corepunzător evoluției puterii de cumpărare a monedei. După cum rezultă din graficele alăturate, la cîrupu prețurile nominale

registrează și la celelalte metale analizate de natură să reliefeze că pe termen lung țările furnizoare sînt puternic afectate de scăderea prețurilor, cu atît mai mult cu cît unele dintre aceste țări obțin cea mai mare parte a resurselor lor în devize din exporturile respective.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvol-
tării Economice și Sociale, Institutul
Central de Cercetări Economice
Sumarul nr. 26 din 29 iunie 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- În lumina indicațiilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitării expoziției din Complexul din Piața Scintei. Reducerea consumurilor de materii prime și energie (M. Marinescu) 1
- 23 August 1944 — 23 August 1979
 - Creșterea susținută a producției și a randamentelor consumurilor energetice în agricultură (I) (prof. Nicolae Giosan) 4
 - Promovarea unei politici riguroase de economisire a energiei (prof. dr. doc. Vasile Nitu) 7
- Exigențe în efectuarea controlului calității produselor (Ion Gunca) 10
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Echilibrul financiar, cerința de bază a autogestunii (dr. Stere Stătică) 12
- Amplificarea relațiilor financiar-valutare în ritmul creșterii comerțului exterior (Vasile Voloșeniuc) 14
- Reducerea cheltuielilor materiale, factor de accelerare a creșterii venitului național (prof. dr. Ion Capanu, lect. dr. P. Wagner, lect. dr. D. Porojan) 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- „R. E. militează pentru generalizarea analizei valorii. O experiență pozitivă, dar și rezerve încă nevalorificate (Dorin Constantinescu) 18
- Perfecționare-creativitate-eficiență (Eugen Hancă) 19

TEORII ● IDEI

- Procesul circular activ. Re-proiectarea structurii gamei sortotipodimensionale de armături și fitinguri — cale eficace de economisire a energiei pe termen lung (ing. Petre Rădulescu) 20
- Școli — curente — economiști. Stephan Ludwig Roth — promotor al unei concepții socio-economice avansate (I) (prof. dr. Ivanciu Nicolae Văleanu) 22
- O structură conceptuală eficientă prin aplicarea studiului sistemelor la știința conducerii (Edmond Nicolau) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- Fondul comun de finanțare a obiectivelor Programului integrat pentru produsele de bază (Ioan Ilie) 26
- Masă rotundă pe tema: „Instaurarea unei noi ordini economice internaționale — imperativ major al păcii și colaborării internaționale“ 27
- Economia occidentală: situația și perspectivele investițiilor de capital (Navoleon Pop) 29

ÎN SUPLIMENTUL REVISTEI:
Relații financiar-valutare

IN THIS ISSUE

- Raw materials and energy consumption cutback (M. Marinescu) 1
- Constant growing of the production and energy consumption efficiency in agriculture (I) (Prof. Nicolae Giosan) 4
- Energy saving — a component of the strategy of our party concerning the economic growth. Promoting a severe energy saving policy (Prof. Dr. Vasile Nitu) 7
- Financial and currency relations extension, keeping pace with the foreign trade growth rate (Vasile Voloșeniuc) 14
- Material expenditures cutback — factor of a rapid growth of the national revenue (Prof. Dr. Ion Capanu, Reader Dr. P. Wagner, Reader Dr. D. Porojan) 16
- The active circular process. Redesigning the structure of the assortment, types and dimensions of reinforcements and fittings — an effective means of long-term energy conservation (Eng. Petre Rădulescu) 20
- Schools ● currents ● economists. Stephan Ludwig Roth — promoter of an advanced social and economic conception (Prof. Dr. Ivanciu Nicolae Văleanu) 22
- The Common Fund to finance measures under the integrated Programme for Commodities (Ioan Ilie) 26

DANS LE NUMERO

- La réduction de la consommation de matières premières et d'énergie (M. Marinescu) 1
- Croissance soutenue de la production et des rendements de la consommation énergétique dans l'agriculture (I) prof. Nicolae Giosan) 4
- L'économie de l'énergie — composante de la stratégie du parti, pour la croissance économique. Promouvoir une politique rigoureuse afin d'économiser l'énergie (prof. dr. Vasile Nitu) 7
- Amplifier les relations financières et monétaires au rythme de la croissance du commerce extérieur (Vasile Voloșeniuc) 14
- croissance du revenu national (prof. dr. Ion Capanu, chargé de cours dr. P. Wagner, chargé de cours dr. D. Porojan) 16
- Le processus circulaire actif. Reprojecter la structure de la gamme des armatures et raccords, en tant que sortiments, types et dimensions — voie efficace pour économiser l'énergie à long terme (ing. Petre Rădulescu) 20
- Ecoles ● courants ● économistes. Stephan Ludwig Roth — promoteur d'une conception socio-économique avancée (prof. dr. Ivanciu Nicolae Văleanu) 22
- Le Fonds commun pour financer les objectifs du Programme intégré pour les produits de base (Ioan Ilie) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Уменьшение расходов сырья и энергии (M. Marinescu) 1
- Постоянный рост продукции и полезного действия от расхода энергии в сельском хозяйстве (проф. др. доц. Николае Джосан) 4
- Экономия энергии — составная часть стратегии партии относительно экономического роста. Проводить строгую политику экономии энергии (проф. др. доц. Василе Ниту) 7
- Расширение финансово-валютных отношений соответственно темпу роста внешней торговли (Василе Волошенюк) 14
- Уменьшение материальных затрат — фактор ускорения роста национального дохода (проф. др. Ion Capanu, пред. в. шк. др. P. Wagner, пред. в. шк. др. D. Porojan) 16
- Активный циркулярный процесс. Реориентировка гаммы арматур и фитингов по сортам и типоразмерам (инж. Петре Рăдулеску) 20
- Школы ● течения ● экономисты. Стефан Людвиг Рот — зачинатель передовой социально-экономической концепции (проф. др. Иваницу Николае-Вăлину) 22
- Общий фонд для финансирования целей интегрированной Программы по основным продуктам (Иоан Илие) 26

Abonamentele se încheie la oficiile postale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei“.

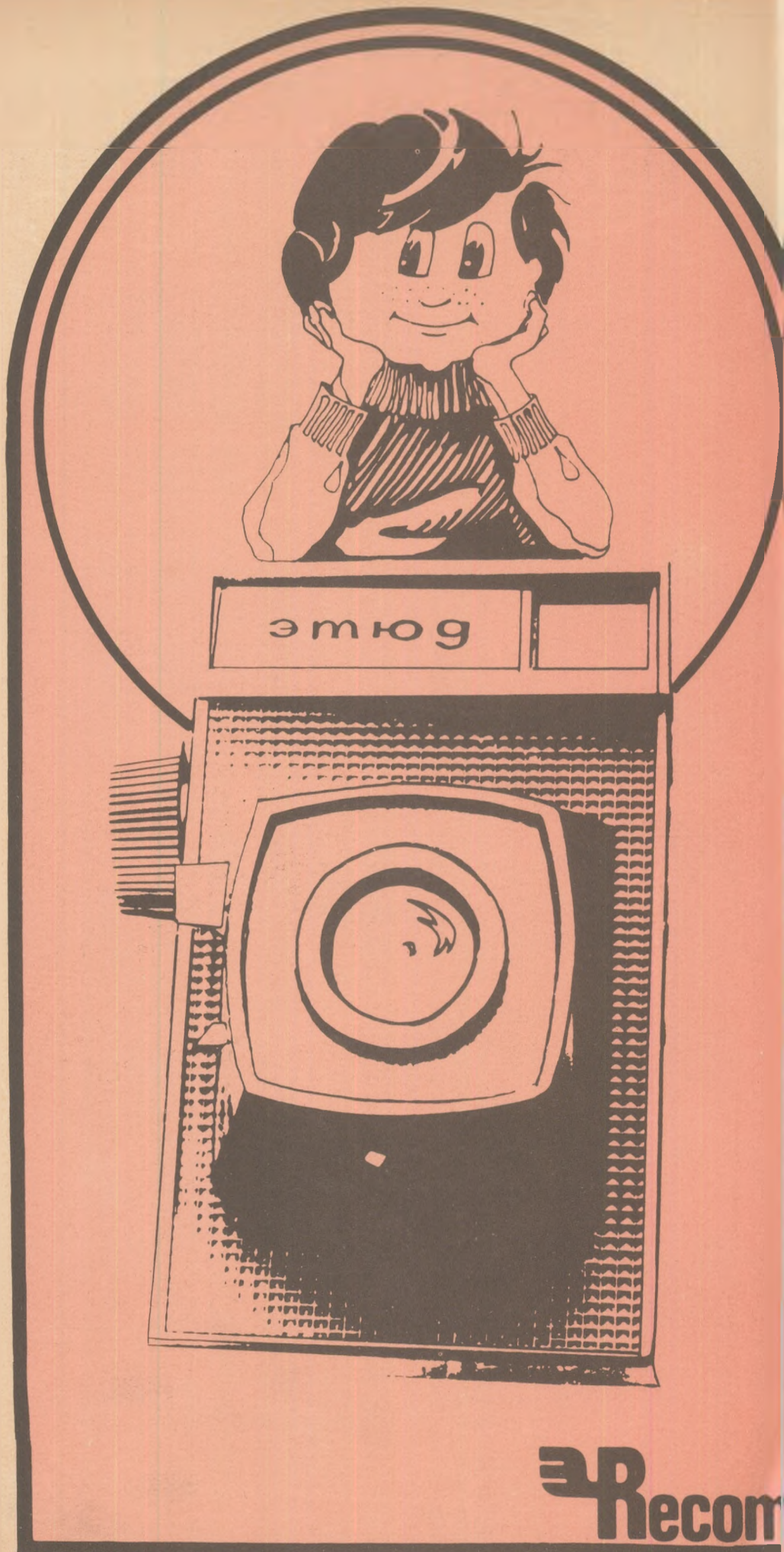
ETIUD

— un aparat
fotografic
special pentru
copiii dv. !
Costă numai
70 de lei !

Deși este un aparat
simplu, ETIUD permite
realizarea unor fotogra-
fii color și alb-negru de
bună calitate.

Aparatul fotografic
ETIUD poate fi cumpă-
rat de la magazinele cu
articole foto și jucării
sau de la raioanele res-
pective din magazinele
universale ale comerțu-
lui de stat.

ETIUD oferă copiilor
o preocupare interesan-
tă, plăcută și utilă.

Recom

CONDIȚII OPTIME DE VIZIBILITATE ȘI AUDIȚIE ASIGURĂ ORICARE MODEL DIN FAMILIA DE TELEVIZOARE CU CIRCUITE INTEGRATE

Datorită stabilizatorului încorporat, aceste televizoare funcționează normal chiar și la variații mari ale tensiunii de rețea. Complet tranzistorizate, televizoarele cu circuite integrate au o fiabilitate mărită. Consumul lor de energie electrică este redus cu 33%. Termenul de garanție pentru buna funcționare a aparatelor din familia televizoarelor cu circuite integrate este majorat la 12 luni.

Magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat vă oferă spre alegere următoarele tipuri de televizoare cu circuite integrate :

Denumirea televizorului	Diagonala ecranului cm)	Preț	Aconto 15 ⁰ / ₀ (lei)	Valoarea ratei lunare (24 rate)
OLT	44	2920	438	103
SNAGOV	47	2920	438	103
SIRIUS	50	3050	457	108
SIRIUS	50	3100	465	110
DIAMANT	61	3600	540	128
LUX	65	4000	600	142

Noul dumneavoastră televizor va fi, desigur, un televizor cu circuite integrate pentru că este realizat în baza celor mai noi scheme tehnice utilizate pe plan mondial.